

דוח תקופתי לשנת 2019

תוכן העניינים

תיאור עסקי התאגיד	פרק א.
דוח הדירקטוריון על מצב ענייני המבטח	פרק ב.
דוחות כספיים	פרק ג.
פרטים נוספים על המבטח	פרק ד.
הצהרת האקטואר בענפי הביטוח	פרק ה.

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק א'

**תיאור עסקי התאגיד
ליום 31 בדצמבר, 2019**

<u>מספר עמוד</u>	<u>תוכן עניינים</u>
5	1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
5	1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
6	1.2 תחומי פעילות
6	1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה
6	1.4 חלוקת דיבידנדים
8	2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות
8	2.1 ביטוח רכב חובה
8	2.1.1 מוצרים ושירותים
11	2.1.2 תחרות
12	2.1.3 לקוחות
13	2.2 ביטוח רכב רכוש
13	2.2.1 מוצרים ושירותים
16	2.2.2 תחרות
17	2.2.3 לקוחות
17	2.3 לקוחות מבוטחים בביטוח חובה ובביטוח רכב רכוש
18	3. חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות
18	פירוט עסקי ביטוח כללי שלא נכללו בתחומי הפעילות
22	4. חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל התאגיד
22	4.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות כלל התאגיד
27	4.2 חסמי כניסה ויציאה
26	4.3 גורמי הצלחה קריטיים בפעילות התאגיד ושינויים החלים בהם
28	4.4 השקעות
28	4.5 ביטוח משנה
33	4.6 הון אנושי
35	4.7 שיווק והפצה
36	4.8 ספקים ונותני שירותים
36	4.9 רכוש קבוע
37	4.10 עונתיות
37	4.11 נכסים בלתי מוחשיים
38	4.12 גורמי סיכון
39	4.13 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה
40	5. חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי
40	5.1 דירקטורים חיצוניים מכהנים
40	5.2 דירקטור חיצוני דירקטור חיצוני שכהונתו הופסקה בשנת הדוח
40	5.3 מבקר הפנים בחברה
41	5.4 רואה חשבון מבקר
42	5.5 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי
43	5.6 יישום משטר כושר הפירעון לפי דירקטיבת Solvency II

שירביט חברה לביטוח בע"מ

51-2904608

מס' החברה ברשם החברות:

יד חרוצים 18, נתניה 4216002

כתובת:

076-8622202

טלפון:

31 בדצמבר 2019

תאריך המאזן:

24 במרץ 2020

תאריך הדוח:

1. חלק א: פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1. פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1.1. תיאור כללי

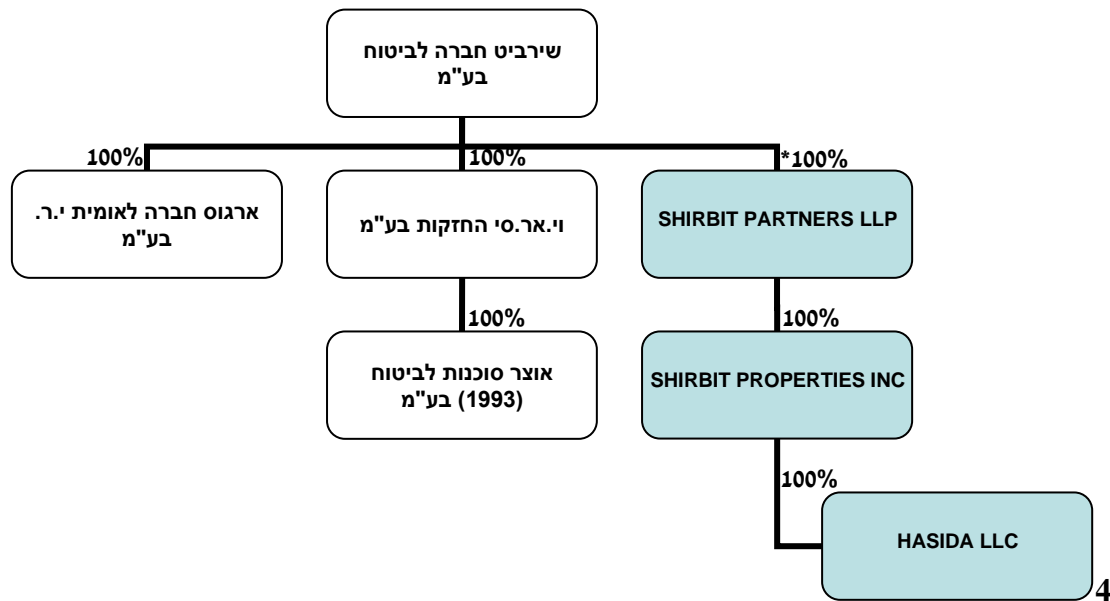
1.1.1.1. שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה בבעלות המלאה של מר יגאל רבנוף, המוחזקת על ידו באמצעות חברה פרטית בבעלותו המלאה.

1.1.1.2. החברה התאגדה כחברה פרטית ביום 15.2.2000 והחלה פעילותה ביום 1.4.2000.

1.1.1.3. החברה פועלת כמבטח ישיר ובאמצעות סוכנים. הפעילות העסקית של החברה מתרכזת בענפי הביטוח הכללי (אלמנטרי), ובעיקר בשני תחומי פעילות: ביטוח רכב רכוש וביטוח רכב חובה. כמו כן פועלת החברה בענפי ביטוח דירות, בתי עסק והנדסי, ביטוח תאונות אישיות, בריאות, נסיעות לחו"ל וביטוח ימי וענפים נוספים.

1.1.1.4. הנהלת החברה ומשרדיה הראשיים ממוקמים באזור התעשייה הדרומי בנתניה, במבנה שזכויות החכירה בו מוחזקות על ידי חברת בת. לחברה סניפים בערים הבאות: ירושלים, אשדוד, חיפה ותל אביב.

1.1.2. תרשים מבנה ההחזקות של החברה

* כ-10% מהזכויות בשותפות מוחזקות במישרין על ידי בעל השליטה בחברה, מר יגאל רבנוף.

1.1.2.1. **וי.אר.סי. החזקות בע"מ** (להלן: "וי.אר.סי.") - חברה-בת בבעלות מלאה של החברה, המחזיקה בזכויות החכירה במבנה משרדים באזור התעשייה הדרומי של נתניה, המשמש את מטה החברה והנהלת הקבוצה. בבעלותה של וי.אר.סי. נדל"ן מניב (לפרטים נוספים אודות נכסי הנדל"ן, ראה סעיף 4.9 להלן).

1.1.2.2. **ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ** (להלן: "ארגוס") - חברה-בת בבעלות מלאה של החברה. פעילותה היחידה של ארגוס היא החזקת נכס נדל"ן מניב הכנסות, הממוקם בתל-אביב.

1.1.2.3. **אוצר סוכנות לביטוח (1993) בע"מ** (להלן: "אוצר") - חברה-בת של וי.אר.סי. שמשה עד שנת 2003 כסוכנות ביטוח. אוצר אינה עוסקת עוד במכירות פוליסות ביטוח ופעילותה מתמצה בגביית עמלות בגין פוליסות משנים קודמות.

1.1.2.4. **SHIRBIT PARTNERS LLP** (להלן: "השותפות") - שותפות בשליטת החברה. הוקמה במדינת פלורידה ארה"ב.

1.1.2.5. **SHIRBIT PROPERTIES INC** - חברה פרטית המוחזקת במלואה על ידי השותפות. הוקמה במדינת פלורידה ארה"ב.

1.1.2.6. **HASIDA LLC** - חברה פרטית שהוקמה במדינת פלורידה ארה"ב המוחזקת במלואה על ידי SHIRBIT PROPERTIES INC.

1.1.2.7. השותפות והחברות האמורות בסעיפים 1.1.2.4-1.1.2.6 לעיל עוסקות ברכישה והחזקה של נכסי מקרקעין מניבים במדינת פלורידה שבארה"ב ובניהול הנכסים לצורכי השקעה.

1.2. תחומי פעילות

1.2.1. החברה פועלת כמבטחת בשני תחומים עיקריים:

1.2.1.1. ביטוחי רכב חובה - ביטוח לכיסוי נזקי גוף עקב שימוש ברכב מנועי למטרות תחבורה.

1.2.1.2. ביטוחי רכב רכוש - ביטוח לכיסוי נזקי רכוש שנגרמו לרכב המבוטח בקרות מקרה הביטוח (להלן: "ביטוח מקיף") ונזקי רכוש שנגרמו לצד שלישי בקרות מקרה הביטוח (להלן: "ביטוח צד ג").

1.2.2. פעילות החברה בתחומי ביטוח נוספים

בנוסף לתחומי הביטוח העיקריים המפורטים בסעיף 1.2.1 לעיל, פועלת החברה בתחומי ביטוח נוספים כגון: דירות וביטוחי רכוש ובכלל זה בתי עסק, הנדסי וקבלנים, חבויות, בריאות לרבות נסיעות לחו"ל ותאונות אישיות.

1.3. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

כתבי התחייבויות ושטרי הון

בשנתיים האחרונות לא בוצעו השקעות בהון החברה ו/או עסקאות במניות החברה. לפרטים נוספים ראה באור 16 לדוחות הכספיים.

1.4. חלוקת דיבידנדים

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד של החברה, דיבידנד יחולק כפוף להחלטת האסיפה הכללית, לאחר שהמליץ לה על כך הדירקטוריון וכפוף לעמידת החברה בהוראות כל דין ובתנאי שלאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

הערה:

בדוח זה הכולל תיאור עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר, 2019 כללה החברה, ביחס לעצמה וביחס לתאגידים המוחזקים על-ידיה, מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968. מידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים, המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינה בשליטת החברה. מידע צופה פני עתיד בדוח זה יזוהה בדרך כלל באופן ספציפי, או באמירות כמו "החברה צופה", "החברה מעריכה", "בכוונת החברה", וביטויים דומים.

מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי, שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונותו או שלמותו של המידע הכלול בהם ונכונותו לא נבחנה על-ידי החברה באופן עצמאי.

בנוסף התממשותו ו/או אי התממשותו של המידע הצופה פני עתיד יושפעו מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה כמפורט בסעיף 4.12 להלן בדוח זה וכן מההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה, כמפורט בסעיף 2 לדוח הדירקטוריון.

לפיכך, על אף שהחברה מאמינה שציפיותיה כפי שמופיעות בדוח זה הינן סבירות, הרי שאין כל ודאות כי תוצאותיה בפועל של החברה בעתיד תהיינה בהתאם לציפיות אלה והן עשויות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה.

2. חלק ב': תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

2.1. ביטוח רכב חובה

תחום ביטוח החובה הוא תחום מרכזי בפעילות מרבית חברות הביטוח ומהווה כ-24% מסך פעילות הביטוח האלמנטארי בישראל, נכון לשלושת הרבעונים הראשונים של 2019.

2.1.1. מוצרים ושירותים

2.1.1.1. ענפי הפעילות, המוצרים העיקריים הכלולים בתחום הפעילות, שימושיהם ומהות הכיסויים הביטוחיים

1. מאפייני המוצר

בתחום פעילות ביטוח רכב חובה משווק מוצר יחיד - פוליסת ביטוח רכב חובה.

פוליסת הביטוח המשווקת על ידי החברה, כמו גם על ידי יתר חברות הביטוח בתחום זה, מתבססת על פוליסה תקנית הקבועה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010, אשר נוסחה וסדר סעיפיה מחייבים את חברות הביטוח. בהתאם לתקנות האמורות, רשאיות חברות הביטוח לערוך שינויים בפוליסה התקנית ולהוסיף לה נספח הרחבות לכיסויים נוספים ובלבד שאלו מיטיבים את תנאיה.

2. התחום כפוף לשני דינים עיקריים

א. פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970 (להלן: "פקודת רכב מנועי").

פקודת רכב מנועי מחייבת כל אדם המשתמש ברכב (או המתיר לאחר להשתמש בו) להחזיק בפוליסת ביטוח בתוקף המכסה את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחבות בה לפי חוק הפלח"ד ומפני חבות שהם עשויים לחוב בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי כלי הרכב. שימוש ברכב מנועי ללא ביטוח חובה בתוקף מהווה עבירה פלילית.

ב. חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: "הפלח"ד").

הפלח"ד מסדיר את הפיצוי לנפגעי תאונות דרכים וקובע כי משתמש ברכב מנועי חייב לפצות את הנפגעים בגין נזק גוף בלבד שנגרם להם בתאונות דרכים בהם מעורב הרכב המבוטח. האחריות לפיצוי הנפגע היא מוחלטת ואינה תלויה באשם מצד הנהג או אחרים (בכפוף לחריגים שמנויים בחוק).

3. תמחור

דמי הביטוח בביטוח רכב חובה מפוקחים ונקבעים בהתאם למגבלות הרגולציה. בענף זה פועלת החברה בשיטת תמחור דיפרנציאלי, של תשלום מחיר זול יותר על ידי בעלי פרופיל סיכון נמוך ומחיר גבוה יותר על ידי בעלי פרופיל סיכון גבוה, בהתאם למאפיינים שונים, כגון גיל ומין הנהג, ותק נהיגה, היסטוריית תאונות, מאפייני הרכב (כגון, קיום מערכות התרעה על אי שמירת מרחק או סטייה מנתיב, מערכות בלימה אוטונומיות ומספר כריות האוויר).

הסדרים מיוחדים המתייחסים לענף ביטוח רכב חובה

4. הקרו לפיצוי נפגעי תאונות דרכים - קרנית

הפלת"ד וצווים שהוצאו מכוחו קבעו את הקמת קרנית שתפקידה לפצות נפגעים הזכאים לפיצויים לפי הפלת"ד, אך נבצר מהם לתבוע פיצויים מחברת ביטוח שלא באשמתם, בין היתר, בשל כך שהנהוג האחראי לפיצויים לא ידוע או שאין לו ביטוח המכסה את החבות לפיצוי. החל משנת 2010 משמשת קרנית, מכוח תקנות ייעודיות, צינור להעברת כספי פרמיה למוסד ביטוח הלאומי (וממנו לקופות החולים), כחלק מהליך שהעביר את עיקר האחריות למימון ההוצאות הרפואיות הכרוכות בתאונות דרכים לקופות החולים. על פי צו שנקבע, לצורך מימון הוצאות אלה, על כל חברה להעביר לקרנית 9.4% מהפרמיה.

5. מאגר מידע ופיקוח על תעריפים

מאגר המידע והפיקוח על התעריפים בביטוח רכב חובה (להלן: "מאגר המידע והפיקוח") מוסמך על פי דין לאסוף מידע בענף הביטוח ולקבוע על בסיסו תעריף סיכון אקטוארי ממוצע (להלן: "תעריף הסיכון"). בהתאם לתקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004, מחויבות חברות הביטוח להעביר למאגר המידע והפיקוח מידע על פרמיות, תשלומים ותביעות תלויות. חברות הביטוח רשאיות לקבוע את הפרמיות תוך שימוש בתעריף הסיכון ובקריטריונים לסיווג סיכונים שנקבעו על ידי מאגר המידע והפיקוח, כדי להתאים את פרמיית הביטוח לסיכון המבוטח. החברה קובעת את תעריפי הביטוח על-פי הקריטריונים המתייחסים הן לנתוני הרכב ולמאפייני הבטיחות שלו, כגון: סוג הרכב, כריות אוויר ועוד, הן לנתוני הנהגים הצפויים לנהוג ברכב והן לנתוני הנהג, כגון: גיל הנהג הצעיר ביותר הנוהג ברכב דרך קבע, ותק רשיון נהיגה של הנהג הצעיר ביותר הצפוי לנהוג ברכב, ניסיון התביעות של המועמד לביטוח, מספר השלילות ועוד.

6. ביטוח שיורי ("הפול")

"הפול" הוא התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה שליד איגוד חברות הביטוח בישראל, המנהל את הביטוח המשותף למשתמשים ברכב מנועי שלא הצליחו לרכוש ממבטחים בישראל פוליסת ביטוח. כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה, נושאות מדי שנה, לפי חלקן היחסי (בהתאם לנתח השוק היחסי שלהן בענף ביטוח רכב חובה), ברווחי או בהפסדי "הפול".

7. תביעות הביטוח בתחום זה מתאפיינות בזמן בירור ארוך יחסית, אשר עשוי לחלוף בין מועד קרות האירוע לבין מועד התגבשות הנזק וסילוק התביעה ("זנב תביעות ארוך").

2.1.1.2. השווקים העיקריים של מוצרי התחום ומגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

1. החברה משווקת ומוכרת פוליסות ביטוח חובה בעיקר למגזר הפרטי ולמגזר המוסדי, הכולל קולקטיבים המחזיקים בציי רכב פרטיים בין היתר, באמצעות השתתפות במכרזים עסקיים.

2. היקף פעילות החברה בשנת 2019 בענף ביטוח רכב חובה עמד על כ- 161.9 מיליון ש"ח, לעומת כ-160.8 מיליון ש"ח בשנת 2018. עלייה בשיעור של כ-1% בהיקף הפעילות.

2.1.1.3. בשנת 2019 חל גידול בשיעור של כ-12% במספר הרכבים שביטחה החברה בביטוח חובה, בהשוואה למספר הרכבים שביטחה בשנת 2018, בעיקר כתוצאה מגידול בביטוחי קולקטיבים.

לא צפויים שינויים מהותיים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ובתמהיל המוצרים.

2.1.1.4. מגבלות, חקיקה, אילוצים

פעילות החברה בתחום זה כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, לרבות לפקודת רכב מנועי ולפלט"ד (ראה לעיל סעיף 2.1.1.1 ס"ק (2)) ולהוראות הממונה שמתפרסמות מעת לעת. פעילות החברה בתחום זה מפוקחת על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

1. חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה 1995

חוק הביטוח הלאומי, מקנה למוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל") זכות תביעה מצד שלישי להשבת גמלאות ששולמו או שישולמו על ידי המל"ל, אם המקרה משמש עילה גם לחייב צד שלישי לפי פקודת הנזיקין או חוק הפלט"ד (למשל אם עובד נפגע בתאונת דרכים שהיא גם תאונת עבודה).

בחודש מרץ, 2018 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2019), התשע"ח-2018 המתקן חוקים שונים במטרה לשמור על מדיניות פיסקלית אחראית, לעמוד בתקרת הגירעון ובמגבלת ההוצאה הממשלתית ולהגדיל את הכנסות המדינה. בין התיקונים בחוק - הוספת סעיף לחוק הביטוח הלאומי, בדבר ההתחשבנות הנערכת בין המוסד לביטוח לאומי לצד שלישי. הסעיף קובע כי המוסד לביטוח לאומי לא יגיש תובענות או דרישות תשלום נגד חברות ביטוח וקובע הסדר שיבוב חדש לפיו כל חברת ביטוח תעביר סכום קבוע שנתי לצורך כיסוי חבותה, לפי תקנות שיפרסם שר האוצר. התיקון בחוק הביטוח הלאומי יכנס לתוקף במועד כניסת התקנות לתוקף (להלן: "מועד התחילה") ויחול על תאונות שארעו במועד התחילה ואילך וכן על תאונות שארעו בין 1 בינואר, 2014 למועד התחילה ובתנאי שהמוסד לביטוח לאומי לא הגיש תביעה או דרישה לתשלום בגין.

בחודש יוני, 2019 פורסמה טיוטת תקנות הביטוח הלאומי (העברת סכום שנתי ממבטח למוסד לביטוח לאומי בעד תאונות דרכים), התשע"ט-2019. הטיוטה קובעת סכום קבוע שנתי שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל בגין סכומי שיבוב, אופן חלוקת הסכום ועדכונו, בגין מקרים שארעו בין השנים 2014-2018, כאשר שיעור הסכומים יעמוד על 11.76% מסך דמי הביטוח שנגבו בשנת 2014 ויופחת, באופן הדרגתי.

ככל שהתקנות יכנסו לתוקף ויפורסמו סכומים שנתיים שחברות הביטוח תאלצנה לשלם למל"ל, תבחן החברה את השפעת התקנות על הרווחיות בענף ואת תעריפיה, לרבות הצורך בעדכון תעריפים באישור הממונה.

2. תקנות ההיוון

בחודש אוקטובר, 2017 נכנס לתוקף תיקון לתקנות הביטוח הלאומי (היוון) (תיקון), התשע"ו-2016 (להלן: "תקנות ההיוון") שעניינן שיעור ריבית ההיוון החלה על גמלאות שמשלם המוסד לביטוח הלאומי בגין מקרים המשמשים עילה גם לחייב צד שלישי לפי פקודת הנזיקין או חוק הפלט"ד (זכות שיבוב). בגין תשלום הגמלאות כאמור, זכאי המוסד לביטוח לאומי לתבוע את חברות

הביטוח בגין כספים ששילם, או עתיד לשלם למבוטחיהן. בעדכון תקנות ההיוון, הופחת שיעור הריבית מ- 3% לשיעור של 2%. כתוצאה מעדכון תקנות ההיוון, הגדילה החברה בשנת הדוח את עתודות התביעות וייקרה את התעריפים על מנת לכסות את פרמיית הסיכון המעודכנת.

בנוסף, עורר התיקון את הצורך לבחון את שיעור ריבית ההיוון בנזיקין ואם הוא אמור להיות מושפע מתיקון תקנות ההיוון. על רקע זה מונתה ועדה בינמשרדית של משרד המשפטים ומשרד האוצר (להלן: "ועדת קמיניץ") שנתבקשה לבחון את סוגיית ריבית ההיוון המתאימה לחול על פיצוי נזיקי ואם יש להתאים את שיעור ריבית ההיוון בנזיקין לזה שנקבע בתקנות ההיוון.

ביום 13 בינואר, 2019 פורסם להערות הציבור ממצאי דוח ועדת קמיניץ שבין היתר המליצה לקבוע שגובה ריבית ההיוון ישאר על 3%.

ביום 8 באוגוסט 2019, אימץ בית המשפט העליון את המלצות ועדת קמיניץ וקבע בפסק דין כי שיעור ההיוון ימשיך לעמוד על 3%, שכן הוא מגלם תשואה שניתנת להשגה, בסבירות גבוהה, באמצעות השקעה בסיכון נמוך, לתקופה ממושכת ותוך שמירה על נזילות חלקית. ביהמ"ש עמד על הקושי שנוצר כתוצאה משיעור ההיוון שנקבע בפסק הדין (3%) לבין שיעור ההיוון הקבוע בתקנות הביטוח הלאומי (2%) והביע תקווה שהמחוקק יקבע הסדר ברור, שיכלול גם מנגנון עדכון. עד להכרעת המחוקק יעמוד שיעור ההיוון על כנו, אלא אם יוכח שינוי בהתאם לפרמטר שנקבע בדוח ועדת קמיניץ. בתקופת הביניים תעמוד בתוקף הסכמת הצדדים.

3. לפרטים נוספים בדבר השפעת פסק הדין האמור על החברה - ראו באור 27(ג) לדוחות הכספיים. ביום 20 בפברואר, 2020 פורסמה טיוטת הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי) (תיקון מס' 2), התש"פ-2020. בין הוראות הטיוטה: חובת מבטח לשמור עותק תעודות ביטוח לתקופה של 25 שנים, אפשרות לשלוח למבוטח עותק תעודת ביטוח כמסר אלקטרוני, חובת מבטח לאפשר לבעל הפוליסה, לבעל הרכב, למחזיק ברכב כדין ולכל משתמש ברכב בהיתר מאת מי מהם, לקבל חיווי מקוון בזמן אמת אודות קיום פוליסה ונוסח תעודת הביטוח.

תחרות 2.1.2

2.1.2.1. תחום זה מתאפיין בתחרות גדולה בין חברות הביטוח. על פי פרסומי רשות שוק ההון ביטוח וחסכון פועלות כיום 15 חברות ביטוח ובנוסף הפול וקרנית. חלקה של החברה בענף ביטוח חובה, נכון לשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2019, הוא 3.17%. חברות הביטוח הגדולות העוסקות בתחום זה הן "מנורה", "הראל", "שלמה", "הפניקס" ו"שיר איי.די.איי", המהוות כ-55% משוק הביטוח. חברות הביטוח הקטנות והבינוניות מהוות כ-45% מהשוק. ההבדלים בין חברות גדולות לבין חברות קטנות אינם באים לידי ביטוי, מאחר שאין יתרון לגודל החברה בתחום זה.

2.1.2.2. החברה מתמודדת עם התחרות בתחום ביטוח זה מול כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ופועלת להגדלת חלקה בשוק ולשיפור מעמדה התחרותי בשווקים כדאיים מבחינת הרווחיות, תוך ניצול הידע בכל הקשור בדיפרנציאציה.

2.1.2.3. לפי פרסומי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון חל בענף ביטוח רכב חובה גידול בהיקף של כ-1% בדמי הביטוח ברוטו של שנת 2019, לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

2.1.2.4. התחרות הקשה בין חברות הביטוח המאפיינת את תחום הפעילות, באה לידי ביטוי, בין היתר, בהבדלים בתעריפי הביטוח, מתן אשראים ארוכים ומתן הטבות נוספות ובמדד שירות חברות הביטוח המפורסם באתר האינטרנט של רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון. בשנת 2019 חלה ירידה של תעריפי הביטוח לאור אימוץ מסקנות ועדת קמיניץ בנושא גובה ריבית ההיוון (לפרטים ראה סעיף 2.1.1.4 (ס"ק 2) לעיל).

2.1.2.5. לאור התחרות בתחום זה, כלי רכב רבים מבוטחים בביטוח מקיף בחברות השונות מהחברות בהן הם מבוטחים בביטוח חובה.

גם אתר האינטרנט של הממונה, אשר מספק מידע השוואתי של תעריפי פוליסות ביטוח חובה המוצעים על ידי חברות הביטוח, בהתאם לפרמטרים שמשליכים על גובה הפרמיה, מגביר את התחרות ותורם לתופעה זו של תנודתיות תיק ביטוח רכבי החובה בשוק.

2.1.2.6. שיטות עיקריות של החברה להתמודד עם התחרות:

1. ניתוח נתונים וקביעת תעריף דיפרנציאלי בהתבסס בעיקר על פרמטרים כגון גיל, ותק הנהג, מין הנהג ומערכות בטיחות ברכב.
2. רמת שירות גבוהה ואיכותית.
3. גיוס סוכנים חדשים.
4. תגמול ותמריצים לסוכנים.
5. מתן הנחות בביטוח המקיף לפוליסות שנרכש בהם ביטוח חובה "הנחת לינקג".
6. פרסום בערוצי תקשורת שונים.
7. שיווק ומכירה באמצעות כלים דיגיטליים מתקדמים.
8. השתתפות במכרזים וכניסה לנישות חדשות.

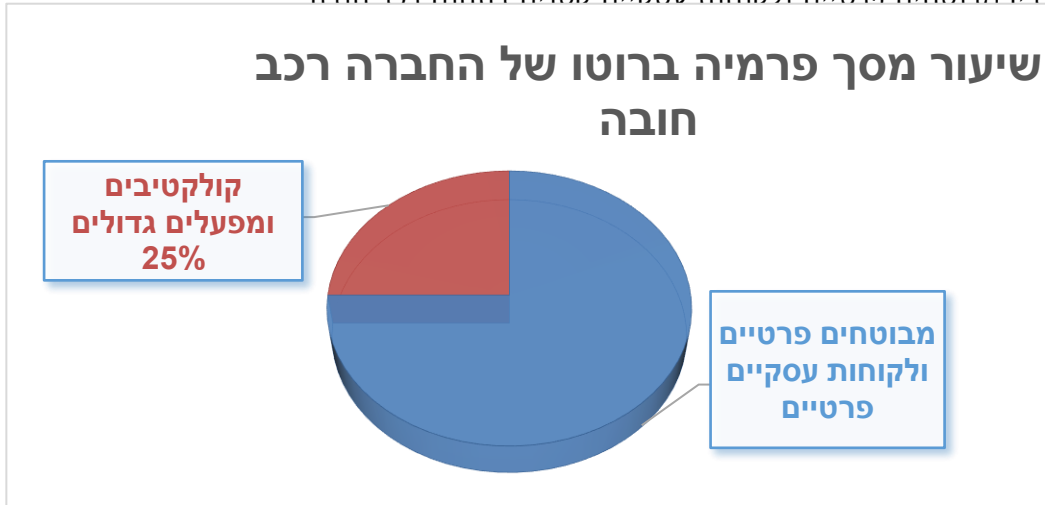
2.1.3. לקוחות

2.1.3.1. לחברה אין לקוח שהכנסות החברה ממנו בתחום זה מהוות 10% או יותר מסך ההכנסות בשנת 2019.

2.1.3.2. התפלגות פרמיה ברוטו בשנת 2019, בין קולקטיבים ומפעלים גדולים לבין מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים בתחום רכב חובה:

סה"כ ברוטו (ש"ח)	פרמיות (אלפי ש"ח)	קולקטיבים ומפעלים גדולים (אלפי ש"ח)	מבוטחים פרטיים ולקוחות קטנים (אלפי ש"ח)	שיעור קולקטיבים ומפעלים גדולים
161,937	40,482	121,455	25%	

התפלגות פרמיה ברוטו (ב%) בשנת 2019, בין קולקטיבים ומפעלים גדולים לריז מרגוחית פרטיית ולהוחות טההיית הטויח רחוח רכר חורה.

2.1.3.3. ותק והתמדה של לקוחות

1. להלן נתונים בדבר ותק והתמדה של לקוחות בתחום רכב חובה במונחי מחזור פרמיות ברוטו (במיליוני ש"ח), לשנת 2019:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	61.1	27.2	23.2	50.3	161.9

2. שיעור החידושים בשנת 2019 עמד על כ-64.64%.

2.2. ביטוח רכב רכוש

2.2.1. מוצרים ושירותים

2.2.1.1. ענפי הפעילות, המוצרים העיקריים, שימושיהם ומהות הכיסויים הביטוחיים, הכלולים בתחום הפעילות

1. ביטוח רכב רכוש הוא ביטוח הרשות הנפוץ ביותר בתחום פעילות ביטוח כללי. ביטוח זה כולל כיסוי לנזקי רכוש לכלי הרכב המבוטח ולנזקי רכוש הנגרמים על-ידי כלי הרכב המבוטח לצד שלישי, וכולל שני כיסויים עיקריים: א) נזקים הנגרמים כתוצאה מתאונה. ב) גניבה. תחום ביטוח רכב רכוש הוא תחום הפעילות הגדול והמשווק ביותר בכל חברות הביטוח העוסקות בביטוח האלמנטארי. במהלך שלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2019 הגיע היקף התחום לכ-6.8 מיליארד ש"ח.

יחד עם ביטוח החובה המפורט לעיל תחום זה הינו אחד משני התחומים הגדולים בהיקפם.

2. בתחום פעילות ביטוח רכב רכוש קיימים שני מוצרים עיקריים כדלקמן:

א. **ביטוח רכב מקיף** - ביטוח רכב רכוש הכולל גם ביטוח צד ג'. הביטוח נועד לכסות נזקים לרכוש המבוטח ונזקים שהרכוש המבוטח גורם לרכוש אחר. במסגרת זו נכללים: תאונות, נזקים עצמיים שנגרמו לרכוש המבוטח עצמו, גניבה, שריפה ועוד.

ב. **ביטוח רכב צד ג'** - ביטוח רכב רכוש הנועד לכסות נזקים שגרם הרכוש המבוטח לרכוש של צד שלישי, ובכללם, נזקים הנגרמים לרכב אחר וכן נזקים עקיפים הנגרמים לרכוש אחר. גובה הכיסוי מוגבל לסכום הנקוב בפוליסה. ביטוח זה משמש בעיקר לכלי רכב ישנים ששוויים נמוך.

בנוסף מציעה החברה למבוטחיה לרכוש כתבי שירות שונים לרכב כגון גרירה, תיקון מראות ושמשות ועוד.

3. בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2019, הציגו רב חברות הביטוח רווחים חיתומיים בתחום הפעילות, כתוצאה משיפור בפעילות החיתום ועונת חורף קלה יחסית לשנים קודמות. הרווח הכולל של ענף הביטוח בישראל בתחום רכב רכוש בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2019 עמד על סך של כ-725 מיליון ש"ח (לעומת רווח של כ-735.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה בשנת 2018) ובניכוי רווחי השקעות, שעמדו על סך של כ-246.5 מיליון ש"ח - הגיע הרווח החיתומי בענף לכ-478.5 מיליון ש"ח.

4. בשנת 2019 הסתכם היקף פעילות החברה בתחום בכ-210.8 מיליון ש"ח (לעומת כ-270.3 מיליון ש"ח בשנת 2018) - ירידה/עלייה בשיעור של כ-21% בהיקף הפעילות. תחום ביטוח רכב רכוש מהווה כ-41% מהפעילות הכוללת של החברה בענף הביטוח האלמנטרי. תרומתו של התחום לרווחיות הכוללת של החברה בשנת 2019 הייתה חיובית, וגרמה לרווח של כ-25.6 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ-27.5 מיליון ש"ח בשנת 2018.

5. בשנת 2019 העמיקה החברה את טיוב תיק הלקוחות ושיפור תמחור פוליסות ביטוח רכב רכוש וכתוצאה, חל שיפור בתוצאות החיתומיות בשנת הדוח. תחום ביטוח רכב רכוש מהווה תחום פעילות חשוב, משמש לחברה כפלטפורמה ומסייע לפעילותה בתחומים רווחיים כגון ביטוח דירות, ביטוח עסקים וביטוח תאונות אישיות.

2.2.1.2 מאפייני המוצרים

1. **תחום ביטוח רכב רכוש בישראל** מייצר פרמיה בשיעור של כ-38% מתוך כלל הפרמיה בענף הביטוח האלמנטארי בישראל. לתחום זה השפעה מהותית על רווחיות ועל תוצאות החברה, בשל המפורט לעיל ובשל רמת השייר ששיעורה גבוה משמעותית ביחס ליתר הענפים.

2. בביטוח רכב רכוש קביעת סכום הנזק והפיצוי בגינו, נעשית על-פי רוב, בסמוך למועד התביעה ("**זנב תביעות קצר**").

3. לאור שכיחות הנזקים הגבוהה יחסית וערך הרכב, קיימת מודעות צרכנית גבוהה ביותר לביטוח רכב רכוש, ועל כן מתאפיין מוצר זה בפעילות מכירה פשוטה יחסית. בשנים האחרונות חלה ירידה בשכיחות הנזקים כתוצאה מקיומן של מערכות בטיחות המתריעות ואף מונעות תאונות. לעומת זאת, חלה באותן שנים עליה בעלות תיקון הנזקים.

4. פוליסת ביטוח רכב רכוש מבוססת על נוסח המפורסם בתקנות שהותקנו מכוח חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "**הפוליסה התקנית**" ו-"**חוק הפיקוח**"), בהתאמה. בכפוף לאישור הממונה, רשאיות חברות ביטוח לשנות מנוסח הפוליסה התקנית, ובלבד שהשינויים מטיבים את תנאיה.

6. תמחור

תעריף ביטוח רכב רכוש הוא אקטוארי דיפרנציאלי, הכפוף לאישור הממונה ונקבע על בסיס פרמטרים שונים כגון דגם הרכב, נפח מנוע, שנת ייצור, מערכות בטיחות ברכב, אמצעי מיגון, מאפייני הנהגים ברכב (כולל גיל), ניסיון תביעות בשלוש השנים האחרונות וכיו"ב. בתהליך ההפקה והחיתום של פוליסת ביטוח רכב רכוש משולבים הן התעריף הדיפרנציאלי והן נהלי חיתום של החברה (כגון מיגון הרכב ואישור העדר תביעות).

5. לאחר הפעלת פוליסת הביטוח על-ידי המבוטח, ולאחר שהחברה פיצתה את המבוטח בהתאם לתנאי הפוליסה, רשאית החברה להיכנס בנעלי המבוטח ולחבוע בשמו את הגורם שהסב את הנזק ולהיפרע ממנו בגין הנזק - תביעת שיבוב.

6. תחום ביטוח רכב רכוש הוא תחום עתיר הוצאות. כמות העובדים המוקצית לפעילות גבוהה והוצאות התפעול גבוהות ונובעות מיישום הוראות רגולציה רבות כגון חוזר יישוב תביעות.

2.2.1.3. השווקים העיקריים של מוצרי התחום מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

עיקר פעילות החברה בתחום ביטוח רכב רכוש הוא בביטוח מקיף של רכבים פרטיים ומסחריים במשקל עד 3.5 טון. החברה משווקת את פוליסות הביטוח במספר ערוצי שיווק: סוכני ביטוח, קולקטיבים ומפעלים גדולים, ושיווק ישיר. בשנים האחרונות חל גידול משמעותי של ערוץ שיווק הסוכנים אשר נכון למועד הדוח מהווה ערוץ שיווק מרכזי של החברה בתחום זה. מגמה זו מאפשרת לחברה להמשיך במדיניות של פיזור סיכונים התיק הביטוחי וחלוקת פעילות השיווק בין מספר ערוצי שיווק שאינם תלויים זה בזה, ובאופן ספציפי, מאפשרת לחברה למזער את הסיכון של נטישת לקוחות. כמו כן פעילה החברה בנישות ייעודיות למגזר העיסקי כגון אוטובוסים זעירים, מוניות ומשאיות קלות.

2.2.1.4. לא צפויים שינויים מהותיים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ובתמהיל המוצרים.

2.2.1.5. מגבלות, חקיקה, אילוצים שונים

פעילות החברה בתחום זה כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום ומפוקחת על-ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

ביום 26 בפברואר, 2020 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי) (תיקון), התש"פ-2020. בין הוראות הטיוטה: לאפשר למבוטחים, בדומה לאפשרות הקיימת להגדלת ההשתתפות העצמית במקרה של ירידת ערך, לבחור לבטח את הרכב למקרה של אבדן גמור בשווי מופחת שייקבע בהתאם לשיעור שיבחר המבוטח ואושר למבטח, בתמורה להנחה בדמי הביטוח; מבוטח יהיה זכאי לפיצוי גם בעבור נזק למערכות בטיחות מתקדמות שהותקנו ברכב; נזקים לרכב המבוטח או לצד שלישי בגינם לא הוגשה תביעה לתגמולי ביטוח לא ייכללו במידע המהותי אותו חייב להעביר מבוטח לידי חברת ביטוח וזאת על מנת להימנע ממצב של שלילת תגמולי ביטוח במקרים של נזקים בגינם לא הוגשה תביעה.

2.2.2 תחרות

2.2.2.1 תחום זה מתאפיין בתחרות בין כל חברות הביטוח העוסקות בביטוח אלמנטארי. חברות הביטוח מתחרות ביניהן על בסיס רמות שונות של התעריף הדיפרנציאלי (ראה סעיף 2.2.1.2 ס"ק 6 לעיל).

2.2.2.2 פעילות חברות הביטוח הישיר בענף משמעותית יותר לעומת ענפי ביטוח אחרים, תוך ניצול היתרון שיש להן באי תשלום עמלות למשווקים. להערכת החברה, תחום ביטוח רכב רכוש ימשיך להוות תחום עיקרי בביטוח אלמנטארי ויתאפיין בתחרות משוכללת גם בעתיד¹. בין חברות הביטוח קיימת תחרות עזה, להשגת נתחי שוק גדולים יותר ולשימוש בפלטפורמת ביטוח רכב רכוש להשגת לקוחות בתחומי ביטוח אחרים שמקורם בביטוח רכב רכוש (כגון רכב חובה). להערכת החברה התחרות צפויה להתגבר לאור הצטרפות 2 חברות ביטוח נוספות לשוק הביטוח. בשנה האחרונה חלה ירידת תעריפים בשיעור של כ-10% כתוצאה מהתגברות התחרות בשוק והוזלת תעריפים משמעותית על ידי המתחרים בדגש על החברות הישירות החדשות.

2.2.2.3 בשנת 2019 החזיקו 5 חברות הביטוח הגדולות בנתח שוק של כ-57% מענף ביטוח רכב רכוש בישראל. נתח השוק של "מנורה החזקות" היה הגדול ביותר והכנסותיה מדמי ביטוח עמדו על כ-1.19 מיליארד ש"ח. הכנסות מדמי הביטוח של חברת "ישיר איי.די.איי" עמדו על סך של כ-958 מיליון ש"ח. "הפניקס" - הכנסות מדמי ביטוח בסך של כ-823 מיליון ש"ח. "מגדל" - הכנסות מדמי ביטוח בסך של כ-694 מיליון ש"ח. "הראל" - הכנסות מדמי ביטוח בסך של כ-692 מיליון ש"ח. "כלל" - דמי ביטוח בסך של כ-531 מיליון ש"ח. "איילון" - דמי ביטוח בסך של כ-596 מיליון ש"ח. "שלמה" - דמי ביטוח בסך של כ-376 מיליון ש"ח. "הכשרה" - דמי ביטוח של כ-382 מיליון ש"ח. "איי.איי.ג"י" - דמי ביטוח בסך של כ-288 מיליון ש"ח. "שירביט" - דמי ביטוח של כ-170 מיליון ש"ח ו"ביטוח חקלאי" - דמי ביטוח של כ-104 מיליון ש"ח.

2.2.2.4 נתחי השוק של חברות הביטוח הקטנות והבינוניות באותה תקופה היו כדלקמן: איילון 8.7%, "שלמה" 5.4%, "הכשרה" 5.5%, "איי.איי.ג"י" 4.2%, "שירביט" 2.5%, ו"ביטוח חקלאי" 1.5%. נתוני נתח השוק מלמדים כי בניגוד למקובל בתחומי ביטוח אלמנטארי או ביטוח חיים, יתרון הגודל של חברות הביטוח הגדולות לא בא לידי ביטוי באופן מלא. לפירוט אודות רווחיות תחום רכב רכוש בישראל ראו סעיף 2.2.1.1 (3) לעיל.

2.2.2.5 בתקופת הדו"ח ירד נתח השוק של החברה בתחום זה, שעמד בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2019 על כ-2.5%, לעומת כ-3.2% בשנת 2018.

2.2.2.6 למרות קשיים אובייקטיביים ביכולת ליצור רווחיות בתחום, משקיעה החברה משאבים ומבצעת פעולות שונות במטרה לייצר תיק רווחי, איכותי וגדול ככל הניתן.

2.2.2.7 שיטות עיקריות של החברה להתמודדות עם התחרות:

1. בחינת התעריף הדיפרנציאלי בתדירות גבוהה;
2. שיווק ישיר;
3. התמחות בביטוחים מוסדיים;

¹ יובהר כי הערכות החברה בדבר ענף ביטוח רכב רכוש כאמור לעיל, הן בבחינת מידע צופה פני עתיד ומתבססות על היכרותה את השוק בו היא פועלת ועל המגמות בשוק זה. עם זאת, יתכן והערכות אלה של החברה לא תתממשנה, הואיל והן תלויות בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, ובין היתר, שינוי במבנה השוק, שינויים אצל מתחרים ו/או ספקים ו/או לקוחות, שינויים גולאטוריים, ולאור השפעתם של גורמי הסיכון שהחברה חשופה להם.

4. תודעת שירות גבוהה ומתן שירות איכותי;
5. תגמול מיוחד לסוכנים בעלי תיק איכותי;
6. פרסומים בערוצי תקשורת;
7. פרסומים ומכירות דיגיטליים.

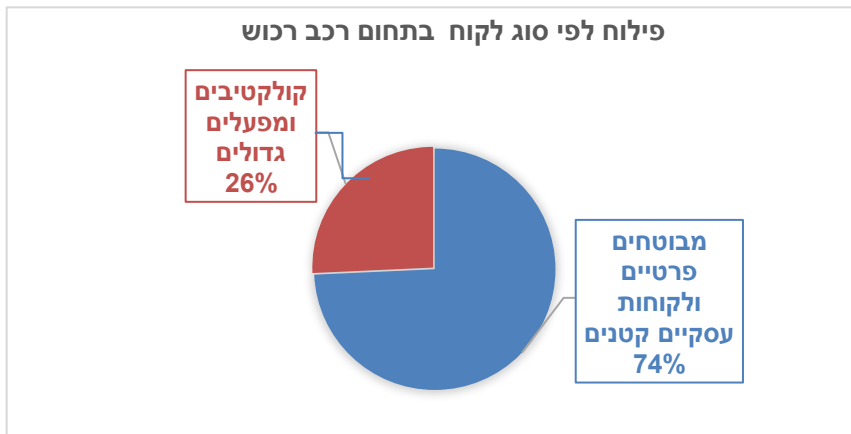
2.2.3 לקוחות

2.2.3.1 לחברה אין לקוח שההכנסות ממנו בתחום הפעילות בשנת 2019 מהווה 10% או יותר מסך הכנסות החברה.

2.2.3.2 התפלגות פרמיות ברוטו, לשנת 2019, בתחום הפעילות ושיעורן מסך הפרמיות ברוטו של החברה, בין קולקטיבים ומפעלים גדולים, לבין מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים:

שיעור קולקטיבים ומפעלים גדולים	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים (אלפי ש"ח)	קולקטיבים ומפעלים גדולים (אלפי ש"ח)	סה"כ פרמיות ברוטו (אלפי ש"ח)
26%	157,056	54,384	210,883

להלן התפלגות (ב-%) הפרמיה ברוטו של החברה, בין קולקטיבים ומפעלים גדולים לבין לקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים בתחום רכב רכוש לשנת 2019:

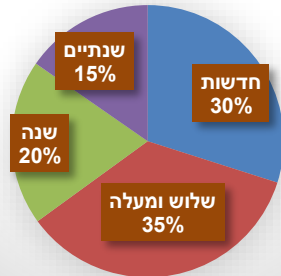

2.2.3.3 ותק והתמדה של לקוחות:

1. להלן נתונים אודות ותק והתמדת לקוחות בתחום רכב רכוש במונחי מחזור פרמיה (במיליוני ש"ח):

סה"כ	ותק שלוש שנים ומעלה	ותק שנתיים	ותק שנה	פוליסות חדשות	שנות ותק
210.8	73.7	32.5	41.8	62.8	התפלגות ותק לקוחות

התפלגות ותק לקוחות רכב רכוש

2. שיעור החידושים בשנת 2019 עמד על כ-66%.

2.3 פירוט בדבר שיעור לקוחות המבוטחים בביטוח חובה ובביטוח רכב רכוש, על פי ערוצי שיווק:

1. ביטוח באמצעות סוכנים: כ-74% מהמבוטחים.
2. ביטוח ישיר: כ-97% מהמבוטחים.
3. ביטוח מוסדי: כ-100% מהמבוטחים המוסדיים.

3. חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות

פירוט עסקי ביטוח כללי אשר לא נכללו בתחומי הפעילות המדווחים:

3.1. ביטוח דירה

3.1.1. מהות הכיסוי הביטוחי - ביטוח רכוש הכולל אחת מהחלופות הבאות:

- א. כיסוי לנזקי רכוש שנגרמו למבנה הדירה.
 - ב. כיסוי לנזקים שנגרמו לתכולת הדירה.
 - ג. כיסוי הן לנזקים למבנה הדירה והן לנזקים שנגרמו לתכולת הדירה.
- לכיסוי מתווספים כיסויים נוספים, כגון חבויות ובעיקר ביטוח אחריות כלפי צד שלישי וביטוח חבות מעבידים כלפי עובדי משק הבית.

3.1.2. פוליסה תקנית בביטוח דירה

בתחום ביטוח דירות קיימת פוליסה תקנית בהתאם לנוסח ותנאים המפורטים בתקנות. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות לגבי היקף הכיסוי, החבויות, הסיכונים, והרכוש המבוטח (כגון הרחבה לביטוח אחריות כלפי צד שלישי או לעניין כיסוי סכום נוסף בבית הרשום כבית משותף בפנקסי המקרקעין).

3.1.3. הגורמים העיקריים המשפיעים על רווחיות תחום זה הם: הפרמיה שגובה החברה, שיעור ההוצאות, עלות ביטוחי המשנה, ערוצי השיווק, כמות הפריצות לדירות, נזקי מים ונזקי טבע.

החברה זיהתה את התחום כבעל השפעה חיובית על רווחיה וכתחום שעשוי לשמש לה מנוע צמיחה, בין היתר לאור העובדה שחלק ניכר מבעלי דירות לא מבטחים את רכושם בביטוח דירות. בשנים האחרונות פעלה החברה להגדלת התחום, בין היתר, באמצעות מוקדי שיווק והרחבת פעילות הסוכנים בתחום.

עמלות - התחום עתיר עמלה בערוץ שיווק סוכנים ולמרות זאת חברות הביטוח מקדמות מכירות באמצעות ערוץ הסוכנים.

פריצות - גידול בכמות הפריצות משפיע על מספר התביעות המוגשות ועל רווחיות התחום.

נזקי טבע - אירועי נזקי טבע משמעותיים בחורף משפיעים על כמות התביעות ועלותן. בד"כ מאופיינים בכמות גבוהה של תביעות ועלות בפרק זמן קצר בחורף.

נזקי מים - שיעור הנזקים וחומרתם משפיע על כמות התביעות והרווחיות של החברה.

בשנת 2019 גדל היקף פעילות החברה בתחום והיווה כ-7% מהיקף הפעילות של החברה, לעומת כ-6.3% מההיקף בשנת 2018.

3.1.4. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

פעילות החברה בתחום זה כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, לחוק הפיקוח ולהוראות הממונה, כפי שמתפרסמות מעת לעת. פעילות החברה בתחום מפוקחת על-ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון שבמשרד האוצר.

חוזר ביטוח 2016-1-21 "תיקון הוראות החוזר המאוחד - הוראות בענף ביטוח דירה" מסדיר את אופן הטיפול בתחום נזקי המים בביטוחי דירות. בין היתר קובעות הוראות החוזר מנגנון לבחירת שרברב בקרות מקרה הביטוח, ומטילות חובות שונות על חברות הביטוח לרבות ניהול רשימת שרברבים בהסדר, דירוג השרברבים שבהסדר והטלת אחריות על חברת הביטוח לאיכות התיקון והשירות שייתן שרברב שבהסדר למבוטח.

3.1.5. תחום ביטוח דירות אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם ענפים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

3.2. ביטוח עסקים

3.2.1. **מהות הכיסוי הביטוחי** - הכיסוי הבסיסי הוא לתכולת ורכוש בית העסק. הכיסוי הביטוחי הינו כנגד סיכונים כגון אש, רעידות אדמה, נזקי טבע ופריצות וניתן להרחיבו גם לנזקים תוצאתיים כגון אובדן רווחים (כתוצאה משריפות או רעידות אדמה).

תחום זה נמכר במסגרת אוגדן ביטוחי המכיל חבילת כיסויים תחת פוליסה אחת לבית העסק, אשר כולל גם ביטוח חבויות.

3.2.2. **מאפיינים ייחודיים של המוצרים** - תחום ביטוח זה מתאפיין בתחרותיות עזה ובהבדלים רבים בין חוזי הביטוח השונים, הנובעים ממאפייניו הספציפיים של הנכס המבוטח. בנוסף, קיימת בתחום זה תלות בביטוחי משנה, מאחר שהענף עתיר ביטוחי משנה.

גורמים נוספים המשפיעים על רווחיות התחום: היקף פריצות, נזקי האש והמצב הכלכלי במשק.

בשנת 2019 חלה ירידה בהיקף פעילות החברה בתחום זה בשיעור של כ- 16%.

3.2.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

הפעילות בתחום ביטוח עסקים כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, וכן להוראות הממונה, כפי שמתפרסמות מעת לעת. כמו כן טעונה הפעילות בתחום זה רישוי בהתאם לחוק הפיקוח ומפוקחת על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

3.2.4. תחום ביטוח עסקים אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם ענפים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

3.3. מהות הכיסוי ביטוחי חבויות

3.3.1. **הביטוחי** - ביטוחי חבויות מספקים מענה לאחריות מבוטחים כלפי צדדים שלישיים, בגין נזקים שנגרמו להם כתוצאה מרשלנות המבוטחים כגון:

1. **ביטוח צד שלישי** - מכסה את חבות המבוטח בגין נזקים שנגרמו לצד שלישי. תעריפי פוליסות הביטוח מותאמים לסיכונים הכלליים בהתאם למאפייני בית העסק המבוטח ולסיכוניו.

2. **חבות מעבידים** - כיסוי למבוטח בגין אחריות לנזקים שנגרמים לעובד בשל ותוך כדי עבודתו אצל המבוטח.

3. **ביטוחים הנדסיים** - ראה סעיף 3.3.3 להלן.

4. **ביטוחי חבויות אחרים** כגון אחריות מקצועית וחבות המוצר - ראה סעיף 3.3.4 להלן.

3.3.2. **מאפיינים ייחודיים של המוצרים** - ביטוחי החבויות הם מורכבים ודורשים התמחות ספציפית. תחום זה מתאפיין בזמן ניהול תביעות ארוך יחסית. קיימת תלות בין תחום זה לבין ביטוחי משנה, בעיקר בתביעות בעלות היקף כספי גדול.

ביטוחי החבויות משווקים כחלק מאוגדן הכיסויים של בית העסק וקשורים בקשר הדוק עם ביטוח העסקים ועל כן, מושפע התחום מהתחרות הקיימת בענף ביטוחי עסקים.

בשנת 2019 חלה עליה בהיקף פעילות החברה בתחום זה בשיעור של 7.5%.

3.3.3. **ביטוחים הנדסיים** - הכנסות החברה מביטוחים הנדסיים נובעות בעיקר משני תתי תחומים ביטוחיים: ציוד מכני הנדסי (צ.מ.ה) וביטוחי קבלנים. בשנת 2019 חלה עליה בהיקף פעילות החברה בתחום זה בשיעור של 5%.

3.3.4. **ביטוחי חבויות אחרים** - במסגרת ביטוחי החבויות משווקת החברה גם מוצרים אחרים, ובכלל זה פוליסות ביטוח חבות מוצר ופוליסות ביטוח אחריות מקצועית. הכיסוי הביטוחי במוצרים אלה ניתן עבור תביעות שהוגשו במהלך תקופת הביטוח, פוליסות CLAIMSMADE בגין מקרה ביטוח שאירע בתקופת הביטוח, אלא אם הוסכם בפוליסה על תקופה רטרואקטיבית.

3.3.5. **מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים**

הפעילות בתחום חבויות כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, וכן להוראות הממונה כפי שמתפרסמות מעת לעת, כמו כן טעונה הפעילות בתחום זה רישוי בהתאם לחוק הפיקוח ומפוקחת על-ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

3.3.6. תחום ביטוח חבויות אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם תחומים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

3.4. **ביטוח נסיעות לחו"ל**

3.4.1. **מהות הכיסוי הביטוחי** - ביטוח נסיעות לחו"ל נועד לתת למבוטחים כיסוי בגין נזקים רפואיים, נזקי רכוש ונזקים אחרים שעלולים להגרם להם בעת שהותם בחו"ל.

מבנה הפוליסות המשווקות בתחום זה מורכב מרובד בסיסי הכולל כיסוי החזר הוצאות רפואיות בחו"ל, החזר הוצאות מיוחדות בחו"ל (כגון הוצאות הטסת מלווה למקום אשפוז או בשל הריון עד שבוע 12 שאובחן לראשונה בחו"ל) וכיסויים שנכללים ברובד הבסיסי והמבוטח זכאי לבטלם - חבות כלפי צד שלישי וכיסוי איתור וחילוץ.

בנוסף רשאיות חברות הביטוח להציע למבוטח הרחבות לפוליסה כגון, ביטול וקיצור נסיעה, החמרה של מצב בריאותי קיים ונזקי רכוש לכבודה במהלך נסיעת המבוטח לחו"ל.

3.4.2. מאפיינים ייחודיים של המוצרים - תחום ביטוח זה מתאפיין בתקופות ביטוח קצרות ביותר, בערוצי שיווק ייחודיים, בעונתיות משמעותית (מרבית הפעילות מתרכזת במהלך עונת הקיץ, החגים ועונת הסקי), ובשיעור הוצאות גבוה, בפרט עלויות שיווק. בשנים האחרונות היו שולי הרווח של החברה בתחום קטנים ביותר. החברה פועלת לפיתוח המוצר והגדלת היקף פעילותה ומשווקת פוליסות ביטוח נסיעות לחו"ל גם באמצעות אתר האינטרנט שלה.

בחדש מאי, 2019 נכנס לתוקף תיקון חוזר מעורבות גוף שאינו בעל רישיון בשיווק ומכירה של מוצר ביטוח שאינו ביטוח קבוצתי (לפרטים ראה סעיף 3.4.4 ס"ק 2 להלן).

כתוצאה מכניסת החוזר לתוקף, בשנת 2019 חלה עלייה בשיעור ההוצאות בתחום והיקף פעילות החברה קטן בשיעור של 11%.

3.4.3. לאחר תקופת הדו"ח ניתן רשיון מבטח לחברת דיוויד שילד חברה לביטוח בע"מ. להערכת החברה הצטרפות חברת דיוויד שילד לפעול בתחום הביטוח, תשפיע על התחרות בין חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוחי בריאות ונסיעות לחו"ל בהן פועלת החברה החדשה.

3.4.4 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

הפעילות בתחום נסיעות לחו"ל כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום ולהוראות הממונה כפי שמתפרסמות מעת לעת. כמו כן טעונה הפעילות בתחום זה רישוי בהתאם לצו הפיקוח על עסקי ביטוח (תכניות ביטוח חדשות ושינוי תכניות), תשמ"ב-1981 והיא מפוקחת על-ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

1. החוזר המאוחד שער 6 חלק 3, שעניינו הוראות לתוכניות ופוליסות ביטוח בריאות, קובע הוראות בדבר ניסוח תכנית ביטוח נסיעות לחו"ל ואופן שיווקה, באופן שיבטיח כיסוי ראוי והליך מכירה הוגן. בין הוראות החוזר - התאמת סכומי הביטוח ליעד הנסיעה, מבנה הפוליסה והנחיות לכיסויים.

2. בחודש פברואר, 2019 פורסם חוזר סוכנים ויועצים 4-10-2017 "מעורבות גוף שאינו בעל רישיון בשיווק ומכירה של מוצר ביטוח שאינו ביטוח קבוצתי - תיקון" המתקן חוזר קודם. הוראות החוזר מגדירות ומסדירות את ההתקשרות של גוף מפוקח עם גוף חיצוני בקשר לשיווק או מכירת מוצר ביטוח שאינו קבוצתי. לענין ביטוח נסיעות לחו"ל, מועד תחילת הוראות החוזר בחודש מאי, 2019.

3.4.5 תחום ביטוח נסיעות לחו"ל אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם תחומים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

3.5 החברה פועלת בתחומי ביטוח נוספים בעלי היקף פעילות נמוך ובכלל זה: ביטוח בריאות, ביטוח ימי, ביטוחי תאונות אישיות ועוד.

3.6 במהלך שנת 2019 לא חל שינוי מהותי בתמהיל תחומי הביטוח המתוארים לעיל בהשוואה לשנים 2018 ו-2017.

4. חלק ד': מידע נוסף ברמת כלל התאגיד

4.1. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות התאגיד

לפרטים בדבר עודף ההון הקיים מעל להון הנדרש וכן החלופה לפיה חושב ההון הנדרש, ראו באור 12 לדוחות הכספיים.

כפיפות הפעילות לחוקים ספציפיים

פעילויות החברה כפופות להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחומי פעילות החברה, לרבות חוק הפיקוח, חוק חוזה הביטוח, חוק איסור הלבנת הון, וכן להוראות הממונה כפי שמתפרסמות מעת לעת. פעילויות החברה מפוקחות על-ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

להלן תיאור תמציתי של הוראות דין החלות על החברה שהן בעלות השפעה על פעילות החברה ודוחותיה הכספיים:

4.1.1. חוק החברות

עוסק בהיבטים שונים של דיני חברות, בין היתר ביסוד החברה ובמבנה שלה, חלוקת סמכויות בין האורגנים בחברה לרבות הדירקטוריון, ועדות הדירקטוריון, ר"ח מבקר של החברה, מבקר פנימי של החברה, ואישורים מיוחדים של עסקאות ועוד. חוק הפיקוח מכיל בהוראותיו הוראות מסוימות מחוק החברות המתייחסות לחברות ציבוריות על כלל המבטחים, בעיקר בנושאים הקשורים לאורגנים ולבעלי תפקידים במבטח.

4.1.2. חוק חוזה הביטוח

מסדיר היבטים שונים הנוגעים לפוליסת הביטוח ויחסי מבטח-סוכן-מבוטח. על פי חוק זה, חוזה ביטוח הוא חוזה בין מבטח לבין מבוטח המחייב את המבטח, תמורת דמי ביטוח, לשלם בקרות מקרה הביטוח תגמולי ביטוח למוטב. החוק כולל, בין השאר, הוראות בדבר חובות גילוי של המבוטח ותוצאות אי הגילוי, תנאים לביטול חוזה ביטוח, מעמד המוטב וזכויותיו, השלכות של חוק חוזה הביטוח מסדיר היבטים שונים הנוגעים לחוזה הביטוח ויחסי מבטח-סוכן-מבוטח ועוד.

4.1.3. הגנת הפרטיות

חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א 1981

קובע, בין היתר, הוראות בדבר מאגרי מידע, לרבות הסדרים בעניינים העיקריים הבאים: חובת רישום מאגר בפנקס מאגרי המידע, הוראות לגבי איסוף מידע למאגר מידע, ניהול, שימוש והחזקה של מאגר מידע, זכות העיון במידע, חובת אבטחת המידע במאגר ועוד.

תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשל"ז-2017

חלות על כל הגופים המנהלים או מחזיקים במאגרי מידע וקובעות הסדר רחב ומקיף לעניין ההגנה הפיזית והלוגית על מאגרי מידע וניהולם.

4.1.4. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981

1. חברות הביטוח כפופות להוראות חוק הפיקוח ותקנות הפיקוח שהותקנו מכוחו המסדירים נושאים רבים, לרבות: כהונת הממונה גם כמפקח על הביטוח, הגדרת תפקידיו וסמכויותיו לרבות הסמכתו לתת הוראות הנוגעות לדרכי פעולה וניהול של מבטחים וסוכני ביטוח, של נושאי משרה בהם ושל כל מי שמועסק על-ידם, וזאת כדי להבטיח את ניהולם התקין והשמירה על עניינם של המבוטחים או הלקוחות; סמכות הממונה לברר תלונות ציבור; הוראות בדבר החזקת אמצעי שליטה במבטח וסוכנות ביטוח; מסירת דוחות והסמכת שר האוצר להתקין תקנות בעניינים שונים הקשורים לפיקוח על הביטוח, כגון הון עצמי, קביעת תנאי הביטוח של תכניות הביטוח ודמי הביטוח ועוד.

2. בהתאם לחוק הפיקוח, הוקמה רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן: "הרשות"), הפועלת כיחידה ממשלתית עצמאית ונפרדת.

תפקידי הרשות הם, בין היתר, שמירה על עניינם של המבוטחים ולקוחות הגופים המפוקחים; הבטחת יציבותם וניהולם התקין של הגופים המפוקחים, על מנת לקיים את התחייבויותיהם ללקוחותיהם; קידום התחרות בשוק ההון, הביטוח והחסכון ובמערכת הפיננסית; ועידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית.

3. בחודש יולי, 2019 נכנס לתוקף תיקון לחוק הפיקוח הקובע הוראות בנושא מענה אנושי ומקצועי על ידי מבטח בנושאים של טיפול בתקלה, בירור חשבון, וסיום התקשרות ומחייב מבטח לכלול במערכת אוטומטית לניתוב שיחות אפשרות בחירת שפה או איזור גאוגרפי שבהם יינתן השירות ומגביל את משך ההמתנה למענה אנושי מקצועי ל - 6 דקות בנושאים אלו.

מתוקף חוק הפיקוח הותקנו, בין היתר, התקנות העיקריות הבאות:

4.1.5. **תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1988** - קובעות הוראות החלות על מבטח בדבר תוכן ופרטי הדוחות הכספיים השנתיים והתקופתיים, ואת העקרונות החשבונאיים לעריכתם.

4.1.6. **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012** - קובעות כללי ומגבלות השקעה החלים על כל הגופים המוסדיים, לרבות כספי נוסטרו.

הוראות וחוזרי הממונה - כללי

4.1.7. פרק 2 לחלק 1 בשער 5 בחוזר המאוחד שעניינו "דירקטוריון גוף מוסדי" קובע הוראות לענין כשירות חברי דירקטוריון, הרכבו, תפקידו, סמכויותיו ואופן התנהלותו, והוראות לענין ועדות הדירקטוריון. הוראות החוזר נכנסו לתוקף בהדרגה, החל מיום 24 באפריל, 2019 ועד תקופה של שלוש שנים ממועד זה.

להלן עיקרי הוראות דין וטיטות שפורסמו החלים על החברה ובעלי השלכה מהותית:

4.1.8. צירוף לביטוח

בחודש יוני 2016, פורסם חוזר ביטוח 7-1-2016 "צירוף לביטוח" המסדיר את התנהלות חברות הביטוח בעת צירוף מועמד לביטוח וחיידוש פוליסה קיימת. בחודש נובמבר 2019, פורסם חוזר ביטוח 11-1-2019 "צירוף לביטוח - תיקון". בתיקון נקבע שאחת לשלוש שנים בהליך חיידוש פוליסת ביטוח דירה, תבצע חברת ביטוח שאילתא לאיתור מוצרי ביטוח באמצעות אתר "הר הביטוח" שהקימה הרשות ולוודא כי לא נוצר למבוטח כפל ביטוח.

4.1.9. סיכוני סייבר

בחודש אוגוסט 2016, פורסם חוזר גופים מוסדיים 14-9-2016 "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים" המפרט עקרונות והוראות להתמודדות עם סיכוני סייבר בגוף מוסדי וניהולם, במטרה להגן על נכסי הגוף המוסדי.

ביום 8 ביולי, 2018 פורסמה "עמדת ממונה: סיכום ממצאי ביקורת סייבר", בעקבות מבחני חדירה שביצעה הרשות במספר גופים מוסדיים. בעמדה מתוארים ממצאים עיקריים שהתגלו במהלך מבדקי החדירה המעידים על הצורך בשיפור מערך הסייבר והמלצות להפחתת סיכונים.

4.1.10. דירקטיבת SOLVENCY II

1. בחודש יוני, 2017 פורסם חוזר ביטוח 2017-1-9 "יישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (להלן: "חוזר סולבנסי"). חוזר סולבנסי מכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות הביטוח, בהתבסס על הוראות הדירקטיבה המכונה SOLVENCY II שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל משנת 2016 במדינות החברות בו. הדירקטיבה מבוססת על שלושה נדבכים, טומנת בחובה שינוי יסודי ומקיף של האסדרה הנוגעת למשטר כושר פירעון של חברות ביטוח, ובין מטרותיה העיקריות - שיפור ההגנה על כספי מבוטחים, באמצעות הבטחת קיומם של אמצעים להבטחת כושר פירעון המשקפים באופן נאות את הסיכונים שלהם חשופות חברות ביטוח. הוראות החוזר מתייחסות לנדבך הראשון בדירקטיבה, שהוא כמותי וענייני יחס כושר פירעון מבוסס סיכון. הוראות חוזר סולבנסי בתוקף מיום 30 ביוני, 2017 וממועד זה ועד סוף 2024 חלה תקופת פריסה במהלכה עולה מדי שנה שיעור ההון הנדרש לכושר פירעון.
2. בחודש אוקטובר, 2017 נשלח למנהלי חברות הביטוח מכתב הממונה שה. 2017-5742 "חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח". המכתב מפרט באילו תנאים תהיה חברת ביטוח רשאית לחלק דיבידנד ומהו ההון המינימלי הנדרש לאחר החלוקה.
3. בחודש יוני, 2019 פורסם חוזר המעדכן את מבנה הגילוי הנדרש בדוח יחס כושר פירעון כלכלי, במטרה להוסיף לדוח נדבך של גילוי איכותי.
4. בחודש ספטמבר, 2019 פרסם הממונה הנחיות נוספות בנוגע לדיווח ופרסום יחס כושר פירעון כלכלי לנתוני יום 30 ביוני, 2019 במטרה לשפר את איכות המידע שידווח לממונה.
5. בחודש נובמבר, 2019 פורסם להתייחסות חברות הביטוח נייר התייעצות של הממונה לביצוע סקר הערכה כמותי לבחינת התאמות ביישום משטר כושר פירעון כלכלי.
6. בחודש ינואר, 2020 פורסם חוזר 2020-1-2 "סקר הערכה כמותי לבחינת התאמות ביישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2" אשר על פיו על חברת ביטוח לערוך סקר הערכה כמותי ולהגיש את תוצאותיו לממונה. החוזר מאפשר לחברה שהנחיות וההתאמות בחוזר אינן בעלות השפעה מהותית ביחס לחישוב יחס כושר פירעון למועד החישוב שלא לבצע את הסקר, וכך פעלה החברה.
7. ביום 16 בפברואר, 2020 פורסם טיוטת מכתב הממונה (בסימוכין שה. 2020-647) שעניינו "מתווה ליישום הוראות Solvency II במתכונת אירופאית - טיוטה". על פי הטיטה, לאור ניתוחים שערכה הרשות יש צורך בהתאמת הדירקטיבה לישראל מאחר וסטטוס כושר הפירעון של חברות הביטוח בארץ אינו בר השוואה לחברות מקבילות באירופה. המכתב מפרט אבני דרך עיקריות לביצוע ההתאמות הנדרשות לדירקטיבה וכן את כוונת הרשות לפרסם בחודשים הקרובים טיוטת חוזר סולבנסי וטיטת הנחיה ליישום ORSA (הוראות הנדבך השני של הדירקטיבה). לפיכך דיווח ופרסום תוצאות יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר, 2019 נדחה ל- 31 באוגוסט, 2020.
8. ביום 19 במרץ, 2020 פורסם מכתב הממונה שעניינו "מתווה ליישום הוראות Solvency II במתכונת אירופאית" המטמיע את חוזר ביטוח 2017-1-9 "יישום משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II" בהוראות החוזר המאוחד, וכולל עדכונים בהוראות הפריסה ובהוראות נוספות הנוגעות לחישוב יחס כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח.

4.1.11 ממשק אינטרנטי לאיתור מוצרי ביטוח

החל משנת 2016 בהתאם לחוזר ביטוח 17-1-2016 "ממשק אינטרנטי לאיתור מוצרי ביטוח" נדרשות חברות הביטוח לדווח לממונה על מוצרי ביטוח פעילים, לצורך פרסום המידע בממשק אינטרנטי מרכזי שהקים הממונה שמטרתו לאפשר למבוטחים לרכוש או לעדכן מוצרי ביטוח. על פי תיקון לחוזר מאוגוסט, 2018 החל מחודש מרץ 2019, שולחות חברות הביטוח לממונה גם מידע אודות מקרי ביטוח שבגינם הוגשה תביעה בפוליסות רכב רכוש שהיו פעילות בשלוש השנים הקודמות לדיווח.

4.1.12 IFRS 17 תקן

1. תקן חשבונאי מספר 17 בנושא "חוזי ביטוח" שפורסם בשנת 2017, מהווה שינוי יסודי ומקיף של הוראות התקינה החשבונאית לעניין חוזי ביטוח. התקן צפוי להשפיע באופן מהותי על הדיווח הכספי IFRS בגין חוזי ביטוח ועל הנתונים הכלולים בדוחות הכספיים של חברות הביטוח.

לאור מורכבות הנושא פירסם הממונה בחודש מרץ, 2018 מכתב (בסימוכין שה. 2018-3088) המפרט פעולות שעל חברות הביטוח לבצע לצורך היערכותן ליישום התקן.

החברה פועלת בהתאם להוראות הממונה ובכלל זה הגישה דיווחים לממונה, ביצעה סקר פערים חשבונאי למיפוי השלכות התקן בליווי רואי החשבון שלה, והחלה בתהליך ליישום ממצאי הסקר.

2. ביום 13 בפברואר, 2020 פרסם הממונה טיוטה (בסימוכין שה. 2020-418) של מפת דרכים להבטחת היערכות חברות הביטוח בישראל לאימוץ התקן. מפת הדרכים מתייחסת לאבני דרך המרכזיות הבאות: מערכות מידע, ניהול הפרויקט, מדיניות חשבונאית, מבדקים כמותיים וגילוי לציבור. על פי הטיטה בכוונת הרשות לקבוע את מועד היישום לראשונה של התקן בישראל לתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2023 או לאחריו.

4.1.13 בחודש מרץ, 2019 פורסם חוזר "איסוף מידע סטטיסטי - פניות ציבור" המחייב את הגופים המוסדיים למסור דיווח סטטיסטי לממונה בדבר פניות ציבור שמתקבלות אצלם, תוך פילוח נתוני הפניות בהתאם לתוצאות בירורן. מטרת החוזר לאפשר לרשות לקבל מידע רחב יותר ומבוסס אודות כלל פניות הציבור המתקבלות בגופים המוסדיים, לצורך איתור סוגיות הדורשות אסדרה ובחינת רמת השירות בטיפול בפניות.

4.1.14 בחודש אפריל, 2019 פורסם חוזר ביטוח 4-1-2019 "חוזר דיווח מיוחד בביטוח כללי". הוראות החוזר קובעות חובות דיווח של חברות הביטוח לממונה, במצבים של ריבוי נזקי רכוש כגון רעידת אדמה, שריפה רחבת היקפים וכיו"ב, בהתאם למתכונת קבועה, וזאת על מנת שהרשות תקבל תמונת מצב אמינה ומדויקת, בזמן אמת, אודות היקף המבוטחים הנפגעים ותוכל לבצע מעקב אחר אופן הטיפול בהם ומעקב אחר יישוב תביעות שיוגשו.

4.1.15 אישור קיום ביטוח

1. בחודש מאי, 2019 פורסם חוזר אישור קיום ביטוח, המתייחס לאישור אודות ביטוחים בתחומי ביטוח כגון אחריות מקצועית, חבות מעבידים ועוד, שמבוטח נדרש להציג למזמיני עבודה שונים, כתנאי למתן שירותים מטעמו. החוזר מכתוב שני נוסחים של אישור קיום ביטוח שניתן להנפיק למבוטח - אישור כללי ואישור מסויים ואוסר על הנפקת אישורי ביטוח בנוסחים אחרים, על מנת למנוע מצבים על פיהם חברת ביטוח תתחייב כלפי צד שלישי באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הפוליסה של המבוטח.

2. בטיטת חוזר שפורסמה ביום 17 בפברואר, 2020 (בסימוכין 2019-42) מוצע לאפשר אישור ביטוח מסוג נוסף מעבר לאילו המאושרים כיום, במקרים בהם טרם קיימת התקשרות בין מבקש האישור לבין חברת הביטוח.

4.1.16. בחודש יולי, 2019 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2019-9-7 "שירות ללקוחות גופים מוסדיים" המתקן חוזר קיים בנושא. בין התיקונים בחוזר: פרטים שחובה לכלול בהודעות ששולח גוף מוסדי ללקוחותיו, אמצעי תקשורת עם לקוחות, ושיחות טלפוניות בין גוף מוסדי לבין לקוחותיו - לרבות הגבלת משך ההמתנה למענה אנושי לחמש דקות. תחילת מרבית הוראות החוזר 9 חודשים ממועד פרסומן.

4.1.17. ביום 12 בפברואר, 2020 קיימה החברה תרגיל המשכיות עסקית שולחני, בהתאם להנחיות הממונה. התרגיל דימה רעידת אדמה בעוצמה של 7.1 ופגיעת גל צונאמי עוקבת.

4.1.18. נגיף הקורונה

בחודש דצמבר, 2019 החל נגיף הקורונה (SARS-COV-2) להתפשט בעיר ווהאן שבסין. בהמשך התפשט הנגיף במחוזות נוספים בסין ובשאר העולם, לרבות בישראל. המחלה הוכרזה כמחלה מידבקת על ידי שר הבריאות ובהתאם פורסמו צווים ותקנות שעניינם בידוד בית והוראת שונות לציבור.

ביום 17 במרץ, 2020 הכריז הממונה (בסימוכין שה.2016-2020) על מעבר הגופים המוסדיים לעבודה במתכונת מצומצמת, תוך יישום מספר דגשים ביניהם: המשך מתן שירות ללקוחות, חיזוק יכולת מתן שירות בערוצים דיגיטליים, צמצום קבלת קהל, צמצום סיכון להדבקת לקוחות ועובדים, הרחבת הפעלת עובדים מרחוק.

מאז התפשטות הנגיף בישראל ובמטרה למנוע הדבקה בקרב עובדים ולקוחות, צמצמה החברה את כמות העובדים והנחילה שיטת עבודה מרחוק של עובדים רבים.

לפרטים נוספים אודות היערכות החברה והשפעת נגיף הקורונה על פעילות החברה ראה סעיף 1.4 בדוח הדירקטוריון וביאור 1 לדוחות הכספיים.

4.2. חסמי כניסה ויציאה

4.2.1. **חסמי הכניסה העיקריים בפעילות החברה הם:** עמידה בתנאים ובדרישות רישוי על-פי דין וקבלת היתרי שליטה, לפי העניין; עמידה בדרישות הדין והרגולציה, עמידה בהוראות בעניין ההון העצמי ובהוראות משטר כושר פרעון מבוסס Solvency II הנדרש ממבטח (ראה סעיף 4.1.10 לעיל) וכן באור 12 לדוחות הכספיים); הקמת תשתית טכנולוגית ומערכות מידע תומכות; הקמת מערך מכירות ושירות; התקשרויות עם מבטחי משנה (ראה סעיף 4.5.3 להלן).

4.2.2. **חסמי יציאה עיקריים בפעילות החברה:** התחייבויות החברה להמשיך לטפל בלקוחותיה ובתביעות ביטוח, לעיתים במשך תקופות ארוכות.

4.2.3. **מגבלות הכלולות בהיתר השליטה:** בשנת 2000 נתן הממונה היתר להחזקת אמצעי שליטה במבטח לבעל השליטה, המתיר לו להחזיק, במישרין או בעקיפין, באמצעי השליטה בחברה, בכפוף לתנאים שנקבעו בהיתר. בין היתר נקבעו בהיתר תנאים ומגבלות ביחס לאופן החזקת אמצעי השליטה בחברה; ביחס להעברה, מכירה, או הנפקה של אמצעי שליטה; ביחס לשיעור ההחזקה המינימלי של בעל השליטה בחברה; ביחס לאופן מימון החזקת אמצעי השליטה; וביחס לדמי הניהול שבעל השליטה יהא רשאי לקבל מהחברה.

כמו כן, במסגרת ההיתר וכתב ההתחייבות מכוחו, התחייב בעל השליטה להשלים את ההון העצמי הנדרש מהחברה בהתאם לתקנות הון מינימלי או כל תקנה אחרת שתבוא במקומן.

4.3 גורמי הצלחה קריטיים בפעילות החברה ושינויים החלים בהם

ניתן למנות את הגורמים הבאים כגורמי הצלחה המשותפים לתחומי הפעילות השונים של החברה:

מערך שיווק מגוון באמצעות מספר ערוצי שיווק, פיתוח מערכות שיווק חדשניות, פיתוח מערכות דיווח ומעקב אחר הפעילות, גיוון תחומי פעילות, רמת שירות איכותית למבוטחים ולסוכנים, הגדלת הרווח מהשקעות, מערכות המידע של החברה, שימור ופיתוח הון אנושי איכותי, שימור לקוחות ותעדוף לקוחות ותיקים ואיכותיים, העשרת הנתונים והעמקת הניתוח העיסקי, אקטואריה וחיתום קפדניים, הקפדה על חידוש פוליסות איכותיות, בקורות יעילות כולל בקורות חיתום, שינויים במצב המשק, התעסוקה ושוק ההון, הוראות הדין השונות לרבות הוראות והנחיות הממונה, התאמת מוצרים קיימים לצרכי הלקוחות, פיתוח מוצרים חדשים, פעילות והתמקצעות בנישות ביטוחיות ליצירת בידול מול חברות ביטוח מתחרות, הקטנת פעילות בעסקים עתירי חבויות שלא הניבו רווחים לאורך זמן.

4.4 השקעות

4.4.1 מבנה ניהול ההשקעות

דירקטוריון החברה מתווה את מדיניות ההשקעות הכוללת של החברה.

בהתאם להוראות חוק הפיקוח ותקנות ההשקעות מונתה ועדת השקעות של דירקטוריון החברה, להשקעות ההון העצמי של החברה ולהשקעת כספים לכיסוי ההתחייבויות הביטוחיות שאינן התחייבויות תלויות תשואה. ועדת ההשקעות מתכנסת אחת לחודש לפחות ומונה 4 חברים, מתוכם 3 דירקטורים.

בנוסף מכהן בחברה מנהל השקעות וועדת השקעות מנחה אותו בנושא אופן ההשקעות ואפיקיהן.

תפקידי ועדת ההשקעות הם, בין היתר, לקבוע באישור הדירקטוריון את מדיניות ההשקעות של החברה במסגרת המדיניות העסקית הכוללת שלה, לאשר עסקאות מסוימות והחזקה בניירות ערך מסוגים שונים, להנחות את מנהל ההשקעות של החברה ביישום מדיניות ההשקעות, לקבוע אמות מידה לבחינת יישום מדיניות ההשקעות שנקבעה ולבצע בקרה על יישום המדיניות.

4.4.2 ניהול ההשקעות

החברה מנהלת כספי נוסטרו בלבד.

כספי ההתחייבויות הביטוחיות והון החברה מושקעים בנכסים שונים לרבות מניות, פיקדונות בבנקים, אגרות חוב סחירות, אגרות חוב לא סחירות (חברות ממשלתיות וחברות ציבוריות), נגזרים פיננסיים והשקעות אלטרנטיביות כגון קרנות גידור וקרנות למתן הלוואות. חלק מההשקעות מנוהלות באמצעות בתי השקעות חיצוניים מובילים, בעיקר באג"ח ממשלתי ובאג"ח קונצרני בארץ.

4.4.3 החברה משקיעה באמצעות חברות שבבעלותה (במישרין ובאמצעות חברות בת) בזכויות במקרקעין ברחבי הארץ ובארה"ב.

לפרטים נוספים אודות השקעות החברה ראה סעיף 4.9 להלן ובאורים 7 ו- 10 לדוחות הכספיים.

4.5 ביטוח משנה

4.5.1 כללי

ביטוח משנה הוא אחד הכלים שבאמצעותם מקטינה החברה את הסיכונים הביטוחיים שלה ומצמצמת את חשיפתה לסיכונים, לרבות בעת כניסה לתחומי ביטוח חדשים. חוזי ביטוח המשנה של החברה נערכים, בדרך כלל, על בסיס שנתי עם מבטחי משנה שונים.

4.5.2 מדיניות החשיפה למבטחי משנה

בהתאם למדיניות החשיפה למבטחי משנה, עורכת החברה חוזים עם מבטחי משנה שונים בדירוג בינלאומי² של (A-) ומעלה בכל הענפים.

4.5.3 הסדרי ביטוח משנה הנהוגים בחברה:

4.5.3.1 ביטוח משנה חוזי (Treaty)

בתחילת כל שנה מתקשרת החברה עם מבטחי משנה בחוזי ביטוח משנה שנתיים, שעניינם כיסוי הפוליסות המשווקות על ידה, בהתאם לענפי הביטוח השונים. החוזים נחלקים לשני סוגים עיקריים:

1. **ביטוחי משנה יחסיים** - בענפי ביטוח רכוש וביטוח רכב חובה (Proportional Reinsurance).

2. **ביטוחי משנה לא יחסיים מסוג "הפסד יתר"/"Excess of Loss"** - בענפי ביטוח חבויות והגנה מפני קטסטרופות, דוגמת אסונות טבע ורעידת אדמה.

4.5.3.2 ביטוח משנה פקולטטיבי

חוזי ביטוח עם מבטחי משנה לכיסוי חשיפה ספציפית. השימוש בביטוח משנה פקולטטיבי נועד לתת מענה בפוליסות בהן סכומי הביטוח חורגים מסכום הביטוח המקסימלי הנקוב בחוזה ביטוח המשנה ו/או כאשר הסיכון הספציפי אינו מכוסה במסגרת חוזה ביטוח המשנה.

4.5.4 הסדרי ביטוח משנה - רכב חובה

בתקופת הדוח התקשרה החברה בהסדרי ביטוח משנה כדלקמן:

4.5.4.1 ביטוח משנה לא יחסי

1. ביטוח משנה מסוג "Excess of Loss", המקנה לחברה כיסוי עד לסכום של 200 מיליון ש"ח עם השתתפות עצמית של החברה בגובה 4 מיליון ש"ח.

2. הפרמיה נקבעת על פי מספר כלי הרכב המבוטחים.

3. כ-45% ממבטחי המשנה בתחום זה הם בדירוג (AA-) ומעלה. יתר מבטחי המשנה מדורגים (A-) ומעלה.

4. בתקופת הדוח לא הופעל חוזה ביטוח משנה זה.

5. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה בחוזה זה.

6. בתקופת הדוח אף מקרה ביטוח בחברה לא הגיע לסכום המתקרב לתקרת השייר ולא ידוע לחברה על תביעות המתקרבות לסכום זה.

4.5.4.2 ביטוח משנה יחסי

1. בתקופת הדוח התקשרה החברה בחוזה ביטוח משנה יחסי מסוג Quota Share ("מכסה") המקנה לחברה שיעור עמלה קבוע מהפרמיה המועברת למבטחי המשנה.

3. כ-7% מהחשיפה מכוסה על ידי מבטחי משנה בדירוג (AA-) יתר מבטחי המשנה מדורגים בדירוג (A-) ומעלה.

4. שייר החברה וחלקם של מבטחי המשנה מוגנים בחוזה מסוג " Excess of Loss".

4.5.5. הסדר ביטוח משנה - תחום רכב רכוש

בתקופת הדוח התקשרה החברה בהסדרי ביטוח משנה כדלקמן:

4.5.5.1 ביטוח משנה לא יחסי

1. ביטוח משנה לא יחסי מסוג "Excess of Loss" לצורך כיסוי ביטוחי מפני נזקי טבע כגון, ברד, שיטפון וכיוצ"ב.

כ-30% מפרמיית ביטוח משנה בתחום ביטוח רכב רכוש, שנזקפה לטובת מבטחי משנה בשנת 2019, הינה בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצת (AA) והשאר בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצה (A).

2. בתקופת הדוח אף מקרה ביטוח בחברה לא הגיע לסכום המתקרב לתקרת הכיסוי הביטוחי ולא ידוע לחברה על תביעות המתקרבות לסכומי תקרת הכיסוי הביטוחי

3. בתקופת הדוח לא הופעל חוזה זה על ידי החברה.

4.5.5.2 ביטוח משנה יחסי

1. ביטוח משנה מסוג "Quota Share" המקנה לחברה שיעור עמלה משתנה מהפרמיה המועברת למבטחי המשנה, בהתאם לרווחיות.

2. 100% מפרמית ביטוח משנה מועברת למבטחי משנה המדורגים בדירוג (A-) ומעלה.

3. שייר החברה וחלקם של מבטחי המשנה מוגנים בחוזה " Excess of Loss".

4.5.6. הסדרי ביטוח משנה - תחום ביטוחי רכוש

4.5.6.1 ביטוח אש וסיכונים נלווים

1. לחברה התקשרויות בביטוח משנה יחסי מסוג "Quota Share" ומסוג "Surplus" המספקים מענה לכל הענפים הקשורים לביטוחי רכוש/אש ובהם כלולים: דירות, עסקים, משכנתא (ביטוח מבנה) ותתי ענפים הכלולים בהם.

2. מבטחי המשנה שחלקם בפרמיה עולה על 10%:

שם מבטח המשנה	פרמיה שנרשמה לטובת מבטח המשנה:	שיעור הפרמיה מסך הפרמיה שהועברה למבטח (באלפי ש"ח) בשנת הדוח
Swiss re	3,911	17.5%
Hannover Re	2,235	10%
GIC Re	5,812	26%
Odyssey Re	2,235	10%
R+V Versicherung AG	2,347	10.5%

3. כ-42% מפרמיית ביטוח משנה בתחום ביטוח רכוש שנזקפה לטובת מבטחי משנה בשנת 2019, הינה בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצת (AA) והשאר בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצה (A).

4. שייר החברה מוגן על ידי חוזה מסוג "Excess of Loss".

4.5.6.2. ביטוח הנדסי

1. החברה רכשה ביטוח משנה יחסי "Quota Share" המספק מענה לכל הענפים המתייחסים לענף הנדסי: ביטוח ציוד מכני הנדסי (צמ"ה), ביטוח קבלנים, שבר מכני וציוד אלקטרוני.
2. מבטחי המשנה שחלקם בפרמיה עולה על 10%:

שם מבטח המשנה	פרמיה שנרשמה לטובת מבטח המשנה:	שיעור הפרמיה שהועברה למבטח (באלפי ש"ח) בשנת הדוח
Swiss re	10,752	55%
GIC Re	3,442	15%
R+V Versicherung AG	3,443	15%

3. כ-70% מפרמיית ביטוח משנה בתחום ביטוח רכוש שנזקפה לטובת מבטחי משנה בשנת 2019, הינה בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצת (AA) והשאר בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצה (A).
4. שייר החברה מוגן ע"י חוזה מסוג Excess of Loss.

4.5.7. חוזה הגנה על שייר החברה - ענפי רכוש בפני נזקי טבע ו/או רעידת אדמה

חשיפה לאסונות/קטסטרופות (כגון רעידת אדמה) היא קריטית לכל מבטח. על מנת להגן על פעילותה רכשה החברה חוזה הגנה על שייר החברה מסוג "Excess of Loss" שאילו עיקריו:

1. שיעור ההסתברות לנזק המקסימאלי בנזקי קטסטרופה ורעידת אדמה (MPL) בשנת 2019 עמד על כ-2.4% מסכום הביטוח בשייר, באופן התואם את מדיניות החברה.
2. הכיסוי נותן מענה לחשיפת החברה ברמת השייר בארבעה ענפי הביטוח הבאים בהם פעילה החברה:
 - א. ביטוח דירות (כולל ביטוח משכנתאות).
 - ב. ביטוח בתי עסק.
 - ג. ביטוח הנדסי.
 - ד. ביטוח רכב רכוש (רעידת אדמה בלבד).
3. סכום הביטוח (לפני שקלול השתתפות עצמית של המבוטחים) אליו היו חשופים מבטחי המשנה נכון ליום 31.12.2019:
 - א. בביטוח יחסי דירות (כולל משכנתאות) ועסקים - כ-23,000 מיליון ש"ח.
 - ב. בביטוח יחסי הנדסי וקבלנים - כ-10,800 מיליון ש"ח.
 - ג. בביטוח לא יחסי - כ-184 מיליון ש"ח.
 - ד. גבול אחריות של מבטחי המשנה בחוזים פרופורציונלים (Event Limit) הינו כ-4.6% מסה"כ סכום הביטוח המצרף.
4. כ-45% מסכום החשיפה של מבטחי המשנה כאמור לעיל, מכוסה על ידי מבטחי משנה בדירוג (AA-) ומעלה יתרת סכום החשיפה מכוסה על ידי מבטחי משנה בדירוג (A-) ומעלה.

5. החשיפה של מבטח המשנה העיקרי עימו התקשרה החברה, היא בשיעור של כ-30% מסכום החשיפה הכולל של מבטחי המשנה לסיכון זה.
6. מבטחי משנה אשר החשיפה שלהם לסיכון רעידת אדמה עולה על 10% מסך החשיפה לרעידת אדמה הם: GIC Re ,R+V Versicherung AG ו-Swiss Re.
7. בתקופת הדוח אף מקרה ביטוח בחברה לא הגיע לסכום המתקרב לתקרת הכיסוי הביטוחי ולא ידוע לחברה על תביעות המתקרבות לסכומי תקרת הכיסוי הביטוחי.

4.5.8. ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי (אלפי ש"ח):

סה"כ			ענפי חבויות אחרים			ענף רכב חובה			
2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	
112,178	89,494	109,903	3,472	4,613	4,767	108,706	84,881	105,136	פרמיות ביטוח משנה
(3,156)	1,704	(552)	863	200	1,559	(4,019)	1,504	(2,111)	תוצאות
סה"כ			יתר ענפי רכוש			ענף רכב רכוש			
2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	
38,411	61,685	72,510	37,797	49,958	48,961	614	11,727	23,549	פרמיות ביטוח משנה
4,548	(4,969)	10,251	3,767	(5,188)	13,252	781	219	(3,001)	תוצאות

התפלגות פרמיות למבטחי משנה בתחום ביטוח הרכוש בחלוקה לפי סוגי פרמיה (באלפי ש"ח):

סה"כ			שאר ענפי רכוש			רכב רכוש			
2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	
10,194	12,108	12,605	10,194	12,108	12,605	-	-	-	רעידת אדמה
1,910	2,144	1,991	1,296	1,466	1,694	614	678	297	ביטוח משנה לא יחסי
26,307	47,433	57,914	26,307	36,384	34,662	--	11,049	23,252	ביטוח משנה יחסי

מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה יותר מ-10% מסך הפרמיה בגין עסקי ביטוח משנה בשנת 2019:

שם מבטח המשנה	פרמיה שנרשמה לטובת מבטח המשנה (באלפי ש"ח):	שיעור הפרמיה מסך ההפרמיה שהועברה למבטחי המשנה בשנת הדוח
Swiss re	18,203	10%
AXIS Re	16,269	10%
GIC Re	66,081	36%

4.5.9. שינויים מהותיים בהסדרים בתקופת הדוח

הגדלת חלקם של מבטחי המשנה בחוזה היחסי בענף רכב חובה מסוג " Quota Share" משיעור של 61% לשיעור של 75%.

4.5.10. שינויים מהותיים בהסדרים לאחר תקופת הדוח

החל מיום 1 בינואר, 2020 רכשה החברה כיסוי ביטוח משנה מסוג יחסי לנזקי טרור בענף דירות.

4.5.11. לפרטים נוספים בדבר ביטוח משנה ראו באור 25 ו-7 לדוחות הכספיים.

תיאור המבנה הארגוני בחברה:

4.6.1. נכון ליום 31 בדצמבר, 2019 העסיקה החברה 227 עובדים.

4.6.2. פילוח עובדים על פי תחומי פעילות:

מספר עובדים 2018	מספר עובדים 2019	תחום
44	41	ביטוח כללי
94	96	תביעות ושירות לקוחות
34	26	הנהלה ומטה
32	36	שיווק
22	24	כספים והשקעות
5	4	חברה בת
231	227	סה"כ

נכון למועד הדוח, לחברה אין תלות מהותית בעובד מסוים.

אימוץ מדיניות תגמול - ביום 30 באפריל, 2019 וביום 31 באוקטובר, 2019 אישר דירקטוריון החברה בהמלצת ועדת הביקורת, מדיניות תגמול לבעלי תפקיד מרכזי בחברה (כהגדרת מונח זה במדיניות התגמול) (להלן: "מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול חלה על נושאי המשרה ובעלי תפקידים מרכזיים, מסדירה את מבנה התגמול וקובעת את רכיבי התגמול שהחברה רשאית להעניק, ביניהם שכר בסיס, זכויות סוציאליות ותנאים נלווים, מענקים ותנאי סיום כהונה. מדיניות התגמול מאמצת את עקרונות התגמול כפי שעולה מהוראות הממונה שפורסמו בחוזרים שענינם מדיניות תגמול בגופים מוסדים.

לפרטים נוספים אודות מדיניות התגמול ראו באתר החברה³.

4.6.3. **הטבות וטיבם של הסכמי העסקה**

עובדי החברה, לרבות נושאי משרה בכירים, מועסקים על בסיס הסכמים אישיים. העובדים מתוגמלים על בסיס שכר קבוע ותנאים סוציאליים כמקובל ובהתאם להוראות מדיניות התגמול.

נושאי משרה ועובדי הנהלה בכירה - לפרטים נוספים אודות תגמולים לנושאי המשרה ועובדי הנהלה הבכירה, ראו תקנה 21 לחלק ד' לדוח התקופתי - "פרטים נוספים על התאגיד" (להלן: "חלק ד' לדוח התקופתי").

לפרטים אודות נושאי המשרה של החברה ורשימת הדירקטורים ראה תקנות 26 ו-26א לחלק ד' לדוח התקופתי.

הסכם קיבוצי - ביום 31 בדצמבר, 2019 נחתם עדכון להסכם קיבוצי משנת 2016 שבין החברה לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה. תקופת ההסכם המעודכן היא מיום 1 באוגוסט, 2019 עד ליום 31 בדצמבר, 2023. ההסכם מסדיר את תנאי העבודה של כל עובדי החברה, למעט מנהלים בדרג שהוגדר בהסכם ולמעט עובדים בתפקידים שהוגדרו בהסכם. אומדן הגידול הממוצע בעלות השנתית הכוללת של הוצאות השכר של החברה בעקבות כניסת ההסכם הקיבוצי

לתוקף, לאורך שנות ההסכם הקיבוצי, הינו בסכום שאינו מהותי בהתחשב באומדן עלויות שכר ומענקים שהיו משולמים לולא נחתם ההסכם הקיבוצי.

המידע המופיע בסעיף זה לעיל הינו בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס, בין היתר, על מצב פעילותה של החברה כיום. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, לרבות באופן מהותי מזה שנחזה כאמור, כתוצאה משינויים בדינים החלים על החברה כמעסיק.

4.6.4 הדרכה - החברה עורכת הדרכות באמצעות נותני שירותים חיצוניים ובאמצעות עובדי החברה. בשנת 2019 התקיימו הדרכות וסדנאות מקצועיות לעובדים, מנהלים וסוכני הביטוח והתקיימו קורסי הכשרה לעובדים מסוימים בתחומי שירות, סילוק תביעות ומכירות.

4.6.5 ביטוח דירקטורים ונושאי משרה - ראו תקנה 29א בחלק ד' לדוח התקופתי.

4.7 שיווק והפצה

4.7.1 כללי

החברה משווקת את מוצרי הביטוח שלה באמצעות ערוצי ההפצה הבאים:

1. סוכני ביטוח - עיקר פעילות השיווק.

2. מכירה ישירה - באמצעות מוקדי מכירות.

4.7.2 סוכני ביטוח

4.7.2.1 החברה מגייסת סוכני ביטוח מורשים באמצעות מפקחי רכישה ומשמרת את מערך הסוכנים הקיים.

4.7.2.2 בשנים האחרונות חל שינוי וטיוב תיק הסוכנים של החברה שבא לידי ביטוי בפעולות הבאות:

1. הגדלת מספר הסוכנים העובדים עם החברה בענפי הפרט ובעיקר בתחום רכב רכוש ודירות ובתי עסק.

2. סיום התקשרויות עם סוכנים שלא עמדו ביעדי היקף הפעילות ו/או ביעדי רווחיות שהוגדרו על-ידי החברה ו/או לא פעלו על פי הנחיות חיתום של החברה. תהליך זה ימשך כחלק מתכנית העבודה לשנים הקרובות.

4.7.2.3 הסוכנים מתקשרים עם לקוחות בתמורה לעמלה מהפרמיה בשיעור משתנה שמשלמת להם החברה ונקבעת בהתאם לענף הביטוח ולעסקה. בעסקאות מיוחדות (כגון עסקאות עם קולקטיב) משלמת החברה לסוכנים עמלה מיוחדת, לרוב נמוכה מהעמלה השוטפת.

4.7.2.4 מבנה העמלות

פירוט שיעור העמלה הממוצע מפרמיה ברוטו, כולל מע"מ:

שיעור עמלה ממוצע 2019	ענף ביטוח
3.98%	רכב חובה
17.38%	רכב רכוש
14.65%	דירות
13.89%	חבויות

4.7.2.5 לחברה אין סוכן שהיווה מעל 10% מתפוקת התחום בשנת 2019.

4.7.3 מכירה ישירה

פעילות השייווק וההפצה של החברה בתחום ביטוח רכב רכוש באמצעות מכירה ישירה היוותה כ-17% מתפוקת התחום לשנת 2019.

4.8 ספקים ונותני שירותים

במסגרת פעילותה מתקשרת החברה בהסכמים לקבלת שירותים, רכישת מוצרים ותחזוק מערכות, בין היתר בתחום החומרה והתוכנה.

4.8.1 ספקים עיקריים בתחום תוכנה וחומרה עימם קשורה החברה בהסכמים:

1. "קומטק בע"מ" - ספק שירותי תוכנה לחברה ולחברות ביטוח נוספות. לחברה תלות בספק זה היות והתוכנה האמורה משמשת את החברה בניהול עסקי הביטוח בעיקר בענפי ביטוח רכב ודירות. בשנת 2019 ובשנת 2018 שילמה החברה לקומטק סך של כ-1,524 אלפי ש"ח וסך של כ-1,182 אלפי ש"ח, בהתאמה.

2. "קוד אואזיס בע"מ" - ספק שירותי תוכנה וניהול אתר אינטרנט. לחברה תלות בספק זה היות והתוכנה האמורה משמשת את החברה בניהול עסקי הביטוח בענפי בריאות ונסיעות לחו"ל ובהפעלת ותחזוק אתר האינטרנט שלה. בשנת 2019 ובשנת 2018 שילמה החברה לקודאואזיס סך של כ-2,951 אלפי ש"ח וכ-2,719 אלפי ש"ח בהתאמה.

3. "דורטל בע"מ" - שירותי תוכנה.

4. "IFN" - שירותי תוכנה למערכות ניהול ארכיונים ותהליכי עבודה.

5. חברת IBM - תשתיות חומרה.

6. "פריוריטי" - שירותי תוכנה פיננסיים.

סה"כ הוצאות החברה בנושא שירותי תוכנה ותמיכה הסתכמו בשנת 2019 לסך של כ-5,496 אלפי ש"ח ובשנת 2018 הסתכמו לסך של כ-4,041 אלפי ש"ח.

4.8.2 תחום ביטוח רכב חובה

החברה מסלקת ומיישבת תביעות בענף זה באמצעות מחלקת תביעות פנימית, מסתייעת ביועצים חיצוניים ורוכשת שירותים נלווים לסילוק תביעות ביטוח כגון שירותי עורכי דין, חוקרים ומומחים רפואיים.

לחברה אין תלות בספקים או בנותני שירותים בענף זה.

4.8.3 תחום רכב רכוש

מוסכי הסדר: החברה קשורה בהסכמים עם מוסכי הסדר על פיהם מפנה החברה תובעים שרכבם ניזוק אל אותם מוסכים.

שמאי רכב: במקרה נזק לרכבו, באפשרות המבוטח לבחור שמאי מתוך רשימת "שמאי החוג" של החברה והשומה שערך שמאי זה תהא "השומה הקובעת". באפשרות המבוטח לבחור גם "שמאי אחר", אך שומה זו לא תהא בהכרח השומה הקובעת.

לחברה אין תלות בספקים או בנותני שירותים בענף זה.

4.8.4. תחום ביטוחי רכוש ויתר ענפי ביטוח

4.8.4.1. ביטוח דירות

בהתאם להוראות חוזר הממונה המסדיר את אופן הטיפול בתחום תביעות נזקי המים בביטוחי דירות (ראה סעיף 3.1.4 לעיל), מאפשרת החברה למבוטחיה לבחור במועד רכישת ביטוח הדירה, בין תיקון הצנרת על ידי שרברב שבהסדר לבין תיקון על ידי שרברב פרטי. לצורך יישום הוראות החוזר, קשורה החברה בהסכם עם חברה לניהול פניות ותביעות בנושא תיקון נזקי צנרת באמצעות שרברב שבהסדר.

4.8.4.2. נותני שירותים נוספים של החברה הם סוקרי תכולת דירה וסוקרי סיכונים בביטוחי עסקים, וכן שמאים, יועצים, ועורכי דין.

4.9. רכוש קבוע

4.9.1. וי.אר.סי. (חברה בת בבעלותה המלאה של החברה) מחזיקה בזכויות חכירה (עד ליום 1 באפריל, 2037) ממנהל מקרקעי ישראל, בשטח משרדים בנוי בן כ- 3,118 מ"ר ברוטו, באזור התעשייה הדרומי בנתניה. הנכס הוא אחד מנכסי המקרקעין העיקריים של הקבוצה ומשמש את החברה, החברות המאוחדות שלה, וחברות קשורות נוספות, בפעילותן העסקית.

4.9.2. בבעלות החברה נכסי מקרקעין נוספים ברחבי הארץ, לשימושה (לרבות סניפי החברה) ולמטרות השכרה, וכן נכסי מקרקעין בארה"ב למטרות השקעה, המוחזקים על ידה באופן ישיר ובאמצעות חברות בת שלה בארה"ב שהוקמו לשם כך. לפרטים נוספים אודות נכסי המקרקעין שבבעלות החברה, ראו באור 6 - "רכוש קבוע" ובאור 7 - "נדל"ן להשקעה", לדוחות הכספיים של החברה.

4.9.3. בבעלות החברה נכס מקרקעין ברחוב ירמיהו בתל-אביב. על המקרקעין האמורים בנתה החברה דירות להשכרה במסגרת החוק לעידוד השקעות הון, על סמך אישור מפעל מאושר שקיבלה החברה ממרכז ההשקעות.

4.9.4. השקעות במערכות המחשב

נכון למועד הדוח לחברה השקעות בסכום של כ- 2,720 אלפי ש"ח במערכות מידע ומחשוב. ההשקעות כוללות: פיתוח, הטמעה ויישום הוראות רגולציה בהתאם לתכנית עבודה, פיתוח מוצרים עסקיים והשקעה בתשתיות המחשוב ובכלל זה רכישת שרתים, ושיפור מערכות אבטחת המידע והגנת הסייבר.

4.10. עונתיות

4.10.1. ההכנסות מפעילות החברה (ביטוח רכב חובה ורכוש) מתאפיינות באחוז הכנסות גבוה ברבעון הראשון של השנה ובעיקר בחודש ינואר, בהשוואה להכנסות ברבעונים אחרים, כתוצאה מנטיה של לקוחות מוסדיים ועסקיים של החברה לחדש את הביטוח בתקופה זו של השנה.

4.10.2. לעונתיות המתוארת אין השפעה על הרווחיות של כל רבעון מאחר שמנגנון עתודות הביטוח מווסת את אופן חלוקת הפרמיה על פני השנה כולה.

4.10.3. בתביעות לא ניתן להצביע על עונתיות, למעט השפעה לא מהותית של נזקי מזג אוויר (הצפה, קרה ושטפון) בשנים המאופיינות בחודשי חורף קשים. העונתיות מתבטאת בשיעור תביעות רכוש גבוה יותר, אך לא מהותי.

4.10.4. נתוני פרמיה ברוטו (באלש"ח) בביטוח כללי בפילוח עונתי לשנתיים האחרונות לדוח:

דמי ביטוח בשנה			
2017	2018	2019	
173,334	189,238	185,407	רבעון ראשון
128,262	144,242	111,609	רבעון שני
136,849	131,098	117,132	רבעון שלישי
111,025	106,113	98,215	רבעון רביעי
549,470	570,691	512,363	סה"כ

4.11. **נכסים בלתי מוחשיים**

4.11.1. **מאגרי מידע**

נכון למועד הדוח רשומים על שם החברה מספר מאגרי מידע, בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות. המידע הכלול במאגרי המידע מתייחס ללקוחות ומועמדים לביטוח, לתובעים בתביעות ביטוח, לעובדי החברה ולתמונות הנקלטות במצלמות אבטחה. המאגרים חיוניים ביותר לניהול ותפעול שוטף של עסקי החברה והתנהלותה.

4.11.2. **סימן מסחר**

על שם החברה רשום ברשות הפטנטים שבמשרד המשפטים סימן המסחר "שירביט חברה לביטוח בע"מ".

4.11.3. **אתר אינטרנט**

בבעלות החברה אתר אינטרנט בכתובת: www.shirbit.co.il. החברה מפעילה את אתר האינטרנט ומפרסמת בו מידע אודות החברה בהתאם להוראות הממונה ובכלל זה מידע אודות מוצרי החברה.

לפרטים אודות נכסים בלתי מוחשיים נוספים של החברה, ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

4.12. **גורמי סיכון**

להלן גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה החברה ומידת השפעתם הפוטנציאלית על החברה:

השפעת גורם הסיכון על פעילות החברה			גורם סיכון
השפעה נמוכה	השפעה בינונית	השפעה גבוהה	
סיכונים מקרו			
	X		האטה כלכלית במשק המקומי
	X	X	תנודתיות בשווקים הפיננסיים
	X	X	תנודתיות בשערי חליפין
	X		סיכון ריבית
X			סיכון מדד

	X		סיכון אשראי (צד נגדי)
סיכונים ענפיים			
	X	X	סיכוני קטסטרופה
	X		צד נגדי ביטוח משנה
	X	X	סיכון תחרותי
	X		סיכונים משפטיים
		X	שינויים רגולטוריים
סיכונים מיוחדים לחברה			
	X		סיכונים תפעוליים
	X		סיכוני סייבר
	X		פגיעה במוניטין
	X	X	סיכון חיתומי
	X	X	סיכוני רזרבה
	X		תלות בערוצי מכירה
X			סיכוני ALM
	X		סיכוני ציות וממשל תאגידי

4.12.1. לפרטים אודות גורמי הסיכון להם חשופה פעילות החברה, ראו באור 25 - "ניהול סיכונים" לדוחות הכספיים.

4.12.2. יובהר כי המידע בדבר גורמי הסיכון החיצוניים להם חשופה החברה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. הערכות וציפיות החברה בנושא זה מתבססות על נסיון העבר, על היכרות החברה עם השווקים בהם פועלת ועל הערכותיה באשר להתפתחותה הכלכלית והעסקית. עם זאת, יתכן וציפיותיה ותחזיותיה של החברה לא תתממשנה, וזאת, בין היתר, בשל תלותן בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת התאגיד (והמפורטים בסעיף זה), המצב הביטחוני והכלכלי של המשק הישראלי ושינויים מאקרו-כלכליים.

4.13. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

ביטוח דירות

החברה קשורה בהסכם עם חברה המספקת לה שירותי ניהול פניות ותביעות בגין נזקי צנרת בתחום ביטוח הדירות, באמצעות שרברב שבהסדר, בהתאם להוראות חוזר הממונה בנדון (ראה סעיף 4.8.4 לעיל). לאחר תקופת הדוח הוחלפה זהות חברת שירותי הניהול.

חלק ה': היבטי ממשל תאגידי

4.14. דירקטורים חיצוניים מכהנים

נכון למועד הדוח מכהנים בחברה שלושה דירקטורים חיצוניים, מתוך שבעה דירקטורים מכהנים, כדלהלן:

4.14.1. ד"ר חן לבון. מכהן כדח"צ משנת 2013. ד"ר לבון הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית. מכהן כיו"ר ועדת מאזן, יו"ר ועדת ביקורת וחבר ועדת איתור.

4.14.2. מר רן אפרתי. מכהן כדח"צ משנת 2013. מר אפרתי הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית. מכהן כיו"ר ועדת איתור, וחבר בוועדת השקעות בוועדת ביקורת, ובוועדת מאזן.

4.14.3. גב' דורית זינגר. מכהנת כדח"צית משנת 2017. גב' זינגר היא בעלת מומחיות בביטוח. מכהנת בחברה בוועדת ביקורת.

4.15. מבקר הפנים בחברה

4.15.1. פרטי מבקר הפנים

שם: רו"ח מאיר איליה. נותן שירותים חיצוני לחברה באמצעות משרד רו"ח רוזנבלום, הולצמן שבו הוא שותף.

תחילת כהונה: מרץ 2013.

ניסיון מקצועי:

- מוסמך במשפטים, מוסמך במנהל עסקים, ומבקר פנימי מוסמך מטעם הלשכה האמריקאית (C.I.A) של המבקרים הפנימיים.

- שותף במשרד רוזנבלום הולצמן, רו"ח, משרד המתמחה בביקורת פנימית בארגונים ובחברות ציבוריות.

- בעל ניסיון רב בתחום הביקורת הפנימית ובדיקות מיוחדות ובעל התמחות בביקורת בנושא בנקאות, ביטוח, פיננסים, שוק ההון וניירות ערך.

4.15.2. לא ידוע לחברה על החזקת ני"ע של החברה או של גוף קשור אליה על ידי מבקר הפנים.

4.15.3. למיטב ידיעת החברה אין למבקר קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם החברה או עם גוף קשור אליה.

4.15.4. היקף ההעסקה

בשנת 2019 הושקעו 1,850 שעות ביקורת פנים בחברה.

קביעת היקף שעות ההעסקה אפשרה מידה קלה של גמישות, והתבססה על הפרמטרים הבאים: תוכנית עבודת מבקר הפנים לשנת 2019 במסגרת תוכנית עבודתו הרב השנתית; דרישות רגולציה; שיקול דעת ועדת הביקורת

היקף העסקה לשנת 2019

שעות ביקורות בחברה (בגין פעילות בישראל בלבד)	שעות ביקורות בחברה (בגין פעילות בישראל בלבד)
---	1,850

היקף העסקה לשנת 2018

שעות ביקורות בחברה (ביגין בישראל בלבד)	שעות ביקורות בחברה (ביגין פעילות בישראל בלבד)
---	1,980

4.15.5. תגמול

תגמול מבקר הפנים המכהן בשנת 2019 - סך כולל של 348,000 ש"ח.
דירקטוריון החברה סבור כי אין בתגמול מבקר הפנים כמפורט לעיל כדי ליצור כל חשש להשפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי ביחס לביקורת הפנימית בחברה.

4.16. רואה החשבון המבקר

4.16.1. רואי החשבון המבקרים של החברה הינם קוסט, פורר, גבאי את קסירר.

תאריך תחילת כהונת משרד ר"ח - יוני 2008.

ר"ח טל חי-ציון הינו השותף מטעם משרד ר"ח המבקר האחראי על הביקורת בחברה.

4.16.2. שכר רואי החשבון (ללא מע"מ) ופירוט שעות העבודה שהושקעו על ידם, בגין השנים 2018 ו-2019:

שנת 2019				
שכר בגין שירותים אחרים	שכר בגין שירותי מס מיוחדים	שכר בגין שירותים הקשורים בביקורת	שכר בגין שירותי ביקורת	
85	-	-	(*662)	היקף השכר (אלפי ש"ח)
359	-	-	3,198	מספר שעות העבודה

שנת 2018				
שכר בגין שירותים אחרים	שכר בגין שירותי מס מיוחדים	שכר בגין שירותים הקשורים בביקורת	שכר בגין שירותי ביקורת חשבונאית	
45	5	-	502	היקף השכר (אלפי ש"ח)
213	20	-	2,450	מספר שעות העבודה

(* הסכום כולל תשלום עבור ביקורת לראשונה של דוח יחס כושר פרעון ליום 31 בדצמבר, 2018.

4.17. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

4.17.1. בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים", חובה על חברות ביטוח לצרף לדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים, הצהרות של המנכ"ל ושל מנהל הכספים, בדבר נאותות בקרות ונהלים של הגוף המוסדי שתוכננו להבטיח כי מידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוחות נרשם, מעובד, מסוכם, ומדווח בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה. בקרות ונהלים אלה כוללים, בין השאר,

בקורות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה, נצבר ומועבר להנהלת הגוף המוסדי, לרבות למנכ"ל ולסמנכ"ל הכספים, באופן המתאים, וזאת על מנת לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

4.17.2. בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת החברה, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של החברה, העריכה לתום התקופה המכוסה בדוח שנתי זה, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הינם אפקטיביים על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי, בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

4.17.3. בקה פנימית על דיווח כספי

במהלך התקופה המכוסה בדוח שנתי זה ואשר מסתיימת ביום 31 בדצמבר, 2019 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

4.17.4. הצהרות המנכ"ל, סמנכ"ל הכספים וכן דוח ההנהלה והדירקטוריון בדבר אפקטיביות הבקורות והנהלים וקיומם מצורפים לדוח הדירקטוריון.

4.18. יישום משטר כושר פירעון לפי דירקטיבת Solvency II

4.18.1. בגין חישוב יחס כושר הפירעון ליום 31 בדצמבר, 2018 נערכה ביקורת של רואה החשבון המבקר בהתאם להוראות הממונה. בחודש יולי 2019 קיבלה החברה את אישור הממונה על ביצוע ביקורת לראשונה ולפיכך, החל ממועד זה החברה אינה כפופה עוד למשטר ההון הישן ומיישמת את משטר הסולבנסי במלואו.

4.18.2. החל מחישוב יחס כושר פירעון ליום 31 דצמבר, 2017 מפרסמת החברה דוח גילוי בהתאם לחוזר ביטוח 2017-1-20 "מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II". הדוח כולל תיאור משטר כושר פירעון כלכלי, העקרונות הכלליים עליהם מבוסס המשטר, מתודולוגיית החישוב של המאזן הכלכלי ושל ההון הנדרש לכושר פירעון, הוראות תקופת הפריסה, סקירה כללית של הוראות הממונה על שוק ההון הקשורות לדוח יחס כושר פירעון כלכלי, הגדרות מושגים מרכזיים, הערות והבהרות.

4.18.3. ביום 19 במרץ, 2020 פורסמה טיוטת חוזר "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II". הטייטה מטמיעה את הוראות חוזר ביטוח 2017-1-9 "יישום משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II" מיום 1 ביוני, 2017 בהוראות החוזר המאוחד, וכוללת עדכונים בהוראות הפריסה ובהוראות נוספות הנוגעות לחישוב יחס כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח. להוראות הטייטה אין השפעה מהותית על חישוב יחס כושר פירעון של החברה.

4.18.4. להוראות הדין בנושא דירקטיבת Solvency II - ראה סעיף 4.1.10 לעיל.

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ב'

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני המבטח

ליום 31 בדצמבר, 2019

שירביט חברה לביטוח בע"מדוח הדירקטוריון על מצב ענייני המבטחתוכן העניינים

<u>עמוד</u>	<u>נושא</u>
2-3	תיאור תמציתי של החברה
3-5	הסביבה העסקית
5-11	הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד
11	תזרים מזומנים
11	מקורות מימון
11	יעדים עיקריים לשנת 2020
11-13	יחס כושר פירעון וסף הון (MCR)
14	הצהרת המנהל הכללי
15	הצהרת סמנכ"ל הכספים
16	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
17	דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

שירביט חברה לביטוח בע"מדין וחשבון הדירקטוריון על מצב ענייני המבטחליום 31 בדצמבר, 2019

דוח הדירקטוריון שלהלן סוקר את פעילות שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) לתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019.

1. תיאור תמציתי של החברה**1.1 בעלת המניות של החברה**

החברה הינה חברת ביטוח פרטית בבעלות מלאה של שירביט אחזקות בע"מ (100%) (להלן - חברת האם), חברה פרטית בבעלות מלאה של מר יגאל רבנוף.

למבנה הארגוני של החברה - ראה סעיף 1.1.2 בפרק א' - "תיאור עסקי התאגיד" (להלן - דוח תיאור עסקי התאגיד).

1.2 תחומי פעילות של החברה

1.2.1 פעילותה העיקרית של החברה היא בתחום הביטוח הכללי ובעיקר בענפי רכב (רכוש וחובה), דירות, הנדסי, בתי עסק, תאונות אישיות, נסיעות לחו"ל וענפי ביטוח נוספים. לתיאור תחומי הפעילות ולמבנה האחזקות של החברה ראה סעיפים 1 ו-2 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

1.2.2 לפרטים אודות לקוחות החברה, גורמי שיווק שלה, והתקשוריותה עם מבטחי משנה, ראה דוח תיאור עסקי התאגיד.

1.2.3 מגבלות ופיקוח על עסקי החברה

החברה כפופה להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981, והוראות תקנות שהותקנו על פיו, כגון תקנות הכוללות הוראות בדבר ההון העצמי המינימאלי הנדרש מחברות ביטוח, תקנות השקעה הכוללות הוראות בדבר סוגי נכסים שמחזיק מבטח כנגד התחייבויותיו לסוגיהן ומגבלות ההשקעה לגבי חלק מהן, תקנות בדבר החזקת עתודות ביטוח ותביעות תלויות ודרכי חישובן, תקנות בדבר תוכנם, פרטיהם והעקרונות החשבונאיים לעריכתם של הדוחות הכספיים השנתיים והביניים וכן לחוקים נוספים. לעניין שינויים בחקיקה ובהסדרה בקשר לתחומי הפעילות של החברה, ראה דוח תיאור עסקי התאגיד, סעיפים 2.1.1.4, 2.2.1.5, 3.1.4, 3.4.3, 4.1.

1.3 התפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון

ביום 31 בדצמבר, 2019 הסתיימה כהונת סמנכ"ל מערכות המידע בחברה, יהונתן ראוכברגר עקב בקשה לפרוש מתפקידו.

1.4 התפתחויות לאחר תקופת הדוח

מר שלומי נחום כיהן כמנכ"ל החברה במשך שנה החל מיום 1 במרס, 2019. בסוף חודש ינואר 2020 ביקש לפרוש מתפקידו והדירקטוריון קיבל את בקשתו והודה לו על תרומתו ופעולותיו להצלחת החברה בשנת הדוח. הכהונה הסתיימה ביום 29 בפברואר, 2020.

ביום 1 במרס, 2020 נכנסה לתוקף כהונת מר צבי ליבושור כמנכ"ל החברה, לאחר שהמינוי אושר על ידי הגורמים הרלבנטיים בחברה ולאור אי התנגדות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - הממונה).

לשינויים שחלו בהון האנושי בתקופת הדוח - ראה תקנות 26 ו-26א' בפרק ד' "פרטים נוספים על המבטח".

1. תיאור תמציתי של החברה (המשך)

1.4 התפתחויות לאחר תקופת הדוח (המשך)

התפשטות נגיף הקורונה

מחלת נגיף הקורונה (COVID-19) התפרצה בסין בחודש דצמבר 2019 ומאז אמצע חודש פברואר 2020 התפשטה ברחבי העולם. ביום 11 במרס, 2020 הכריז ארגון הבריאות העולמי על התפרצות הנגיף כפנדמיה. מאז התפשטות הנגיף בישראל, מתפרסמות הוראות לציבור, צווי חירום והוראות שעה עם הנחיות לציבור ולמעסיקים והחברה פועלת בהתאם למחוייב. בנוסף נוקטת החברה בשורת פעולות למניעת הדבקה והתפשטות הנגיף בקרב העובדים ושמירה על רציפות מתן השירות ללקוחות. הנהלת החברה, באמצעות צוות הערכות לשעת חירום, בוחנת מדי יום את מוכנות העובדים וזמינות מתן השירות ללקוחות, בכל תרחיש שיוכתב כפועל יוצא מהחלטות ממשלה.

בין הפעולות שנעשו בחברה: נקיטת צעדים לשמירה על סביבת עבודה בטוחה לעובדי החברה; מדיניות עבודה מרוחק - חלק מעובדי החברה מנוסים בעבודה מרוחק מזה מספר שנים והחברה מיישמת שיטת עבודה זו ביתר שאת, בעקבות המצב. לשם כך, תוגברו אמצעי התחברות מהבית של עובדי החברה. רציפות העבודה של העובדים נשמרת כבימי שגרה. לאור המצב הוצאו חלק מעובדי החברה לחופשה ללא תשלום לתקופה של 30 יום ועובדים רבים עובדים מהבית. החברה ערוכה למעבר לעבודה מהבית של כלל העובדים, ככל שתתפרסם הנחיה רשמית בנושא.

לאור הנחיות הממונה ליושבי הראש של הגופים המוסדיים לכנס את הדירקטוריון לשיבה דחופה ולדון, בין היתר, בנושא ההערכות להתפרצות הנגיף והפעולות הננקטות לצמצום ומניעת הדבקות, התכנס הדירקטוריון ביום 12 במרס, 2020 וקיבל דיווח מפורט מהנהלה.

לדרישת הממונה מיום 11 במרס, 2020 (בסימוכין שה. 1804-2020) החברה מדווחת לממונה בתדירות שבועית אודות סטטוס פעילותה בחירום.

נכון למועד פרסום הדוח חל קיטון ניכר במכירת פוליסות לביטוח נסיעות לחו"ל על ידי החברה. יובהר כי היקף פעילות החברה בתחום אינו מהותי לפעילותה.

החברה מעריכה כי הימשכות המשבר תשפיע על פעילותה בין היתר בתחומים הבאים: המשך קיטון במכירות ביטוחי נסיעות לחו"ל, קיטון בביטוח בתי עסק, קשיי גביית פרמיה, ופגיעה בתיק ההשקעות נוכח הירידות בשווקים. לפירוט נוסף ראה באור 1 לדוחות הכספיים המאוחדים.

1.5 הליכים משפטיים

לפירוט התפתחויות בדבר בקשות לאישור תובענות ייצוגיות נגד החברה, ראה באור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים.

1.6 מיסוי

ראה באור 24 לדוחות הכספיים המאוחדים.

1.7 ניהול סיכונים

ראה באור 25 לדוחות הכספיים המאוחדים.

2. הסביבה העסקית

2.1 כללי

ענף הביטוח בישראל מאופיין בתחרות גבוהה הנגרמת, בין השאר, מפעילות חברות ביטוח בתחומים ומוצרים דומים, והוא מושפע מגורמים חיצוניים, כגון רגולציה, שוק הביטוח העולמי, שוק ההון ועוד. פעילות החברה מושפעת במידה רבה משווקי ההון, האינפלציה, שיעור הריבית, שערי המט"ח, המצב הכלכלי והמצב הפוליטי-ביטחוני.

2.2 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית

שנת 2019 התאפיינה במגמה חיובית באפיקי המניות בארץ ובעולם. תשואות האג"ח בישראל ירדו וזאת בשל מספר פעימות של ירידות ריבית בארה"ב והצפי לירידת ריבית גם בישראל.

התפתחות לאחר תאריך הדיווח

החל מהשבוע האחרון של חודש פברואר 2020, וכתוצאה מתפשטות נגיף הקורונה בעולם, כמפורט לעיל בסעיף 1.4, השווקים הפיננסיים הגיבו בירידות חזקות ועליית סטיות התקן בכלל המדדים. הבנקים המרכזיים מספקים נזילות לשווקים בכדי להתמודד עם הגידול בביקוש לנזילות כתוצאה מהיקף הפדיונות הגבוה. בנק ישראל הודיע על הרחבת המדיניות המוניטרית, ובכלל זה רכישת אג"ח ממשלתי ומתן הלוואות על ידי מוסדות פיננסיים ברחבי העולם זה לזה (ריפו). כמו כן קיימת ציפייה לירידת ריבית לשיעור של 0.0%.

2. הסביבה העסקית (המשך)**2.2 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית (המשך)****התפתחות לאחר תאריך הדיווח (המשך)**

- לנוכח המשך התפשטות המגיפה והצעדים המקיפים שנקטה הממשלה, לרבות מגבלות על הסקטור העסקי, צווים לסגירת בתי עסק, וסגר חלקי שהוטל על התושבים, צפויה פגיעה משמעותית במשק שתבוא לידי ביטוי בשיעור צמיחה נמוך ואף שלילי במחצית הראשונה של 2020.
- להלן אינדיקטורים שליליים עיקריים כתוצאה מפרוץ המגיפה בישראל:
- שיעור האבטלה עלה ל- 16.5% לעומת שיעור של 3.1% בחודש פברואר 2020.
 - בנק ישראל עדכן את שיעור הצמיחה השנתי ל- 2% (לעומת תחזית של 2.9%) בהנחה שהמשבר יסתיים עד חודש יוני 2020.
 - שיעור האינפלציה השנתי על פי תמחור שוק ההון נכון לסמוך למועד פרסום הדוח עומד על מינוס 1.5%.
 - הפד הוריד בשתי פעימות את ריבית ארה"ב לשיעור של 0.0%.
 - מדדי המניות בארץ ובעולם ירדו בשיעור דו ספרתי: מדד ת"א 125 - מינוס 31%, מדד ה-S&P500 - מינוס 31%, מדד הדאו ג'ונס - מינוס 34%, מדד הנאסד"ק - מינוס 25%, מדד הקאק - מינוס 34%, מדד הדקס - מינוס 34%.
 - עלייה בשיעור תשואות האג"ח, הן באג"ח הממשלתי כתוצאה מצפי לאינפלציה שלילית ומיתון במשק, והן פתיחת מרווחים באג"ח הקונצרני: תל בונד 60 - מינוס 11%, ממשלתי צמוד 2-5 - מינוס 6.8%, ממשלתי קבוע 2-5 - מינוס 1.3%.
 - על רקע אי הסכמות בין קרטל הנפט אופ"ק לבין לבין רוסיה, צלל מחיר הנפט לסכום של כ- 20 דולר לחבית. ירידה של כ- 60% מתחילת השנה.
 - תנודתיות גבוהה בשער הדולר. עלייה בשיעור של 12% לשער של 3.86 וירידה לרמה של 3.6 בהמשך לכך, עקב התערבות בנק ישראל בעסקאות החלף.
 - סקטורים נבחרים: מדד הבנקים - מינוס 31%, ביטוח - מינוס 38%, נפט-גז - מינוס 50%, נדל"ן - מינוס 40%.
- נכון להיום, קיימת אי ודאות באשר למועד סיום המשבר והשלכותיו הכלכליות על המשק ומידת ההשפעתו לטווח הבינוני.

להלן נתוני השווקים הפיננסיים נכון ליום תאריך המאזן:

התפתחות המשק, שוקי ההון והכספים**צמיחה**

- על פי האומדן הראשוני לשנת 2019 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המשק הישראלי צמח בקצב של 3.3% לעומת צמיחה של 3.4% בשנת 2018.
- תחזית הצמיחה המעודכנת של חטיבת המחקר של בנק ישראל לשנת 2020 הינה כ- 2.9% והתחזית לשנת 2021 הינה 3.2%.

האינפלציה בישראל

- מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2019 בשיעור של 0.6%, מתחת ליעד האינפלציה של בנק ישראל שעמד על 1.0% בתחילת 2019. זאת, לעומת עליה בשיעור של 0.8% בשנת 2018. לשינויים בשיעור האינפלציה כאמור השפעה על הדוחות הכספיים של החברה, לאור העובדה שרבות מהתחייבויותיה צמודות למדד המחירים לצרכן.

שווקי האג"ח והמניות**שווקי האג"ח**

- בשנת 2019 נרשמה בשוק אגרות החוב הממשלתיות השקליות מגמה חיובית. הגורמים לירידת התשואות הם מגמת ירידה בתשואות בעולם, המעלות את הביקוש לאג"ח ממשלתיות ישראליות.
- בשוק אגרות החוב הצמודות הייתה מגמה מעורבת, כאשר שערי איגרות החוב הקצרות עלו ואילו שערי אגרות החוב הארוכות ירדו בכ- 3%.

2. הסביבה העסקית (המשך)

2.2 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית (המשך)

במדדי אגרות החוב הקונצרניות נרשמה מגמה חיובית כאשר מדד תל בונד 20 עלה בכ- 8.2% ומדד תל בונד 40 עלה בכ- 6.5% ומדד תל בונד גלובל עלה בשיעור של כ- 12.7%.

הריבית בשנת 2019 נשארה ללא שינוי ועמדה על שיעור של 0.25%, לעומת עליית ריבית של 0.15% בשנת 2018.

לסביבת הריבית הנמוכה השפעה גבוהה על התוצאות העסקיות של החברה והיא עלולה לגרום לקשיים בעמידת החברה ביעדי התשואה על נכסיה, ללא העלאת רמת הסיכון בהשקעות החברה.

שווקי המניות

הרבעון הרביעי של שנת 2019 התאפיין במגמה חיובית במדדי המניות, כאשר מדד ת"א-35 עלה בכ- 4.2% ומדד ת"א 90 עלה בכ- 8.9%. בסיכום שנת 2019 המגמה הייתה חיובית, כאשר מדד ת"א-35 עלה בכ- 15.0% ומדד ת"א 90 עלה בכ- 40.3%. בלטו לטובה מדדי מניות ת"א נדל"ן שעלו בשיעור של כ- 73% בממוצע ות"א טכנולוגיה שעלו בכ- 55%. בלטו לרעה מדד הביומד שירד בכ- 18.5% ומדד נפט וגז שירד בכ- 0.8%.

בשוק האמריקאי נרשמה מגמה חיובית בשנת 2019, כאשר מדד הנאסד"ק עלה בכ- 35%, מדד ה-S&P500 עלה בכ- 28.4% ומדד הדאו-ג'ונס עלה בכ- 21.8%.

להלן תשואות המדדים השונים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב לשנת 2019:

שינוי במדדי האג"ח				שינוי במדדי המניות					
10-12/18	10-12/19	1-12/18	1-12/19	שם המדד	10-12/18	10-12/19	1-12/18	1-12/19	שם המדד
%					%				
(1.64)	0.93	(1.39)	10.32	ממשלתי	(10.89)	4.20	(3.04)	14.99	ת"א-35
(0.37)	0.88	(1.15)	8.25	צמוד	(8.95)	8.89	(3.02)	40.30	ת"א-90
(1.63)	0.96	(1.48)	8.73	ממשלתי	(10.21)	5.49	(2.29)	21.27	ת"א-125
(2.21)	(0.07)	(0.76)	7.38	שקלי	(6.39)	5.37	4.80	26.93	ת"א-בנקים
(2.67)	1.01	(1.82)	8.16	אג"ח כללי	(7.51)	8.86	(13.39)	22.13	ת"א-תקשורת
				תל בונד 60					
				אג"ח קונצרני					

במהלך שנת 2019 יוסף שער החליפין היציג של השקל מול הדולר בכ- 7.8%. חוזקת השקל נבעה מתמחור זול יחסית של השקל לאחר חולשתו ב-2018, והמדיניות המרחיבה של הבנקים המרכזיים של ארה"ב ואירופה, לצד אי-שינוי הריבית בישראל. מול האירו יוסף שער השקל בכ- 9.6%. החברה מחזיקה יתרות מט"ח, ועל כן לשינוי בשער החליפין היציג של הדולר יש השפעה על רווחיות החברה. מעת לעת, משתמשת החברה בנגזרים פיננסיים לצורך הגנה וגידור מפני תנודות בשער החליפין של הדולר.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

3.1 המצב הכספי

3.1.1 להלן נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים המאוחדים:

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
1,424,035	1,501,643	1,533,617
868,829	880,872	820,491
209,622	231,236	257,167
95,029	112,033	135,389
959,366	972,036	938,396
50,651	50,244	50,991

נתונים מאזניים

סה"כ מאזן

סה"כ השקעות פיננסיות

סה"כ הון

יתרת רווח (עודפים)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה

התחייבויות פיננסיות

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

3.1 המצב הכספי (המשך)

3.1.2 ההון:

הון החברה ליום 31 בדצמבר, 2019 מסתכם ב- 257.2 מיליוני ש"ח, לעומת הון של 231.2 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2018. הגידול בהון בשנת הדוח נובע בעיקר מרווח נקי של כ-23.2 מיליוני ש"ח ומשערוך הרכוש הקבוע נטו ממס בסך של כ-3.5 מיליוני ש"ח.

3.1.3 דיבידנד:

בתקופת הדוח לא חולק דיבידנד.

3.2 התפתחות פרמיות

פרמיות ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 512.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 570.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 10% הנובע ברובו מענף רכב רכוש. הקיטון נובע בעיקר מאי זכיית הצעת החברה במכרז לביטוח רכבי עובדי מדינה לשנת 2019. הכנסות מפרמיות שהורווחו בשייר בביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 358.9 מיליוני ש"ח לעומת 424.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בשייר נובע הן מהקיטון בפרמיות ברוטו כאמור לעיל והן מהגדלת שיעור השתתפות מבטחי המשנה בחוזה מסוג 'Quota Share' לכיסוי החשיפות בענפי רכב חובה ורכב רכוש - בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד. כתוצאה, קטנו הפרמיות בשייר בתקופת הדוח בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד.

לעניין ההתאמה בין פרמיה ברוטו לפרמיה מורווחת, ראה באור 17 לדוחות הכספיים המאוחדים.

3.2.1 להלן נתונים על התפתחות מחזורי הפרמיות והדמים בחברה (במיליוני ש"ח):

מחזור פרמיות		פרמיות שהורווחו		
ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	
512.4	330.0	531.5	358.9	שנה שהסתיימה ביום 31.12.2019
570.7	419.5	575.1	424.0	שנה שהסתיימה ביום 31.12.2018
549.5	398.9	534.1	396.1	שנה שהסתיימה ביום 31.12.2017
(10.2%)	(21.3%)	(7.6%)	(15.4%)	שיעור השינוי בשנת 2019
3.9%	5.2%	7.7%	7.0%	שיעור השינוי בשנת 2018

3.2.2 להלן נתונים על שיעור השינוי בפרמיות ברוטו לפי ענפים (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי	10-12/18	10-12/19	שיעור השינוי	1-12/18	1-12/19	ענף ביטוחי
%			%			
(0.3)	30.3	30.2	0.6	160.9	161.9	רכב חובה
(15.4)	47.4	40.1	(22.0)	270.3	210.9	רכב רכוש
7.1	4.2	4.5	7.8	20.6	22.2	ביטוח חבויות
(3.3)	24.3	23.5	(1.3)	118.9	117.4	ענפי רכוש ואחרים
(7.4)	106.2	98.3	(10.2)	570.7	512.4	סה"כ

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

3.2 התפתחות פרמיות

3.2.3 להלן התפלגות פרמיות שהורווחו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019:

שייר		ברוטו		ענף ביטוחי
%	מליוני ש"ח	%	מליוני ש"ח	
18.9	67.7	30.9	164.2	רכב חובה
57.9	207.7	43.3	230.0	רכב רכוש
4.7	17.0	4.1	21.7	ביטוח חבויות
18.5	66.5	21.7	115.6	ענפי רכוש ואחרים
100.0	358.9	100.0	531.5	סה"כ

3.3 התפתחות הרווח לתקופה והרווח הכולל לתקופה

בתקופת הדוח הסתכם הרווח הכולל לסך של כ- 25.9 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח כולל בסך של כ- 26.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופת הדוח הסתכם הרווח הנקי לסך של כ- 23.1 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח הנקי בסך של כ- 21.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

רווח כולל אחר אשר נזקף בתקופת הדוח והסתכם בכ- 2.8 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל אחר בסך של 5.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, נבע בעיקר מהערכה מחדש שבוצעה לבניין משרדים בנתניה, שזכויות החכירה בו מוחזקות על ידי חברת בת של החברה ובו ממוקמים משרדי החברה.

בתקופת הדוח הסתכם הרווח הכולל לפני מס, מביטוח כללי, לסך של כ- 30.4 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 29.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופת הדוח הסתכם הרווח הכולל לפני מס מסעיפים שאינם מיוחסים לתחום הביטוח לסך של כ- 9.4 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 10.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לפירוט והסברי הרווח לתקופה לפי תחומי פעילות לפני מס, ראה סעיפים 3.4.3 ו- 3.4.4 להלן.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)

3.4 תוצאות הפעילות

3.4.1 להלן נתונים נבחרים מהדוחות על רווח או הפסד ורווח כולל אחר ופירוט לפי רבעונים בשנת 2019:

1-12/18	1-12/19	10-12/19	7-9/19	4-6/19	1-3/19	
אלפי ש"ח						
575,148	531,477	127,290	132,442	134,910	136,835	פרמיות שהורווחו ברוטו *
424,003	358,865	81,323	88,576	93,209	95,757	פרמיות שהורווחו בשייר
18,755	35,919	5,519	3,829	13,854	12,717	רווחים מהשקעות, נטו שינוי בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשייר
297,641	247,272	57,820	58,367	66,206	64,879	עמלות והוצאות רכישה אחרות
111,887	109,031	26,895	28,057	28,716	25,363	רווח לפני מסים על ההכנסה
31,771	35,882	1,245	5,531	12,108	16,998	רווח נקי
20,951	23,160	1,355	3,417	7,519	10,869	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
5,663	2,771	4,140	(631)	(487)	(251)	סה"כ רווח כולל
26,614	25,931	5,495	2,786	7,032	10,618	

* דוח זה מציג על-פי כללי ה-IFRS את הפרמיה המורווחת, שהיא הפרמיה הרשומה בניכוי השינוי בפרמיה שטרם הורווחה.

3.4.2 התפלגות פרמיות שהורווחו ברוטו לתקופה לפי ענפי הביטוח העיקריים:

1-12/18	1-12/19	10-12/19	7-9/19	4-6/19	1-3/19	
מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		ענף
%	%	%	%	%	%	ביטוח כללי
47.9	43.3	42.5	42.2	42.6	45.6	רכב
275.3	230.0	54.2	55.9	57.5	62.4	רכוש
29.0	30.9	32.1	29.2	31.9	30.4	רכב
166.8	164.2	40.9	38.6	43.1	41.6	חובה
23.1	25.8	25.4	28.6	25.5	24.0	אחר
133.0	137.3	32.3	37.9	34.3	32.8	
100.0	531.5	100.0	127.4	100.0	136.8	
575.1				134.9		

3.4.3 רווחים מהשקעות:

בתקופת הדוח לחברה רווחים מהשקעות, המוצגים בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, בסך של 35.9 מיליוני ש"ח, לעומת רווחים מהשקעות בסך של 18.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-91.0%.

הגידול ברווח המוצג, נבע בעיקר מאפיקי אגרות החוב הממשלתיות והקונצרניות, המניות ומהשקעה בקרנות גידור. מנגד, הופחת הרווח באפיקים צמודי מט"ח כתוצאה מירידת שער הדולר. בנוסף, בתקופת הדוח הייתה השפעה חיובית על הרווח, בסך של כ-4.5 מיליוני ש"ח כתוצאה משיערוך נכסי נדל"ן בארה"ב שבבעלות החברה. השיערוך מתבסס על הערכות שווי חיצוניות בלתי תלויות.

התשוואה הנומינלית לשנת 2019 בגין תיק ההשקעות הסתכמה לשיעור של כ-2.7%, לעומת שיעור של כ-0.9% בתקופה המקבילה אשתקד.

כמו כן, בבעלות החברה (במישרין ובאמצעות חברות בת) זכויות בנכסי נדל"ן להשקעה הממוקמים בישראל ובארה"ב.

לפרטים נוספים ראה סעיף 4.4 לדוח תיאור עסקי התאגיד ובאור 18 לדוחות הכספיים המאוחדים.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)

3.4 תוצאות הפעילות (המשך)

3.4.3 רווחים מהשקעות: (המשך)

להלן התפלגות הנכסים המנוהלים בחברה:

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
%		
2	6	מזומנים ושווי מזומנים
48	44	אגרות חוב ממשלתיות סחירות
23	23	אגרות חוב קונצרניות סחירות
1	2	מניות וקרנות סל מנייתיות
19	18	אגרות חוב לא סחירות, פקדונות והלוואות
7	7	אחר
100	100	סה"כ

3.4.4 ביטוח כללי:

דמי ביטוח שהורווחו ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 531.5 מיליוני ש"ח לעומת סך של 575.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מירידה בתפוקה בענף רכב רכוש.

רווחים מהשקעות נטו הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 21.9 מיליוני ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בתקופה המקבילה, בסך של 7.1 מיליוני ש"ח.

סך התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר לתקופת הדוח הסתכמו לסך של 247.3 מיליוני ש"ח לעומת 297.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון מקורו בענף רכב רכוש.

עמלות והוצאות רכישה אחרות בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 109.0 מיליוני ש"ח המהווים כ- 20.5% ביחס לפרמיות שהורווחו ברוטו, לעומת 111.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווים שיעור של כ- 19.5%.

רכב רכוש

התחום הוא מעיקרי הפעילות של החברה ומהווה כ- 43.3% מהיקף פעילותה. דמי הביטוח שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 230.0 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 275.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 16.5%. דמי הביטוח שהורווחו ברוטו הסתכמו ברבעון הרביעי של השנה לסך של 54.2 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 69.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 21.6%.

הרווח הכולל לפני מסים בתקופת הדוח הסתכם לסך של 25.8 מיליוני ש"ח, לעומת רווח של 27.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לפני מסים ברבעון הרביעי של השנה הסתכם לסך של 8.1 מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של 7.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הקיטון בדמי הביטוח שהורווחו וברווח הכולל בתקופות האמורות נובע בעיקר מירידה במספר כלי הרכב המבוטחים ומירידה בתעריפים כתוצאה מהתגברות התחרות בשוק.

1-12/2017		1-12/18		1-12/19		
שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	
80%	80%	71%	71%	68%	71%	Loss Ratio
101%	101%	91%	91%	90%	92%	Combined Loss Ratio

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)

3.4 תוצאות הפעילות (המשך)

3.4.4 ביטוח כללי: (המשך)

רכב חובה

דמי הביטוח שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 164.2 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 166.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 1.6%. דמי הביטוח שהורווחו ברוטו הסתכמו ברבעון הרביעי של השנה לסך של 40.9 מיליוני ש"ח לעומת סך של 41.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 1.4%.

ההפסד הכולל לפני מסים על ההכנסה בתקופת הדוח הסתכם לסך של 11.7 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד של 13.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד הכולל לפני מסים ברבעון הרביעי של השנה הסתכם לסך של 9.2 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של 11.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד נובע בעיקר מהתפתחות שלילית בגין שנות החיתום הקודמות וזאת, בין היתר, כתוצאה מעדכון ההערכות האקטואריות, המקוזז בחלקו משחרור חלקי בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח מתוך הפרשות שהחברה ביצעה לאור מסקנות ועדת וינוגרד. עדכון ההפרשות בוצע בעקבות פסיקת בית המשפט העליון מיום 8 באוגוסט, 2019, אשר אימצה את המלצות ועדת קמינץ וקבעה שיעור ריבית היוון של 3%. לפרטים נוספים ראה באור 6(ב) לדוחות הכספיים ביניים מאוחדים.

ענפי רכוש ואחרים

פרמיות שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 115.6 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 113.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1.5%. דמי הביטוח שהורווחו ברוטו ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו לסך של 26.5 מיליוני ש"ח לעומת סך של 26.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 1.7%. הגידול נובע בעיקר מגידול בתפוקה בענפי הנדסי ודירות.

הרווח הכולל לפני מסים בתקופת הדוח הסתכם לסך של 14.7 מיליוני ש"ח לעומת רווח של 12.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לפני מסים ברבעון הרביעי הסתכם לסך של 3.6 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של 1.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

1-12/2017		1-12/18		1-12/19	
שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו
24%	41%	36%	59%	33%	43%
74%	79%	85%	95%	83%	79%

Loss Ratio

Combined Loss Ratio

ענפי חבויות אחרים

פרמיות שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 21.7 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 19.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 13.6%. דמי הביטוח שהורווחו ברוטו הסתכמו ברבעון הרביעי לסך של 5.6 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 5.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 7.3%.

הרווח הכולל לפני מסים בתקופת הדוח הסתכם לסך של 1.6 מיליוני ש"ח, לעומת רווח של 2.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד הכולל לפני מסים ברבעון הרביעי של השנה, הסתכם לסך של כ- 0.7 מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של כ- 2.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)**3.4 תוצאות הפעילות (המשך)****3.4.5 פעילות שלא מיוחסת למגזרים**

פעילות זו כוללת בעיקרה את ההון וההתחייבויות ואת הנכסים המוחזקים כנגדם בחברה.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם לסך של 9.4 מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של 10.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לפני מס ברבעון הרביעי של השנה הסתכם לסך של כ- 5.0 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של כ- 6.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח נובע בעיקר מקיטון ברווח כולל אחר בגין הפסד מהפרשי תרגום של דוחות כספיים של פעילות חוץ הנובע מירידה בשער הדולר בשנת הדוח.

4. תזרים מזומנים

תזרימי המזומנים שנבעו מפעילות שוטפת בשנת הדוח הסתכמו לסך של כ- 36.2 מיליוני ש"ח, לעומת תזרימי המזומנים ששימשו לפעילות שוטפת בסך של כ- 10.9 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה.

תזרימי מזומנים ששימשו לפעילות השקעה בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 4.4 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 4.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה.

לא חל שינוי ביתרת מזומנים בפעילות מימון, לעומת תזרימי מזומנים ששימשו לפעילות מימון בסך של 5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה.

כתוצאה מהאמור לעיל, גדלו יתרות המזומנים ושווי המזומנים לסוף התקופה בסך של כ- 31.7 מיליוני ש"ח לעומת ירידה של 20.5 מיליוני ש"ח לסוף התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018.

5. מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות ליום 31 בדצמבר, 2019 מסתכמת ב- 51.0 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 50.2 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2018. הגידול נובע מרכישת חוזה עתידי להחלפת ריבית ועסקת IRS אשר נכון ליום 31 בדצמבר, 2019 מהווים התחייבות פיננסית בסך של כ- 0.7 מיליון ש"ח.

בדבר פרטים על ההתחייבויות הפיננסיות של החברה, ראה באור 16 לדוחות הכספיים המאוחדים.

6. יעדים עיקריים לשנת 2020

הגדלת הפעילות בכל ערוצי ההפצה, תוך שמירה על שיעור הרווח החיתומי, הגדלת נתח שוק במוצרים בעלי שיעור רווח גבוה, פיתוח מוצרים חדשים ורווחיים, הפחתת עלות תביעה ממוצעת, רכישה והטמעת מערכות מתקדמות ופיתוח כלים דיגיטליים, הגדלת תשואות בתיק ההשקעות, התייעלות תפעולית.

7. יחס כושר פירעון וסף הון (MCR)

בחודש יוני 2017 פרסם הממונה הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס SOLVENCY II שלפיהן חברת ביטוח תקיים משטר כושר פירעון כלכלי.

בחודש יולי 2019 קבלה החברה את אישור הממונה כי ביצעה ביקורת לראשונה של רואה החשבון המבקר על יישום משטר הסובלנסי בהתאם להוראות הממונה. החל ממועד זה משטר ההון הקודם אינו חל עוד על החברה והיא מיישמת את משטר סולבנסי במלואו. דיווח אודות יחס כושר פירעון מפורסם באתר האינטרנט של החברה.

7. יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) (המשך)

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR):

א. יחס כושר פירעון

31 בדצמבר, 2018	30 ביוני, 2019
מבוקר	בלתי מבוקר ובלתי סקור
אלפי ש"ח	
305,175	327,041
213,515	199,203
91,660	127,838
143%	164%
100%	100%
91,660	127,838

ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה:

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

עודף ליום הדוח

יחס כושר פירעון (באחוזים)

יעד הדירקטוריון

עודף הון ביחס ליעד הדירקטוריון

עמידה באבני דרך בתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:

305,175	327,041
145,795	135,529
159,380	191,512

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

עודף

ב. סף הון (MCR)

31 בדצמבר, 2018	30 ביוני, 2019
מבוקר	בלתי מבוקר ובלתי סקור
אלפי ש"ח	

65,608

60,988

267,651

287,176

סף הון (MCR)

הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

הנתונים ליום 31 בדצמבר, 2018 בוקרו על ידי רואי החשבון המבקרים בהתאם להוראות הממונה. הביקורת נערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 בדיקה של מידע כספי עתידי.

הנתונים ליום 30 ביוני, 2019 לא בוקרו ולא נסקרו על ידי רואי החשבון המבקרים.

לפרטים נוספים בדבר דרישות ההון שחלות על החברה ולמגבלות בנושא דיבידנד ראה באור 12 בדוחות הכספיים המאוחדים וכן דוח יחס כושר פירעון כלכלי המפורסם באתר האינטרנט של החברה בכתובת:

<https://www.shirbit.co.il/פרסומי-דוחות-ונתונים/דוח-יחס-כושר-פירעון-כלכלי/>

יובהר, כי המידע בדבר יעדי החברה ותוכניתה האסטרטגית הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. ציפיות החברה בנושא זה מתבססות על היכרות החברה את השוק בו היא פועלת ועל הערכות החברה באשר להתפתחותה העסקית, המסחרית והטכנולוגית. עם זאת, יתכן וציפיותיה ותחזיותיה של החברה לא תתממשנה, וזאת, בין היתר, בשל תלותן בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, שינויים המתרחשים במשק הישראלי בכלל ובשוק הביטוח בפרט, התפתחות רגולטורית ושינויים אצל סוכנים ו/או מבטחי משנה ו/או מתחרים, העשויים להשפיע על יעדיה ועל הדרך להשיגם.

חברי הדירקטוריון מודים להנהלת החברה, עובדיה וסוכניה על תרומתם לחברה.

צבי ליבושור
מנכ"ל

יגאל רבנוף
יו"ר הדירקטוריון

24 במרס, 2020
תאריך אישור הדוחות הכספיים

הצהרת המנהל הכללי *

אני, צבי ליבושור, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - "חברת הביטוח") לשנת 2019 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי* של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

צבי ליבושור
מנהל כללי

24 במרס, 2020

(* כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים 7-9-2010 לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.)

הצהרת סמנכ"ל הכספים*

אני, רונן שקד, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2019 (להלן - "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי^(*) של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רונן שקד
סמנכ"ל כספים

24 במרס, 2020

(*) כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

1. ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - "חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.
 2. ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.
 3. הנהלת חברת הביטוח בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2019, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO).
- בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר, 2019, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

24 במרס, 2020

תאריך אישור הדוחות הכספיים

יגאל רבנוף
יו"ר הדירקטוריוןצבי ליבושור
מנכ"לרוגן שקד
סמנכ"ל כספים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות
של שירביט חברה לביטוח בע"מ בהתאם להוראות הממונה
על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר, 2019, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- PCAOB Public Company Accounting Oversight Board (בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קויימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2019, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2019 ו-2018 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2019, 2018 ו-2017 והדוח שלנו מיום 24 במרס, 2020, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ג' - דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2019

שירביט חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר, 2019

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח רואה החשבון המבקר
3-4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר
6	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
7-8	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
9-100	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
101	דוח רואה חשבון המבקר על מידע כספי נפרד
102-105	נספח לדוחות הכספיים המאוחדים

דוח רואה החשבון המבקר

לבעלי המניות של שירביט חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את המידע הכספי המצורף של שירביט חברה לביטוח בע"מ והחברות בנות שלה (להלן - החברה) הכולל את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי לימים 31 בדצמבר, 2019 ו-2018 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2019, 2018 ו-2017. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי המאוחד של החברה לימים 31 בדצמבר, 2019 ו-2018 ואת תוצאות הפעולות המאוחדות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2019, 2018 ו-2017, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א -1981.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי החשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר, 2019 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 24 במרס, 2020 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

נכסים

ליום 31 בדצמבר		באור	
2018	2019		
אלפי ש"ח			
6,458	6,360	4	נכסים בלתי מוחשיים
36,901	34,631	5	הוצאות רכישה נדחות
37,659	39,152	6	רכוש קבוע
78,955	81,751	7	נדל"ן להשקעה
337,099	399,082	13	נכסי ביטוח משנה
42	30		נכסי מסים שוטפים
12,610	17,896	8	חייבים ויתרות חובה
91,155	82,642	9	פרמיות לגבייה
		10	השקעות פיננסיות:
640,407	588,725		נכסי חוב סחירים
172,479	157,893		נכסי חוב שאינם סחירים
6,993	14,281		מניות
60,993	59,592		אחרות
880,872	820,491		סך כל ההשקעות הפיננסיות
19,892	51,582	11	מזומנים ושווי מזומנים
<u>1,501,643</u>	<u>1,533,617</u>		סך כל הנכסים

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום 31 בדצמבר		באור	
2018	2019		
אלפי ש"ח			
		12	הון:
41,766	41,766		הון מניות
52,869	52,869		פרמיה על מניות
24,568	27,143		קרנות הון
112,033	135,389		יתרת רווח
231,236	257,167		סך כל ההון
			התחייבויות:
972,036	938,396	13	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
10,037	17,124	(24) (ו')	התחייבויות בגין מסים נדחים
11,611	11,764	14	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
7,408	4,937		התחייבות בגין מסים שוטפים
219,071	253,238	15	זכאים ויתרות זכות
50,244	50,991	16	התחייבויות פיננסיות
1,270,407	1,276,450		סך כל ההתחייבויות
1,501,643	1,533,617		סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

24 במרס, 2020			
רונן שקד	צבי ליבושור	יגאל רבנוף	תאריך אישור הדוחות הכספיים
סמנכ"ל כספים	מנכ"ל	י"ר הדירקטוריון	

לשנה שהסתיימה ביום				
31 בדצמבר				
2017	2018	2019	באור	
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח נקי למניה)				
534,116	575,148	531,477	17	פרמיות שהורווחו ברוטו
137,974	151,145	172,612	17	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
396,142	424,003	358,865		פרמיות שהורווחו בשייר
27,798	18,755	35,919	18	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
22,810	25,015	26,826	19	הכנסות מעמלות
446,750	467,773	421,610		סך כל ההכנסות
427,508	427,118	383,427		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
113,865	129,477	136,155		
313,643	297,641	247,272	20	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
105,563	111,887	109,031	21	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
22,713	23,634	26,277	22	הוצאות הנהלה וכלליות
2,998	2,840	3,148	23	הוצאות מימון
444,917	436,002	385,728		סך כל ההוצאות
1,833	31,771	35,882		רווח לפני מסים על ההכנסה
1,088	10,820	12,722	24	מסים על ההכנסה
745	20,951	23,160		רווח נקי
				רווח כולל אחר:
4,868	5,115	4,490		הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
(650)	1,591	306		רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(676)	678	(879)		התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
(929)	(1,721)	(1,146)	24	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
2,613	5,663	2,771		רווח כולל אחר, נטו
3,358	26,614	25,931		סה"כ רווח כולל
0.02	0.50	0.55		רווח נקי למניה (בש"ח)
41,764	41,764	41,764		מספר המניות ששימשו לחישוב הפסד למניה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

הון המניות	פרמיה על מניות	קרנות הון אלפי ש"ח	יתרת רווח	סה"כ הון	
41,766	52,869	16,922	94,707	206,264	יתרה ליום 1 בינואר, 2017
-	-	-	745	745	רווח נקי
-	-	-	745	745	רווח (הפסד) כולל אחר:
-	-	4,868	-	4,868	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
-	-	-	(650)	(650)	הפסד אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
-	-	(676)	-	(676)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
-	-	(1,156)	227	(929)	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
-	-	3,036	(423)	2,613	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	3,036	322	3,358	סה"כ רווח כולל
41,766	52,869	19,958	95,029	209,622	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017
-	-	-	(5,000)	(5,000)	חלוקת דיבידנד
-	-	-	20,951	20,951	רווח נקי
-	-	-	20,951	20,951	רווח כולל אחר:
-	-	5,115	-	5,115	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
-	-	-	1,591	1,591	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
-	-	678	-	678	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
-	-	(1,183)	(538)	(1,721)	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
-	-	4,610	1,053	5,663	סה"כ רווח כולל אחר
-	-	4,610	22,004	26,614	סה"כ רווח כולל
41,766	52,869	24,568	112,033	231,236	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
-	-	-	23,160	23,160	רווח נקי
-	-	-	23,160	23,160	רווח כולל אחר:
-	-	4,490	-	4,490	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
-	-	-	306	306	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
-	-	(879)	-	(879)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
-	-	(1,036)	(110)	(1,146)	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
-	-	2,575	196	2,771	סה"כ רווח כולל אחר
-	-	2,575	23,356	25,931	סה"כ רווח כולל
41,766	52,869	27,143	135,389	257,167	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח	
2017	2018	2019		
אלפי ש"ח				
25,213	(10,902)	36,219	א	<u>מזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת</u> מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(772)	(1,408)	(1,888)		השקעה ברכוש קבוע
(3,890)	(3,316)	(2,720)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
245	92	194		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(4,417)	(4,632)	(4,414)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
-	(5,000)	-		דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה
(10,000)	-	-		פרעון התחייבות פיננסית, נטו
(10,000)	(5,000)	-		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
(458)	(7)	(115)		הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים של פעילות חוץ
10,338	(20,541)	31,690		עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
30,095	40,433	19,892		<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה</u>
40,433	19,892	51,582		<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
אלפי ש"ח			
745	20,951	23,160	נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (1)
			רווח נקי
			התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:
			התאמות לסעיפי רווח והפסד:
			הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות:
(16,629)	(3,726)	(20,034)	נכסי חוב סחירים
(1,716)	(6,779)	843	נכסי חוב שאינם סחירים
(3,399)	351	(2,783)	מניות
(2,169)	3,218	(3,028)	אחרות
711	603	459	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
2,998	2,840	3,148	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות
(80)	(28)	(114)	רווח ממימוש רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה
(1,299)	(3,387)	(4,846)	שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה
			פחת והפחתות:
			רכוש קבוע
3,570	4,064	4,800	נכסים בלתי מוחשיים
2,571	2,619	2,818	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(5,877)	12,670	(33,640)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(98,987)	(79,989)	(61,983)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
(1,180)	372	2,270	מסים על ההכנסה
1,088	10,820	12,722	שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
(5,403)	(3,686)	(14)	רכישת נדל"ן להשקעה, נטו
78,312	(29,810)	62,905	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(3,341)	3,488	8,513	פרמיות לגבייה
(189)	(2,382)	(4,069)	חייבים ויתרות חובה
49,118	36,736	33,783	זכאים ויתרות זכות
(1,901)	(52,006)	1,750	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:
(2,946)	(2,632)	(2,728)	ריבית ששולמה
29,490	22,983	22,660	ריבית שהתקבלה
(2,260)	(3,068)	(10,823)	מסים ששולמו
109	1,570	1,554	מסים שהתקבלו
1,976	1,300	646	דיבידנד שהתקבל
26,369	20,153	11,309	
25,213	(10,902)	36,219	מזומנים, נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

(1) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות, נטו של השקעות פיננסיות הנובעות מפעילות בגין חוזי ביטוח.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. פעילות החברה

החברה פועלת כמבטח ישיר ובאמצעות סוכנים בענפי הביטוח הכללי, בעיקר בענפים רכב רכוש, רכב חובה, דירות, בתי-עסק, תאונות אישיות, נסיעות לחו"ל ואחרים. כתובת החברה הראשית הינה רחוב יד חרוצים 18, נתניה.

מניות החברה מוחזקות על ידי חברת האם כהגדרתה להלן. לחברה 2 חברות בנות וחברה נכדה. כן מחזיקה החברה במדינת פלורידה שבארה"ב בשותפות SHIRBIT PARTNERS LLP (להלן - השותפות); בחברת SHIRBIT PROPERTIES INC המוחזקת במלואה על ידי השותפות ובחברת HASIDA LLC המוחזקת במלואה על ידי חברת SHIRBIT PROPERTIES INC. עיקר עסקי החברות בארה"ב הוא החזקת נכסי מקרקעין מניבים בארה"ב וניהולם לצורכי השקעה.

ב. התפשטות נגיף הקורונה

בחודש דצמבר 2019 התפרצה בסין מחלת נגיף הקורונה (COVID-19) והתפשטה ברחבי העולם מאז אמצע פברואר 2020. ביום 11 במרס, 2020 הכריז ארגון הבריאות העולמי על התפרצות הנגיף כפנדמיה. מאז התפשטות הנגיף בישראל, מתפרסמות הוראות לציבור, צווי חירום והוראות שעה עם הנחיות לציבור ולמעסיקים והחברה פועלת בהתאם למחויב.

ההתפרצות העולמית של נגיף הקורונה והמגבלות שהוטלו על ידי ממשלות גרמו להקטנה משמעותית בפעילות הכלכלית בעולם לרבות בישראל. במהלך חודש מרס 2020 נרשמו ירידות חדות בשווקי ההון בארץ ובעולם.

מדובר באירוע דינמי בעל השפעה מהותית גם על פעילות החברה ורווחיותה. האירוע משתנה מדי יום והחברה עוקבת אחר ההתפתחויות באופן שוטף.

לאירועים אלו השפעה מהותית גם על פעילות ורווחיות החברה. הירידות החדות בשווקי ההון השפיעו על תיק השקעות של החברה ונכון לסמוך למועד פרסום הדוח, רשם תיק ההשקעות של החברה הפסדים מניירות ערך בסך כ- 25 מיליון ש"ח מתחילת שנת 2020 (כ- 16 מיליון ש"ח אחרי מס).

ההפסדים בתיק ההשקעות צפויים להשפיע על ירידה בהון המוכר של החברה ולירידה ביחס הסולבנסי. נכון ליום 30 ביוני, 2019, לחברה יחס סולבנסי בשיעור 164% ועודף הון בסך כ- 128 מיליון ש"ח. נתונים אלו לא בוקרו ולא נסקרו על ידי ר"ח מבקר. החברה מעריכה כי תעמוד בדרישות ההון החלות עליה, גם ללא התחשבות בהקלות בתקופת הפריסה.

מאז התפשטות נגיף הקורונה בישראל נוקטת החברה בפעולות למניעת הדבקה והתפשטות הנגיף בקרב עובדיה ופועלת לשמירה על רציפות מתן השירות ללקוחות. הנהלת החברה, באמצעות צוות הערכות לשעת חירום, בוחנת מדי יום את מוכנות החברה והעובדים למצב ולהנחיות שמפרסמת הממשלה.

החברה נקטה שורת צעדים לשמירה על סביבת עבודה בטוחה לעובדיה ואף צמצמה את מצבת כוח האדם. כ-20% מעובדי החברה הוצאו לחופשה ללא תשלום או חופשה בתשלום וכמחצית מעובדי החברה הנותרים עובדים באמצעות התחברות מהבית. ישיבות רבות מתקיימות בווידיאו או בטלפון.

השפעה על הסיכונים הביטוחיים

- תחום ביטוח נסיעות לחו"ל - נכון למועד פרסום הדוח חל קיטון ניכר במכירת פוליסות לביטוח נסיעות לחו"ל על ידי החברה. יובהר כי היקף פעילות החברה בתחום אינו מהותי לפעילותה.
- היוון התחייבויות ביטוחיות - היוון המודל הסטטיסטי מבוצע לפי ריבית בשיעור של 1.5%. שיעור הריבית נקבע בהתאם לתיק ההשקעות של החברה והחזר התשואה שלו, וירידה מתמשכת בשיעור הריבית עלולה להשפיע על שיעור ההיוון של ההתחייבויות הביטוחיות של החברה.

באור 1: - כללי (המשך)

ב. התפשטות נגיף הקורונה (המשך)

חשיפה למבטחי משנה

על פי מדיניות ביטוח המשנה של החברה, כפי שאושרה על ידי הדירקטוריון, החברה קשורה בהסכמים עם מבטחי משנה יציבים בדירוג A- ומעלה ולא צופה בשלב זה קשיים בהתנהלותה מול המבטחים. יחד עם זאת, מבטחי משנה עלולים לספוג הפסדים כבדים כתוצאה מהאירוע והדבר עלול להשפיע על יציבותם הפיננסית. לפרטים נוספים על חשיפה למבטחי משנה ראה באור 25 ו'7).

להערכת החברה הימשכות המשבר תשפיע על פעילותה, בין היתר בתחומים הבאים: המשך קיטון במכירות ביטוחי נסיעות לחו"ל, קיטון בביטוח בתי עסק, קשיי גביית פרמיה ופגיעה בתיק ההשקעות נוכח הירידות בשווקים.

מדובר באירוע שאינו בשליטת החברה ולפיכך אין ביכולתה לאמוד את ההיקף הכולל של השפעתו על פעילותה.

ג. הגדרות

דוחות כספיים אלו:

החברה	- שירביט חברה לביטוח בע"מ.
הקבוצה	- החברה והחברות המאוחדות.
חברות מאוחדות	- חברות או שותפויות שדוחותיהן מאוחדים, במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה.
החברה האם	- חברת שירביט אחזקות בע"מ.
צדדים קשורים	- כהגדרתם ב- IAS 24.
בעלי עניין ובעל שליטה	- כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
הממונה	- הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
חוק הפיקוח	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
תקנות כללי ההשקעה	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ו"חוזר כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים", שפרסם הממונה.
חוזי ביטוח	- חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
התחייבויות בגין חוזי ביטוח	- עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזר הפעילות ביטוח כללי.
נכסי ביטוח משנה	- חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
משטר סולבנסי	- משטר רגולטורי לעניין יחס כושר פירעון כלכלי שנקבע על ידי הממונה בחוזר 2018-1-3.

באור 1: - כללי (המשך)

ג. הגדרות (המשך)

בדוחות כספיים אלה:

- פרמיות פרמיות - פרמיות לרבות דמים.
- פרמיות שהורווחו פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.
- מדד מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- דולר דולר - דולר של ארה"ב.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של החברה ערוכים על בסיס העלות, למעט נדל"ן להשקעה, בנייני משרד לשימוש עצמי, נכסים והתחייבויות פיננסיות (בגין מכשירים נגזרים) המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד והתחייבויות ביטוחיות והתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו.

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו, ראה סעיפים ה', ו', ז', ח' ו-יג' להלן.

2. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

דוחות כספיים אלו נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS).

כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על-פיו.

3. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של החברה, עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח כללי בעלי זנב ארוך.

4. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות המאוחדים על המצב הכספי, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של החברה, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו מספקת מידע מהימן ורלוונטי יותר, כפי שנדרש ב- IAS 1 והנחיות הממונה.

5. מדיניות חשבונאית עקבית וישום לראשונה של תקני IFRS

המדיניות החשבונאית של החברה והחברות הבנות שיושמה בדוחות הכספיים הינה עקבית בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.

ראה סעיף ו' ובאור 10 להלן.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים ואקטואריים, המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת הקבוצה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הקבוצה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחום הביטוח ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התממשותם והשלכותיהם.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקבוצה ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנה העוקבת:

1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטוארית ועל הנחות המפורטות בבאור 25' להלן.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקרן מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי שינויים בהנחות העיקריות וניתוחי רגישות של הסיכון הביטוחי ראה באור 25 להלן.

2. תביעות משפטיות

נגד החברה תלויות ועומדות תביעות משפטיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד החברה הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בחלקן בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ראה מידע נוסף בסעיף יד' ובבאור 27 להלן.

בנוסף לתביעות האמורות, החברה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

3. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים לא סחירים

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הניתן לצרכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט ריביות ושיערי ריבית לגופים מוסדיים. השווי ההוגן של קרנות השקעה נקבע על פי ערך נכס נקי (NAV) בהתבסס על דוחות כספיים האחרונים של הקרנות ומדיווחים המתקבלים מקרנות.

4. ירידת ערך של השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחיובים המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד, ראה סעיף י' להלן.

בכל תאריך דיווח בוחנת הקבוצה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.

5. קביעת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה ובנייני משרד לשימוש עצמי

נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי שווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לרווח או הפסד. השווי ההוגן נקבע בדרך כלל על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, בהתאם להערכות שווי כלכליות, הכוללות שימוש בטכניקות הערכה והנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. לעתים נקבע השווי ההוגן בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך. ראה מידע נוסף בסעיף ח' להלן.

במידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מעריכי השווי והנהלת החברה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי הקבוצה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי, על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים. שינוי בהנחות המשמשות במדידת הנדל"ן להשקעה עשוי לגרום לשינוי בשווי ההוגן.

לעניין קביעת השווי ההוגן של בנייני משרד - ראה סעיף ז' להלן.

6. הטבות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות הטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה, נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוך בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלו. לפרטים נוספים ראה סעיף יג' להלן.

7. נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. נדרש אומדן של ההנהלה, על מנת לקבוע את סכום נכסי המסים הנדחים שניתן להכיר בו בהתבסס על העיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה. לפרטים נוספים ראה סעיף יז' להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע ההצגה ומטבע הפעילות של הדוחות הכספיים הינו שקלים חדשים.

הקבוצה קובעת עבור כל חברה בקבוצה מהו מטבע הפעילות של כל חברה.

נכסים והתחייבויות של חברה מוחזקת המהווה פעילות חוץ מתורגמים לפי שער סגירה בכל תאריך דיווח. פריטי דוח רווח או הפסד מתורגמים לפי שערי חליפין ממוצעים בכל התקופות המוצגות. הפרשי התרגום שנוצרו נזקפים לרווח (הפסד) כולל אחר.

הלוואות בין-חברתיות בקבוצה, אשר אין כוונה לסלקן והן אינן צפויות להיפרע בעתיד הנראה לעין מהוות במהותן חלק מההשקעה בפעילות חוץ, ולפיכך הפרשי שער מהלוואות אלו (בניכוי השפעת המס) נזקפים, לרווח (הפסד) כולל אחר.

בעת מימוש פעילות חוץ, או בעת מימוש חלקי של פעילות חוץ, תוך איבוד שליטה, הרווח (ההפסד) המצטבר המתייחס לאותה פעילות, שהוכר כרווח כולל אחר נזקף לרווח או הפסד. בעת מימוש חלקי של פעילות חוץ תוך שימור השליטה בחברה המאוחדת, חלק יחסי של הסכום שהוכר ברווח הכולל האחר מיוחס מחדש לזכויות שאינן מקנות שליטה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער נזקפים לדוח רווח והפסד.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ המוצגים לפי שווי הוגן מתורגמים למטבע הפעילות בהתאם לשער החליפין במועד שבו נקבע השווי הוגן.

עסקאות ביטוח משנה לסוגיהן מתורגמות למטבע הפעילות בהתאם להסכמים שנחתמו עם מבטחי המשנה.

3. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח, בהתאם לתנאי ההסכם.

ד. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלחברה יש שליטה בהן (חברות בנות). שליטה מתקיימת כאשר לחברה יש כח השפעה על הישות המושקעת, חשיפה או זכויות לתשואות משתנות כתוצאה ממעורבותה בישות המושקעת וכן היכולת להשתמש בכח שלה כדי להשפיע על סכום התשואות שינבע מהישות המושקעת. בבחינת שליטה מובאת בחשבון השפעת זכויות הצבעה פוטנציאליות רק אם הן ממשיות. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות הבנות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות הבנות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה. יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין חברות הקבוצה בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח בביטוח כללי

IFRS 4, הדן בחוזי ביטוח, מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש. להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

- (1) הכרה בהכנסה - ראה סעיף טו' להלן.
- (2) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.
- (3) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות:

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולים בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודות ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חייב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ג-2013 (להלן - תקנות חייב עתודות), הנחיות הממונה ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה.
- (4) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:
 - (א) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך הדיווח.
 - (ב) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency Reserve). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות) אינה מכסה את העלויות הצפויות בגין חוזי הביטוח. ההפרשה מבוססת, בין היתר, על מודל שנקבע בתקנות חייב עתודות.
 - (ג) תביעות תלויות מחושבות לפי המודלים כמפורט להלן:
 1. תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 2 להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללו לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי בביטוח כללי (למעט ביטוח בריאות, תאונות אישיות ונסיעות לחו"ל) בוצע על ידי האקטוארית הממונה, גב' מעיין מלמד, ובענפי ביטוח בריאות, תאונות אישיות ונסיעות לחו"ל על ידי האקטואר, ד"ר דב רפאל.
 2. בענפי ביטוח מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח ימי, חלק מענף תאונות אישיות ובריאות וענפי חבויות, בהם קבע האקטואר כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית נכללו התביעות התלויות בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי החברה שמטפלים בתביעות וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.
 3. שיבובים ושרידים מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות הערכות האקטואריות של התביעות התלויות. בענפים שאינם סטטיסטיים נלקחים השיבובים בחשבון בעת הערכת הסיכון הכלול בתיקי התביעה על בסיס פרטני.
 4. להערכת החברה התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח בביטוח כללי (המשך)

5) בדיקת נאותות ההתחייבות בביטוח כללי

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט בביאור 25ה(3)(ד).

6) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

7) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ (להלן - הפול) נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך הדיווח בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות החברה בהם.

ו. מכשירים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי החברה בגין מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל-IAS39. ראה באור 2 "ט להלן, בדבר דחיית אימוץ IFRS9.

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב שאינם סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיות לגבייה, חייבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון הלוואות ואשראי שנתקבלו ואשראי ספקים וזכאים אחרים.

ההכרה הראשונית במכשירים פיננסיים שאינם נגזרים הינה לפי שווי הוגן ולגבי מכשירים שאינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בתוספת כל עלויות העסקה הישירות הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה הראשונית, מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים נמדדים לפי שווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם הם מוחזקים למסחר או אם יועדו ככאלה בעת ההכרה הראשונית בהם.

מכשיר פיננסי מוכר כנכס או כהתחייבות במועד קבלת התנאים החוזיים על ידי החברה (מועד העסקה).

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי ופקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר, ברמת נזילות גבוהה, אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לחברה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית המביאה בחשבון גם את עלויות העסקה בניכוי הפסדים מירידת ערך.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

מכשיר פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה הראשונית בו.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינן השקעות המוחזרות בתשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינן נסחרות בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית, ובניכוי הפרשה לירידת ערך. חייבים לזמן קצר מוצגים לפי תנאיהם, בדרך כלל בערכם הנומינלי.

2. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים פיננסיים מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן. עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה הראשונית, נמדדים הנגזרים לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח או הפסד.

3. נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערכים בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית המדד בפועל.

4. החברה קיבלה החלטות לייעוד הנכסים כדלקמן:

נכסים סחירים סווגו כנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכסים שאינם סחירים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכסים מוחזקים לפדיון - נכסים אלו כוללים אגרות חוב סחירות המוחזקות במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה. נכסים אלו סווגו לקטגוריית "מוחזק לפדיון" מהנימוקים הבאים: בכוונת וביכולת החברה להחזיק בנכסים אלו עד למועד פדיונם הסופי. כמו כן, עומדים נכסים אלו כנגד התחייבויות ביטוחיות שבמרביתן הינן צמודות מדד, סיווג הנכסים לקטגוריה זו יוצר התאמה חשבונאית ברגישות לשינויים במדד בין הנכסים להתחייבויות שכנגדן הם עומדים.

5. קיצוז מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מקוזזים והסכום נטו מוצג בדוח על המצב הכספי אם קיימת זכות שניתנת לאכיפה משפטית לקזז את הסכומים שהוכרו, וכן קיימת כוונה לסלק את הנכס ואת ההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות במקביל.

הזכות לקזז חייבת להיות ניתנת לאכיפה משפטית לא רק במהלך העסקים הרגיל של הצדדים לחוזה אלא גם במקרה של פשיטת רגל או חדלות פרעון של אחד הצדדים. על מנת שהזכות לקזז תהיה קיימת באופן מיידי, אסור שהיא תהיה תלויה באירוע עתידי או שיהיו פרקי זמן שבהם היא לא תחול, או שיהיו אירועים שיגרמו לפקיעתה.

6. התחייבויות פיננסיות

ההתחייבויות מוכרות לראשונה בשווי הוגן. הלוואות והתחייבויות אחרות הנמדדות בעלות מופחתת, מוצגות בניכוי עלויות עסקה ישירות.

לאחר ההכרה הראשונית, הטיפול החשבונאי בהתחייבויות פיננסיות מבוסס על סיווגם כמפורט להלן:

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. מכשירים פיננסיים (המשך)

6. התחייבויות פיננסיות (המשך)

(א) התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת

לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בניכוי עלויות עסקה ישירות תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

(ב) התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כוללות התחייבויות פיננסיות המוחזקות למסחר והתחייבויות פיננסיות המיועדות עם ההכרה הראשונית בהן להיות מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

7. גרעת מכשירים פיננסיים

(א) נכסים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או החברה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או נטלה על עצמה מחויבות לשלם את תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי, ובנוסף העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס אך העבירה את השליטה בנכס.

כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה, באופן ממשי, את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה בנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין היתרה המקורית של הנכס בדוחות הכספיים והסכום המרבי של התמורה שהחברה עשויה להידרש לשלם בחזרה.

(ב) התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר היא מסולקת, דהיינו ההתחייבות נפרעה, בוטלה או פקעה. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב (הקבוצה):

- פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או

- משוחרר משפטית מההתחייבות.

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגריעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה בדוחות הכספיים של שתי ההתחייבויות הנ"ל נזקף לדוח רווח והפסד. במידה שההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה. בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, מביאה החברה בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

8. לגבי ירידת ערך נכסים פיננסיים, ראה סעיף י' להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר.

הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס כדלקמן:

%	
2 - 4	בניינים
7 - 15	ריהוט וציוד משרדי
15	כלי רכב
25 - 33	מחשבים וציוד היקפי
(בעיקר 33%)	שיפורים במושכר
	ראה להלן

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופת החיים המשוערת של השיפור, לפי הקצר שבהם.

אורך החיים השימושיים, שיטת הפחת וערך השייר נבחנים לפחות בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי, באופן של מכאן ולהבא. הפחתת נכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד בו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

שערוך בנייני המשרד נזקף לקרן הערכה מחדש המוצגת בהון, בניכוי השפעת המס. קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע.

לצורך קביעת השווי ההוגן של בנייני משרדים מתבססת הקבוצה על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן ההערכה מחדש בגין אותו נכס. ירידת ערך נוספת, אם קיימת, נזקפת לרווח או הפסד. עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

ח. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הינו נדל"ן (קרקע או מבנה, או שניהם) המוחזק על ידי הבעלים (מחכיר בחכירה תפעולית) או חוכר בחכירה מימונית, לצורך הפקת דמי שכירות או לשם עליית ערך, או שתיהן, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים או למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן, אשר משקף את תנאי השוק במועד הדיווח. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה, נזקפים לרווח או הפסד במועד התהוותם. נדל"ן להשקעה אינו מופחת באופן שיטתי.

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימוש. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח או הפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת הקבוצה על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה.

1. תוכנות

נכסי החברה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

2. הפחתה

הפחתת תוכנות נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של התוכנות, מהמועד שבו התוכנות זמינות לשימוש, שהינו 3-6 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

י. ירידת ערך

הקבוצה בוחנת בכל תאריך דיווח האם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך בגין נכס פיננסי או קבוצה של הנכסים הפיננסיים כדלקמן:

1. השקעות פיננסיות

נכסים פיננסיים המוצגים בעלות מופחתת

ראייה אובייקטיבית לירידת ערך קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח והפסד נמדד כהפרש בין יתרת הנכס בדוחות הכספיים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי. אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח והפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחיובים ברמת הנכס הבודד.

2. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזה ביטוח המשנה, עלול לגרום לחברה הפסדים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. ירידת ערך (המשך)

2. ביטוח משנה (המשך)

ב) החברה מבצעת, אם וכאשר נדרש, הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיות לגבייה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגבייה בעסקי ביטוח כללי מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק החובות בפגור ועל הבטחונות הקיימים.

4. נכסים שאינם פיננסיים

החברה בוחנת את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, בנייני משרד לשימוש עצמי, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה בר-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. השווי בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה ושווי שימוש. בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע סכום בר-השבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח על רווח או הפסד.

הפסד מירידת ערך של נכס מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת הערך. ביטול ההפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. לגבי נכס הנמדד לפי העלות, ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח או הפסד.

יא. מדידת שווי הוגן

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר.

השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשותפים בשוק ישתמשו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשותפים בשוק פועלים לטובת האינטרסים הכלכליים שלהם.

מדידת שווי הוגן לנכס לא פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. מדידת שווי הוגן (המשך)

הקבוצה משתמשת בטכניקות הערכה שמתאימות לנסיבות ושקיימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מיקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומיזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין מכשירים פיננסיים שלהם אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות. השווי של אגרות חוב בלתי סחירות והלוואות, הניתן לצורכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים, ראה בנוסף באור 10' להלן.

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם מחולקים לקטגוריות בתוך מידרג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותה:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.
 רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.
 רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

יב. הון מניות

עלויות המתייחסות ישירות להנפקת מניות, מוצגות כהפחתה מההון.

יג. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות עובד לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודשים לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים.

הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, דמי הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן או תוכנית להשתתפות ברווחים, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

תכנית להטבה מוגדרת

לקבוצה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי חוק זה, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועדי הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעונן דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

הקבוצה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי הקבוצה, ולא ניתן לשלםם ישירות לקבוצה.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות ההטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.

מדידות מחדש של ההתחייבויות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ת.ד. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-37 IAS מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר הקבוצה צופה שחלק או כל ההוצאה תוחזר לחברה, כגון בחוזה ביטוח, ההחזר יוכר כנכס נפרד, רק במועד בו קיימת וודאות למעשה לקבלת הנכס. ההוצאה תוכר בדוח רווח והפסד בניכוי החזר ההוצאה.

להלן סוג הפרשה שנכללה בדוחות הכספיים:

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, כאשר יותר סביר מאשר לא כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן.

ט.ו. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך הדיווח נרשמות כפרמיות מראש.

הפרמיות שנכללו בדוחות הכספיים המאוחדים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין.

2. עמלות

הכנסות מעמלות ביטוח חיים בסוכנויות ביטוח מאוחדות מוכרות כהכנסה על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח.

הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי נזקפות בעת התהוותן.

3. הכנסות מדמי שכירות

הכנסות מדמי שכירות מוכרות לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות. עלייה קבועה בדמי השכירות לאורך תקופת החוזה, מוכרת כהכנסה בהתאם לשיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות.

4. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב, הכנסות מדיבידנדים, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ בגין נכסי חוב, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה.

הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. הכרה בהכנסה (המשך)

4. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון (המשך)

הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לקבוצה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה החברה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

רווחים והפסדים מהפרשי שער ושינויים בשווי ההוגן של ההשקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית והפרשי הצמדה על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פיקדונות ועל יתרות מבטחי משנה.

טז. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודל פנימי של החברה המבוסס על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

ז. מסים על ההכנסה

תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לרווח או הפסד, למעט אם הן מתייחסות לפריטים הנזקפים לרווח כולל אחר או להון.

1. מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

2. מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.

יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.

בכל תאריך דיווח נכסי מסים נדחים נבחנים ובמידה שלא צפוי ניצולם הם מופחתים, הפרשים זמניים בגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים נבחנים בכל תאריך דיווח ובמידה שניצולם צפוי מוכר נכס מס נדחה מתאים.

המסים הנדחים בגין נדל"ן להשקעה המוחזק במטרה להשיב את מרבית ההטבות הכלכליות הגלומות בו בדרך של מימוש ולא בדרך של שימוש, נמדדים לפי אופן היישוב הצפוי של נכס הבסיס, על בסיס מימוש ולא שימוש.

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, מאחר שחלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או בשל מדיניות החברה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

מסים נדחים מקוזזים אם קיימת זכות חוקית לקיזוז נכס מס שוטף כנגד התחייבות מס שוטפת והמסים הנדחים מתייחסים לאותה ישות החייבת במס ולאותה רשות מס.

יח. רווח (הפסד) למניה

רווח (הפסד) למניה מחושב על ידי חלוקה של הרווח הנקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות בחברה במספר המניות הרגילות המשוקלל הקיים בפועל במהלך התקופה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

IFRS 9 - מכשירים פיננסיים

בחודש יולי 2014 ה-IASB פירסם את הנוסח המלא והסופי של IFRS 9 - מכשירים פיננסיים, המחליף את IAS 39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS 9 (להלן - התקן החדש) משנה בעיקר את הוראות הסיווג והמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39. התקן החדש קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים ימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם (להלן - מבחן הקרן והחבות בלבד).
 - על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.
- המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן החדש קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים ימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים יזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

כמו כן, התקן החדש כולל מודל חדש הבנוי משלושה שלבים למדידת ירידת ערך של מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומתבסס על הפסדי אשראי צפויים ("EXPECTED CREDIT LOSS MODEL"). כל שלב קובע את אופן המדידה של הפסדי האשראי הצפויים וזאת בהתבסס על שינויים שחלו בסיכון האשראי של מכשיר החוב. כמו כן, ניתנת הקלה במודל זה לנכסים פיננסיים בעלי תקופות אשראי קצרות, כגון לקוחות.

לעניין גריעה ובנושא התחייבויות פיננסיות קובע התקן החדש את אותן הוראות שנדרשות לפי הוראות IAS 39 לגבי גריעה ולגבי התחייבויות פיננסיות שלא נבחרה לגביהן חלופת השווי ההוגן.

לגבי התחייבויות שלגביהן נבחרה חלופת השווי ההוגן, סכום השינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות - המיוחס לשינויים בסיכון האשראי של החברה - יזקף לרווח כולל אחר. כל יתר השינויים בשווי ההוגן יזקפו לרווח או הפסד.

התקן החדש כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור.

התקן ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2018.

בחודש ספטמבר 2016 פורסם תיקון לתקן IFRS 4 אשר מתיר לישות שמנפיקה חוזי ביטוח לאמץ את IFRS 9 עם התאמות (להלן: "The overlay approach") או לדחות את אימוץ IFRS 9 ליום 1 בינואר, 2021 (להלן: "גישת הדחיה" או "הפטור הזמני").

בחודש מרס 2020 פורסמה הצעה לתיקון IFRS 4, במסגרתה מוצעת בין היתר הארכה של הפטור הזמני מיישום IFRS 9 לחברות ביטוח אשר אימצו את גישת הדחיה, עד ליום 1 בינואר, 2023. ראה בנוסף גילוי בדבר תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17 להלן.

לצורך יישום גישת הדחיה על הישות לעמוד בקריטריונים הבאים:

1. הישות לא יישמה קודם לכן גרסה כלשהי של IFRS 9.
2. פעילויות הישות הן באופן ניכר פעילויות הקשורות לביטוח.

בהתאם לתקן, פעילויות הישות הן באופן ניכר פעילויות הקשורות לביטוח כאשר:

(א) הערך בדוחות הכספיים של התחייבויותיה הנובע מחוזי ביטוח, כולל רכיבי פיקדון או נגזרים משובצים אשר הופרדו מחוזי הביטוח, הוא משמעותי ביחס לסך הערך בספרים של כלל התחייבויות; וכן

(ב) שיעור הערך בספרים של ההתחייבויות הקשורות לביטוח ביחס לסך הערך בדוחות הכספיים של כלל ההתחייבויות הינו:

- גדול מ-90%; או
- בין 80% ל-90% כולל, וכן למבטח אין פעילות משמעותית שאיננה קשורה לביטוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

IFRS 9 - מכשירים פיננסיים (המשך)

מבטח אשר בוחר ליישם את גישת הדחייה נדרש לתת גילוי אשר יאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים:

1. להבין כיצד הישות עומדת בקריטריונים לצורך יישום גישת הדחייה;
2. לערוך השוואה בין מבטחים אשר מיישמים את גישת הדחייה לבין ישויות שמיישמות את IFRS9.

החברה מיישמת את הפטור הזמני מ- IFRS 9 כפי שמתאפשר על ידי IFRS 4 מאחר והיא עומדת בקריטריונים לעיל שכן פעילויותיה קשורות בעיקרן לביטוח:

ליום 31 בדצמבר, 2015, הערך בדוחות הכספיים של התחייבויות החברה הקשורות לביטוח מהוות מעל ל- 91% מסך הערך בדוחות הכספיים של התחייבויות החברה כדלהלן:

התחייבות	ערך בספרים אלפי ש"ח	שיעור מסך ההתחייבויות %
התחייבויות הנובעות מחוזים בתחולת IFRS 4	956,715	88.7
התחייבויות המהוות הון לצורך עמידה במשטר ההון החל על החברה	40,193	3.7
התחייבויות למס	10,938	1.0
התחייבויות בגין הטבות לעובדים	9,856	1.0
התחייבויות אחרות	61,032	5.6
סך הכל	1,078,734	100.0

מאז אותו מועד לא חלו שינויים מהותיים בפעילות החברה המחייבים הערכה מעודכנת.

תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש).

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח כללי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה משמעותית מהמדידה המקובלת כיום.

התקן החדש ייושם החל מיום 1 בינואר, 2021. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד IFRS 9 מכשירים פיננסיים, מיושם במקביל.

בחודש מרס 2020 הוחלט ב- IASB להציע דחייה של מועד היישום לראשונה של IFRS17 ליום 1 בינואר, 2023. בהתאם לטיטוט מכתב הממונה שנשלחה אל מנהלי חברות הביטוח בחודש פברואר 2020 בכוונת רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון לקבוע את מועד היישום לראשונה של התקן בישראל לתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2023 או לאחריו.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.
2. גישת השווי ההוגן.

החברה בוחנת את ההשלכות של אימוץ התקן ואף מינתה צוות מפתח מקצועי שאחראי לקידום הערכות החברה ליישום התקן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כ. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר

שער החליפין יציג של הדולר %	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע %	מדד בגין %

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר, 2019	0.3	0.6
31 בדצמבר, 2018	1.2	0.8
31 בדצמבר, 2017	0.3	0.4

באור 3: - מגזרי פעילות

א. כללי

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל החלטות התפעוליות הראשי (CODM), לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, החברה בנויה לפי מגזרי פעילות בהתבסס על המוצרים והשירותים של היחידות העסקיות ולה מגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש ואחרים וענפי חבויות אחרים.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות.

ב. תוצאות עסקי ביטוח כללי לפי ענפי הביטוח העיקריים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019							
לא מיוחס למגזרי פעילות סה"כ	סה"כ	ביטוח כללי					
		ענפי חבויות (אחרים*)	ענפי רכוש (ואחרים*)	רכב רכוש	רכב חובה	אלפי ש"ח	
512,363	-	512,363	22,194	117,349	210,883	161,937	פרמיות ברוטו
182,413	-	182,413	4,767	48,961	23,549	105,136	פרמיות ביטוח משנה
329,950	-	329,950	17,427	68,388	187,334	56,801	פרמיות בשייר שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורוחה, בשייר
(28,915)	-	(28,915)	456	1,897	(20,363)	(10,905)	פרמיות שהורוחו בשייר רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
358,865	-	358,865	16,971	66,491	207,697	67,706	הכנסות מעמלות
35,919	14,005	21,914	1,826	3,208	5,215	11,665	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
26,826	68	26,758	580	7,972	2,188	16,018	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
421,610	14,073	407,537	19,377	77,671	215,100	95,389	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
383,427	-	383,427	14,034	49,832	163,663	155,898	הוצאות הנהלה וכלליות
136,155	-	136,155	2,616	27,825	23,122	82,592	הוצאות מימון
247,272	-	247,272	11,418	22,007	140,541	73,306	סך כל ההוצאות רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
109,031	-	109,031	5,478	36,481	42,094	24,978	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
26,277	5,812	20,465	849	4,491	6,780	8,345	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
3,148	2,415	733	4	109	26	594	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2019
385,728	8,227	377,501	17,749	63,088	189,441	107,223	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2019
35,882	5,846	30,036	1,628	14,583	25,659	(11,834)	
3,917	3,588	329	14	75	104	136	
39,799	9,434	30,365	1,642	14,658	25,763	(11,698)	
		938,396	54,719	96,553	140,647	646,477	
		539,314	41,583	33,754	123,158	340,819	

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, נסיעות לחו"ל ובתי עסק, אשר הפעילות בגינם מהווה 59% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח חבות מעבידים וכלי שיט, אשר הפעילות בגינם מהווה 55% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. תוצאות עסקי ביטוח כללי לפי ענפי הביטוח העיקריים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018

לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ	ביטוח כללי					
		סה"כ	ענפי חבויות (אחרים*)	ענפי רכוש (ואחרים*)	רכב רכוש	רכב חובה	
		אלפי ש"ח					
		570,691	20,622	118,889	270,326	160,854	פרמיות ברוטו
		151,179	4,613	49,958	11,727	84,881	פרמיות ביטוח משנה
		419,512	16,009	68,931	258,599	75,973	פרמיות בשייר שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
		(4,491)	1,166	189	(12,643)	6,797	
		424,003	14,843	68,742	271,242	69,176	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
		18,755	787	1,856	1,667	2,825	
		25,015	501	7,974	320	16,138	הכנסות מעמלות
		467,773	16,131	78,572	273,229	88,139	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
		427,118	12,593	66,879	195,520	152,126	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
		129,477	3,600	42,364	3,506	80,007	הוצאות הנהלה וכלליות
		297,641	8,993	24,515	192,014	72,119	הוצאות מימון
		111,887	4,432	37,791	47,434	22,230	סך כל ההוצאות רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
		23,634	657	3,788	6,839	7,147	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
		2,840	2	60	-	431	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
		436,002	14,084	66,154	246,287	101,927	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2018
		31,771	2,047	12,418	26,942	(13,788)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2018
		7,384	53	304	550	554	
		39,155	2,100	12,722	27,492	(13,234)	
		<u>972,036</u>	<u>51,940</u>	<u>94,125</u>	<u>174,048</u>	<u>651,923</u>	
		<u>634,937</u>	<u>39,775</u>	<u>30,839</u>	<u>164,071</u>	<u>400,252</u>	

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, נסיעות לחו"ל ובתי עסק, אשר הפעילות בגינם מהווה 60% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח חבות מעבידים וכלי שייט, אשר הפעילות בגינם מהווה 55% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. תוצאות עסקי ביטוח כללי לפי ענפי הביטוח העיקריים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי					
		סה"כ	ענפי חבויות אחרים (*)	ענפי רכוש ואחרים (*)	רכב רכוש	רכב חובה	
549,470	-	549,470	16,348	100,665	265,165	167,292	פרמיות ברוטו
150,589	-	150,589	3,472	37,797	614	108,706	פרמיות ביטוח משנה
398,881	-	398,881	12,876	62,868	264,551	58,586	פרמיות בשייר שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
2,739	-	2,739	1,996	3,471	3,439	(6,167)	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
396,142	-	396,142	10,880	59,397	261,112	64,753	הכנסות מעמלות
27,798	5,332	22,466	1,662	2,481	4,236	14,087	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
22,810	92	22,718	307	6,087	-	16,324	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
446,750	5,424	441,326	12,849	67,965	265,348	95,164	הוצאות הנהלה וכלליות
427,508	-	427,508	5,435	38,450	208,840	174,783	הוצאות מימון
113,865	-	113,865	2,218	24,160	(85)	87,572	סך כל ההוצאות רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
313,643	-	313,643	3,217	14,290	208,925	87,211	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
105,563	-	105,563	3,179	32,380	48,276	21,728	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
22,713	4,324	18,389	539	3,318	7,304	7,228	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2017
2,998	2,685	313	2	39	-	272	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2017
444,917	7,009	437,908	6,937	50,027	264,505	116,439	
1,833	(1,585)	3,418	5,912	17,938	843	(21,275)	
3,542	4,152	(610)	(18)	(112)	(246)	(234)	
5,375	2,567	2,808	5,894	17,826	597	(21,509)	
		959,366	48,426	68,475	176,265	666,200	
		702,256	38,216	23,949	176,052	464,039	

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, נסיעות לחו"ל ובתי עסק, אשר הפעילות בגינם מהווה 60% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד שלישי וחבות מעבידים, אשר הפעילות בגינם מהווה 51% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)
ג. נכסים והתחייבויות

31 בדצמבר, 2019		
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי
6,360	6,360	-
34,631	-	34,631
81,751	81,751	-
588,725	135,321	453,404
157,893	10,497	147,396
14,281	14,281	-
59,592	52,920	6,672
820,491	213,019	607,472
51,582	11,293	40,289
399,082	-	399,082
82,642	-	82,642
57,078	42,676	14,402
<u>1,533,617</u>	<u>355,099</u>	<u>1,178,518</u>
938,396	-	938,396
50,991	50,991	-
287,063	46,941	240,122
<u>1,276,450</u>	<u>97,932</u>	<u>1,178,518</u>

נכסים
נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
נדל"ן להשקעה
השקעות פיננסיות אחרות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך כל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגבייה
נכסים אחרים
סך כל הנכסים
התחייבויות
התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
התחייבויות פיננסיות
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

31 בדצמבר, 2018		
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי
6,458	6,458	-
36,901	-	36,901
78,955	78,955	-
-	-	-
640,407	115,735	524,672
172,479	9,904	162,575
6,993	6,993	-
60,993	60,993	-
880,872	193,625	687,247
19,892	1,804	18,088
337,099	-	337,099
91,155	-	91,155
50,311	43,913	6,398
<u>1,501,643</u>	<u>324,755</u>	<u>1,176,888</u>
972,036	-	972,036
50,244	50,244	-
248,127	43,275	204,852
<u>1,270,407</u>	<u>93,519</u>	<u>1,176,888</u>

נכסים
נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
נדל"ן להשקעה
השקעות פיננסיות אחרות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך כל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגבייה
נכסים אחרים
סך כל הנכסים
התחייבויות
התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
התחייבויות פיננסיות
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים - תוכנות מחשב

<u>תנועה</u>	
<u>אלפי ש"ח</u>	<u>עלות</u>
24,482	יתרה ליום 1 בינואר, 2018
3,316	תוספות
<u>(2,205)</u>	גריעות
25,593	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
2,720	תוספות
<u>-</u>	גריעות
<u>28,313</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019
	<u>הפחתה שנצברה</u>
18,721	יתרה ליום 1 בינואר, 2018
2,619	הפחתה שהוכרה במהלך השנה
<u>(2,205)</u>	גריעות
19,135	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
2,818	הפחתה שהוכרה במהלך השנה
<u>-</u>	גריעות
<u>21,953</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019
	<u>ערך בדוחות הכספיים, נטו</u>
<u>6,360</u>	ליום 31 בדצמבר, 2019
<u>6,458</u>	ליום 31 בדצמבר, 2018

באור 5 - הוצאות רכישה נדחות

31 בדצמבר		
2018	2019	
<u>אלפי ש"ח</u>		
<u>36,901</u>	<u>34,631</u>	ביטוח כללי

הוצאות הרכישה הנדחות בביטוח כללי מחושבות בהתאם לאמור בבאור 2ה(6) לעיל.

באור 6 -

רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה

שנת 2019

סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב	מחשבים	קרקע ובנייני משרדים
אלפי ש"ח					
62,376	377	2,616	3,398	2,368	53,617
1,888	4	167	747	970	-
4,490	-	-	-	-	4,490
(753)	-	-	(753)	-	-
<u>68,001</u>	<u>381</u>	<u>2,783</u>	<u>3,392</u>	<u>3,338</u>	<u>58,107</u>
24,717	228	1,662	1,919	1,572	19,336
4,800	18	198	491	665	3,428
(673)	-	-	(673)	-	-
5	-	5	-	-	-
<u>28,849</u>	<u>246</u>	<u>1,865</u>	<u>1,737</u>	<u>2,237</u>	<u>22,764</u>
<u>39,152</u>	<u>135</u>	<u>918</u>	<u>1,655</u>	<u>1,101</u>	<u>35,343</u>

עלות

יתרה ליום 1 בינואר, 2019
תוספות במשך השנה
הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל
אחר
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019

פחת שנצבר

יתרה ליום 1 בינואר, 2019
תוספות במשך השנה
גריעות במשך השנה
הפרשי שער

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019
יתרת עלות מופחתת ליום
31 בדצמבר, 2019

שנת 2018

סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב	מחשבים	קרקע ובנייני משרדים
אלפי ש"ח					
56,932	228	2,390	3,150	2,662	48,502
1,408	149	226	416	617	-
5,115	-	-	-	-	5,115
(1,079)	-	-	(168)	(911)	-
<u>62,376</u>	<u>377</u>	<u>2,616</u>	<u>3,398</u>	<u>2,368</u>	<u>53,617</u>
21,671	217	1,456	1,624	1,898	16,476
4,064	11	209	399	585	2,860
(1,015)	-	-	(104)	(911)	-
(3)	-	(3)	-	-	-
<u>24,717</u>	<u>228</u>	<u>1,662</u>	<u>1,919</u>	<u>1,572</u>	<u>19,336</u>
<u>37,659</u>	<u>149</u>	<u>954</u>	<u>1,479</u>	<u>796</u>	<u>34,281</u>

עלות

יתרה ליום 1 בינואר, 2018
תוספות במשך השנה
הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל
אחר
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018

פחת שנצבר

יתרה ליום 1 בינואר, 2018
תוספות במשך השנה
גריעות במשך השנה
הפרשי שער

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
יתרת עלות מופחתת ליום
31 בדצמבר, 2018

ב. בנייני משרדים

בנייני המשרדים הינם בבעלות הקבוצה. חלק מזכויות הבעלות וזכויות החכירה בארץ טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין. לעניין הערכה מחדש בשנת 2019, ראה באור 2(ז) לעיל וסעיף ג' להלן.

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

ג. הערכה מחדש של קרקע ומבנים

החברה התקשרה עם מעריכת שווי מוסמכת בלתי תלויה, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של המבנים אשר בבעלותה. השווי ההוגן נקבע ליום הדיווח בהתייחס לראיות מבוססות שוק ונחשב לרמה 3 במדרג השווי ההוגן.

כתוצאה מהשימוש במודל ההערכה מחדש, נוצרה קרן הערכה מחדש שיתרתה ליום 31 בדצמבר, 2019 הינה 28,018 אלפי ש"ח, נטו ממס (31 בדצמבר, 2018 - 24,564 אלפי ש"ח ו-31 בדצמבר, 2017 - 20,632 אלפי ש"ח). השינוי בקרן ההערכה מחדש במהלך השנה, לפני מס, הסתכם ל- 4,490 אלפי ש"ח.

אם הקרקע והמבנים היו נמדדים תוך שימוש במודל העלות, ערכיהם בדוחות הכספיים היו כדלקמן:

31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
12,488	12,488	עלות
(8,243)	(8,693)	פחת שנצבר
4,245	3,795	עלות מופחתת

השווי ההוגן של הקרקע והמבנים נקבע בשיטת ההשוואה לנכסים דומים בשוק. ההערכה שבוצעה על ידי מעריכת השווי מבוססת על מחירי שוק פעיל, המותאמים בגין שוני במהות, במיקום או בתנאים של הנכס הספציפי.

באור 7: - נדל"ן להשקעה

א. תנועה

2018	2019	
אלפי ש"ח		
70,072	78,955	יתרה ליום 1 בינואר
3,686	14	רכישות ותוספות לנכסים קיימים
1,810	(2,064)	הפרשי שער
3,387	4,846	התאמת שווי הוגן
78,955	81,751	יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. נדל"ן להשקעה בישראל ובח"ל (באמצעות שותפות וחברות בנות של החברה כמפורט בבאור 1 לעיל) נמדד על בסיס השווי ההוגן, כפי שנקבע בהערכות שווי שבוצעו על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים שהם בעלי כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות הקבוצה, בשילוב עם גישת העלות וכן בהתבסס על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהנכס. באמידת תזרימי המזומנים הובא בחשבון הסיכון המובנה שלהם והם מהווים בשיעור תשואה המשקף את הסיכונים הגלומים בתזרימי המזומנים, אשר נקבע בהתחשב בתשואה המקובלת בשוק המקרקעין, תוך התאמה למאפיינים הספציפיים של הנכס ורמת הסיכון של ההכנסות הצפויות ממנו. השווי ההוגן נקבע ליום הדיווח בהתייחס לראיות מבוססות שוק ונחשב לרמה 3 במדרג השווי ההוגן.

באור 7: - נדל"ן להשקעה (המשך)

ג. הנחות משמעותיות (על בסיס ממוצעים משוקללים) ששימשו בהערכות השווי מוצגות להלן:

31 בדצמבר		
2018	2019	
		<u>נדל"ן להשקעה</u>
104	114	דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש (בש"ח)
7.3	7.1	תשואה על הנכס (ב-%)

עליה משמעותית בשווי השכירות המוערך או בשיעור עליית דמי השכירות, תביא לעליה משמעותית בשווי ההוגן של הנכסים. עליה משמעותית בשיעור התפוסה או ירידה משמעותית בשיעור ההיוון יביאו לעלייה בשווי ההוגן של הנכסים.

ד. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה:

31 בדצמבר		
2018	2019	
		<u>אלפי ש"ח</u>
78,955	81,751	בעלות

חלק מזכויות הבעלות בקרקעות טרם נרשם על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין, לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות.

באור 8: - חייבים ויתרות חובה

הרכב

31 בדצמבר		
2018	2019	
		<u>אלפי ש"ח</u>
		חברות ביטוח ותווכני ביטוח:
		חשבונות אחרים
4,144	12,415	מוסדות
2,003	-	הכנסות לקבל
143	75	הוצאות מראש
2,728	2,825	דמי חכירה מראש
1,738	1,655	אחרים
1,854	926	
12,610	17,896	סה"כ חייבים ויתרות חובה

באור 9 - פרמיות לגבייה

א. ההרכב

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
93,231	84,965
2,076	2,323
91,155	82,642
82,557	75,133

פרמיות לגבייה (ב) (*)
 בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים (ג)
 סה"כ פרמיות לגבייה
 (*) כולל המחאות לגבייה והוראות קבע

ב. גיול

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
84,327	76,954
4,081	3,646
1,016	554
1,731	1,488
6,828	5,688
91,155	82,642

ללא פיגור
 בפיגור:
 מתחת ל- 90 ימים
 בין 90 ל- 180 ימים
 מעל 180 יום
 סה"כ
 סה"כ פרמיות לגבייה
 ג. להלן התנועה בהפרשה לחובות מסופקים בגין הפרמיות לגבייה

אלפי ש"ח
1,867
209
2,076
247
2,323

יתרה ליום 1 בינואר, 2018
 גידול בהפרשה
 יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018
 גידול בהפרשה
 יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות

א. ההרכב:

31 בדצמבר, 2019			
סה"כ	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפדיון	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
אלפי ש"ח			
588,725	-	55,539	533,186
157,893	157,893	-	-
14,281	-	-	14,281
59,592	-	-	59,592
<u>820,491</u>	<u>157,893</u>	<u>55,539</u>	<u>607,059</u>

נכסי חוב סחירים (ב)
נכסי חוב שאינם סחירים (ג)
מניות (ה)
אחרות (ו)
סה"כ

31 בדצמבר, 2018			
סה"כ	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפדיון	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
אלפי ש"ח			
640,407	-	64,073	576,334
172,479	172,479	-	-
6,993	-	-	6,993
60,993	-	-	60,993
<u>880,872</u>	<u>172,479</u>	<u>64,073</u>	<u>644,320</u>

נכסי חוב סחירים (ב)
נכסי חוב שאינם סחירים (ג)
מניות (ה)
אחרות (ו)
סה"כ

ב. נכסי חוב סחירים

ההרכב:

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
436,035	389,168

אגרות חוב ממשלתיות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:

שיועדו בעת ההכרה לראשונה

נכסי חוב אחרים

שאינם ניתנים להמרה

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:

שיועדו בעת ההכרה לראשונה

מוחזקים לפדיון (*)

סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

140,299	144,018
64,073	55,539
204,372	199,557
<u>640,407</u>	<u>588,725</u>

(* סך הכל השווי ההוגן של נכסי החוב הסחירים המוחזקים לפדיון:

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

65,850	59,913
--------	--------

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ג. נכסי חוב שאינם סחירים
ההרכב:

שווי הוגן		ערך בדוחות הכספיים	
2018	2019	2018	2019
אלפי ש"ח			
80,931	76,216	77,176	71,406
48,871	42,253	48,957	42,186
46,346	44,301	46,346	44,301
<u>176,148</u>	<u>162,770</u>	<u>172,479</u>	<u>157,893</u>

מוציגים כהלוואות וחייבים:
אגרות חוב
פקדונות בבנקים
הלוואות
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ד. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

31 בדצמבר	
2018	2019
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

2.48	2.70
3.61	3.60
3.33	3.07

נכסי חוב סחירים
בסיס הצמדה:
צמוד למדד
שקלי
צמוד מט"ח

31 בדצמבר	
2018	2019
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

4.78	4.73
3.86	3.70
3.49	3.17

נכסי חוב שאינם סחירים
בסיס הצמדה:
צמוד למדד
שקלי
צמוד מט"ח

ה. מניות

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
<u>6,993</u>	<u>14,281</u>

סחירות -
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (שיועדו בעת ההכרה לראשונה)

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

1. השקעות פיננסיות אחרות

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
22,975	7,608
38,018	51,984
60,993	59,592

סחירות
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (יועדו בעת ההכרה לראשונה)

שאינן סחירות
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (יועדו בעת ההכרה לראשונה)

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות גידור, קרנות נאמנות וקרנות השקעה.

2. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי נקבע כדלהלן:

נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד, נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בבורסה לניירות ערך בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

להלן שיעורי הריבית עבור נכסי חוב שאינם סחירים, אשר חושבו בהתאם למח"מ ממוצע של טווח הדירוג (*):

31 בדצמבר	
2018	2019
אחוזים	
1.84	0.99
3.18	0.72

AA- ומעלה

A

(* המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמה: דירוג A כולל A- ועד A+.

3. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, פרמיות לגבייה, חייבים ויתרות חובה ונכסי מסים שוטפים תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ח. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

31 בדצמבר, 2019				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
533,186	-	-	533,186	נכסי חוב סחירים
14,281	-	-	14,281	מניות
59,592	51,984	-	7,608	אחרות
607,059	51,984	-	555,075	סה"כ
162,770	-	162,770	-	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (10ג' לעיל)

31 בדצמבר, 2018				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
576,334	-	-	576,334	נכסי חוב סחירים
6,993	-	-	6,993	מניות
60,993	37,730	288	22,975	אחרות
644,320	37,730	288	606,302	סה"כ
176,148	-	176,148	-	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (10ג' לעיל)

התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

השקעות פיננסיות אחרות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
23,047	37,730	יתרה ליום 1 בינואר
-	(32)	העברה להתחייבות פיננסית
(1,192)	5,508	סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו ברווח והפסד (*)
15,875	8,778	רכישות
37,730	51,984	יתרה לסוף תקופה
		מתוכם: (*)
(1,192)	5,508	סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים פיננסיים המוחזקים ליום 31 בדצמבר

באור 11: - מזומנים ושווי מזומנים

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
19,892	51,582

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית

המזומנים ושווי מזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים, ליום הדיווח, ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור של 0.02%.

באשר לתנאי הצמדה וריבית של המזומנים ופקדונות למשיכה מיידית, ראה באור 25 להלן.

באור 12: - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

31 בדצמבר, 2019 ו-2018	
מונפק ונפרע	רשום
מספר המניות	
41,764,000	50,000,000

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א

ב. התנועה בהון המניות

לא חל שינוי בהון המניות בתקופת הדיווח.

ג. זכויות הנלוות למניות

למחזיקי המניות זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ד. קרנות הון

קרנות הון כוללות:

קרן הערכה מחדש -

קרן הערכה מחדש משמשת לרישום התאמות בשווי ההוגן (בניכוי השפעת המס) של רכוש קבוע וירידות ערך עד למידה שהן מתייחסות לעליית ערך שנרשמה בגין אותן נכס בקרנות הון.

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים -

הקרן משמשת לרישום שינויים בשערי חליפין של דולר הנובעים מתרגום הדוחות הכספיים של חברה מוחזקת המהווה פעילות חוץ.

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. מדיניות ודרישות הון

1. מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה להבטיח את כושר הפרעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולתה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי הממונה. לצרכי חלוקת דיבידנד נדרשת החברה לקבוע יחס כושר פרעון אשר לדעתה יהווה כרית בטחון מספקת לסיכונים אלו.

בחודש ינואר 2018 קבע דירקטוריון החברה, כי עודף ההון של החברה לאחר חלוקת דיבידנד יהיה בהתאם לדרישות הון של הממונה כאמור בסעיף 5 להלן.

2. משטר ההון החל על החברה

החל משנת 2017, על נתוני 31 בדצמבר, 2016, חל על החברה משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בנוסף למשטר ההון הקודם. בתחילת חודש יולי 2019 קיבלה החברה אישור מהממונה בנוגע לביקורת על דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר, 2018 ובהתאם החל מיום 1 ביולי, 2019 החברה נדרשת לעמוד בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II בלבד.

3. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

בחודש יוני 2017 פורסמו הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II (להלן - חוזר סולבנסי) שנועדו לכוון משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל. זאת, בהתבסס על הוראות דירקטיבה המכונה "Solvency II" (להלן - הדירקטיבה), שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים: נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון. נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA). נדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

חוזר סולבנסי מבוסס על הנדבך הראשון, תוך התאמה לשוק המקומי.

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע מחישוב ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראה להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (הון רובד 1 נוסף, מכשיר הון רובד 2, הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכונים שוק ואשראי וכן סיכונים תיפעוליים.

3. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לדרישות ההון כדלהלן:

1. עמידה בדרישות ההון (SCR)

ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר, 2024 (להלן - תקופת הפריסה) יעלה בהדרגה, ב- 5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR.

2. דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים, החל משנת 2017, עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

החוזר כולל מגבלות על הרכב הון עצמי לעניין SCR, כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR (בתקופת הפריסה - 50% מההון הנדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה).

ביום 19 במרס, 2020 פורסמה טיוטת חוזר המתקן את חוזר סולבנסי. מטרת התיקון הינה התאמת משטר כושר הפירעון הכלכלי בישראל לדירקטיבה ועדכוניה, לרבות עדכונים בהוראות הפריסה ובהוראות נוספות הנוגעות לחישוב יחס כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח. להוראות הטיטה אין השפעה מהותית על חישוב יחס כושר פירעון של החברה.

הוראות גילוי ודיווח בקשר ליחס כושר פירעון כלכלי

הוראות הגילוי והדיווח בקשר ליחס כושר פירעון כלכלי כלולות בחוזר "מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II" אליו נוספו הוראות והבהרות (להלן - חוזר הגילוי).

בחוזר הגילוי נקבע, בין היתר, כי החל מנתוני 31 בדצמבר, 2019 יכלל דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו-30 ביוני של כל שנה, במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב, כאשר דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר של כל שנה יבוקר בידי רואה החשבון המבקר של החברה.

בהתאם למכתב שנשלח למנהלי חברות הביטוח ביום 19 במרס, 2020 מועד פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר, 2019, יהיה ביום 31 באוגוסט, 2020. חברת ביטוח תמסור לממונה עד ליום 30 באפריל, 2020 הערכה מקורבת של יחס כושר הפירעון שלה ליום 31 בדצמבר, 2019. כמו כן, חברת ביטוח פטורה מחישוב ומפרסום יחס כושר פירעון כלכלי ליום 30 ביוני, 2020.

חוזר הגילוי כולל גם הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אישורו על ידי האורגנים המתאימים בחברה, ביקורתו על ידי רואה החשבון המבקר של החברה ודרישות הגילוי לגביו.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני, 2019, לחברה עודף הון גם ללא התחשבות בהוראות המעבר. חישוב זה אינו מבוקר ואינו סקור.

יצוין, כי לאחר 30 ביוני, 2019 ועד ליום 31 בדצמבר, 2019, המשיכה מגמת הירידה בעקום הריבית. למגמה זו, כשלעצמה, אין השפעה מהותית על יחס כושר הפירעון של החברה ביחס למצב ההון של החברה ל- 30 ביוני, 2019.

החישוב שערכה החברה ליום 31 בדצמבר, 2018, כאמור, נבדק על ידי רואי החשבון המבקרים של החברה, בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי. תקן זה רלוונטי לביקורת חישובי הסולבנסי ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים. יודגש כי התחזיות וההנחות שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, מבוססות בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, ביטוח וחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

לפרוט נוסף ראה סעיף 7 בדוח הדירקטוריון וכן דוח יחס כושר פירעון כלכלי שפורסם באתר האינטרנט של החברה בחודש יולי 2019.

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

4. דיבידנד

בחודש אוקטובר 2017 פרסמה הממונה מכתב בנושא חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח (להלן - המכתב). לפי הוראות המכתב חברת ביטוח לא רשאית לחלק דיבידנד אלא אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש (יחס כושר פירעון), בשיעור של 115% לפחות לפי דרישות הון משטר קודם, ויחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100% לאחר ביצוע החלוקה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

בהתאם למכתב, לאחר מועד קבלת אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום הוראות חוזר סולבנסי, חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד אם עמדה ביחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי כאמור לעיל.

עוד קובע המכתב כי על חברת הביטוח למסור לממונה, בתוך עשרים ימי עסקים ממועד החלוקה את כל אלה: תחזית רווח שנתית של החברה לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד; תכנית שרות חוב מעודכנת של החברה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה, וכן תכנית שרות חוב מעודכנת של חברת האחזקות המחזיקה בחברה שאושרה על ידי דירקטוריון חברת האחזקות; תכנית ניהול הון שאושרה על ידי דירקטוריון החברה; פרוטוקול הדיון בדירקטוריון החברה בו אושרה חלוקת הדיבידנד, בצרוף חומר הרקע לדיון.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח

א. הרכב ההתחייבויות

31 בדצמבר					
2018	2019	2018	2019	2018	2019
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
634,937	539,314	337,099	399,082	972,036	938,396

ביטוח כללי (ב)

ב. ביטוח כללי

1. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

31 בדצמבר					
2018	2019	2018	2019	2018	2019
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
40,559	30,109	31,103	39,751	71,662	69,860
399,468	352,293	232,733	279,043	632,201	631,336
440,027	382,402	263,836	318,794	703,863	701,196
106,970	88,505	29,770	30,923	136,740	119,428
87,940	68,407	43,493	49,365	131,433	117,772
194,910	156,912	73,263	80,288	268,173	237,200
634,937	539,314	337,099	399,082	972,036	938,396
4,887	2,950	5,454	6,866	10,341	9,816
21,794	19,915	4,766	4,900	26,560	24,815
26,681	22,865	10,220	11,766	36,901	34,631
435,140	379,452	258,382	311,928	693,522	691,380
173,116	136,997	68,497	75,388	241,613	212,385
608,256	516,449	326,879	387,316	935,135	903,765

ענפי רכב חובה וחבויות
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 תביעות תלויות
 סך ענפי רכב חובה וחבויות (ראה 3 להלן)

ענפי רכוש ואחרים
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 תביעות תלויות
 סך ענפי רכוש ואחרים (ראה 4 להלן)
 סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

הוצאות רכישה נדחות:
 ענפי רכב חובה וחבויות
 ענפי רכוש ואחרים
 סך הכל הוצאות רכישה נדחות
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות:
 ענפי רכב חובה וחבויות

ענפי רכוש ואחרים
 סה"כ התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

2. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

31 בדצמבר						
2018	2019	2018	2019	2018	2019	
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו		
444,536	374,036	233,150	284,842	677,686	658,878	הערכות אקטואריות
4,469	3,327	1,072	1,423	5,541	4,750	גב' מעיין מלמד
449,005	377,363	234,222	286,265	683,227	663,628	דר' דב רפאל
						סה"כ הערכות אקטואריות
						<u>הפרשה על בסיס הערכות אחרות</u>
23,024	23,128	38,870	39,124	61,894	62,252	הערכת מחלקת תביעות בגין התביעות התלויות הידועות
14,222	18,397	3,134	3,019	17,356	21,416	תוספת לתביעות התלויות בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו (IBNR)
147,529	118,614	60,873	70,674	208,402	189,288	הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
1,157	1,812	-	-	1,157	1,812	הערכות אחרות
634,937	539,314	337,099	399,082	972,036	938,396	סך כל התחייבויות הביטוח בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

3. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ענפי רכב חובה וחבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2018	2019	2018	2019
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
499,174	435,140	204,915	258,382	704,089	693,522
77,233	56,339	78,711	95,388	155,944	151,727
15,304	10,670	2,018	708	17,322	11,378
(5,268)	9,201	(7,575)	(3,652)	(12,843)	5,549
87,269	76,210	73,154	92,444	160,423	168,654
2,559	2,823	654	1,081	3,213	3,904
148,744	129,075	19,033	37,817	167,777	166,892
151,303	131,898	19,687	38,898	170,990	170,796
435,140	379,452	258,382	311,928	693,522	691,380

יתרה לתחילת השנה
עלות התביעות המצטברת בגין
שנת חיתום שוטפת
שינוי ביתרות לתחילת שנה
כתוצאה מהצמדה למדד ורווח
השקעתי לפי הנחת ההיוון
הגלומה בהתחייבויות
שינוי באומדן עלות התביעות
המצטברת בגין שנות חיתום
קודמות
סך השינוי בעלות התביעות
המצטברת
תשלומים לשוב תביעות במהלך
השנה:
בגין שנת חיתום שוטפת
בגין שנות חיתום קודמות
סך תשלומים לשנה
יתרה לסוף השנה

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לשוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ג. ביטוח כללי (המשך)

4. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ענפי רכוש ואחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2018	2019	2018	2019
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
176,471	173,116	41,533	68,497	218,004	241,613
220,014	174,041	39,719	46,080	259,733	220,121
(3,484)	(11,493)	6,150	4,867	2,666	(6,626)
216,530	162,548	45,869	50,947	262,399	213,495
147,378	123,454	19,274	29,706	166,652	153,160
61,789	58,629	10,561	15,369	72,350	73,998
209,167	182,083	29,835	45,075	239,002	227,158
(10,718)	(16,584)	10,930	1,019	212	(15,565)
173,116	136,997	68,497	75,388	241,613	212,385

יתרה לתחילת השנה
 עלות התביעות המצטברת בגין
 אירועים בשנת הדוח
 שינוי בעלות התביעות המצטברות
 בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
 סך השינוי בעלות התביעות
 המצטברות
 תשלומים לישוב תביעות במהלך
 השנה:
 בגין אירועים של שנת הדוח
 בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
 סך תשלומים
 שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם
 הורווחה, נטו מהוצאות רכישה
 נדחות
 יתרה לסוף השנה

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת התביעות התלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות לישוב תביעות.
3. התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות הנזק.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

5. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2019										
שנת חיתום										
סה"כ	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2019 (*)										
	3,904	3,223	2,755	3,356	3,537	3,579	3,923	5,104	4,886	2,197
		13,140	12,220	12,670	14,507	13,404	14,730	20,444	18,997	17,555
			37,907	33,792	36,395	32,466	31,161	41,375	42,309	39,071
				62,653	57,211	57,042	55,112	65,673	65,518	64,629
					85,790	80,368	82,777	95,480	90,061	85,704
						99,141	102,182	128,629	114,766	106,022
							120,446	155,140	145,025	131,493
								165,949	165,425	152,031
									173,815	162,254
										169,722
	151,727	156,417	159,873	155,310	156,772	148,262	161,517	185,959	188,649	178,874
		139,303	144,171	147,375	139,922	134,106	159,697	183,599	184,950	177,708
			140,329	143,778	137,725	139,867	145,908	190,037	189,175	181,385
				150,225	144,317	135,727	143,148	168,233	165,210	156,391
					157,817	141,911	152,518	178,795	168,996	168,739
						150,343	149,912	182,988	172,735	166,493
							158,860	182,875	175,741	169,826
								187,318	181,124	181,026
									181,918	178,932
										176,685
(58,427)		17,114	19,544	5,085	(17,895)	(10,476)	(15,712)	(19,085)	(16,708)	(20,294)
(4.22%)		10.94%	12.22%	3.27%	(12.79%)	(7.49%)	(10.98%)	(11.34%)	(10.11%)	(12.98%)
1,594,525	151,727	139,303	140,329	150,225	157,817	150,343	158,860	187,318	181,918	176,685
932,467	3,904	13,140	37,907	62,653	85,790	99,141	120,446	165,949	173,815	169,722
662,058	147,823	126,163	102,422	87,572	72,027	51,202	38,414	21,369	8,103	6,963
29,322										
691,380										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2019

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2019

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות,

ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2019

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות. נכון ליום 31 בדצמבר, 2019 נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור

2(ה)4).

בשנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

6. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2019										
שנת חיתום										
סה"כ	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2019 (*)										
	2,823	2,567	2,099	2,535	3,178	3,282	3,681	4,663	4,644	2,090
		7,270	5,588	7,040	13,870	12,360	14,174	19,825	18,497	17,190
			15,178	16,213	35,746	31,493	30,543	40,677	41,794	38,484
				28,918	56,399	55,983	54,341	64,955	64,963	64,010
					84,802	79,305	81,815	94,714	89,226	85,072
						97,943	100,782	127,737	113,932	105,386
							119,061	154,025	144,191	128,716
								164,772	164,585	149,209
									172,970	159,427
										166,905
	56,339	77,467	57,826	73,598	152,229	143,665	156,529	181,485	183,647	174,776
		62,345	44,187	63,956	135,059	142,825	155,511	179,364	181,452	174,018
			44,090	63,728	135,878	135,847	158,726	183,758	185,401	178,077
				66,703	143,350	133,672	139,120	162,190	161,245	152,617
					156,396	140,709	150,242	173,960	165,429	157,417
						149,289	148,456	179,221	170,469	160,940
							157,458	179,005	174,755	165,188
								183,253	179,984	176,245
									180,521	174,208
										173,009
(78,095)		15,122	13,736	6,895	(21,337)	(13,442)	(18,338)	(21,063)	(19,276)	(20,392)
(7.13%)		19.52%	23.75%	9.37%	(15.80%)	(9.89%)	(13.18%)	(12.99%)	(11.95%)	(13.36%)
1,229,403	56,339	62,345	44,090	66,703	156,396	149,289	157,458	183,253	180,521	173,009
860,642	2,823	7,270	15,178	28,918	84,802	97,943	119,061	164,772	172,970	166,905
368,761	53,516	55,075	28,912	37,785	71,594	51,346	38,397	18,481	7,551	6,104
10,691										
379,452										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2019

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2019

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות

רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2019

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות. נכון ליום 31 בדצמבר, 2019 נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי

(ראה באור 2(ה)4)). בשנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

7. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2019

סה"כ	שנת חיתום									
	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2019 *									
	2,882	2,541	2,233	2,866	2,934	3,012	3,429	4,364	4,339	1,715
		10,845	10,420	11,596	13,357	11,721	13,590	19,278	17,725	15,069
			33,193	32,334	34,986	30,878	29,817	39,817	40,850	34,568
				60,531	55,029	55,082	53,193	63,834	63,655	57,445
					82,177	78,160	79,581	92,889	87,362	76,085
						95,571	98,145	125,292	111,742	93,412
							115,816	151,167	140,792	114,118
								161,706	159,771	132,245
									167,839	141,414
										148,860
	138,646	144,176	149,962	146,730	148,742	141,247	153,574	177,876	181,645	164,597
		128,842	133,838	141,257	133,647	127,582	152,163	176,085	178,266	164,393
			128,896	137,407	132,260	134,272	138,264	181,546	182,495	167,909
				142,831	139,085	130,471	136,499	160,908	158,927	140,656
					152,102	136,822	145,756	171,905	162,423	142,853
						144,935	142,773	175,857	165,223	144,953
							150,791	175,819	168,257	147,102
								180,703	173,997	158,371
									174,630	155,741
										153,922
	(51,875)	15,334	21,066	3,899	(18,455)	(10,663)	(14,292)	(19,795)	(15,703)	(13,266)
	(3.97%)	10.64%	14.05%	2.66%	(13.81%)	(7.94%)	(10.47%)	(12.30%)	(9.88%)	(9.43%)
	1,496,298	138,646	128,842	128,896	142,831	152,102	144,935	150,791	180,703	174,630
	879,420	2,882	10,845	33,193	60,531	82,177	95,571	115,816	161,706	167,839
	616,878	135,764	117,997	95,703	82,300	69,925	49,364	34,975	18,997	6,791
	22,391									5,062
	639,269									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2019

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2019

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות

בשייר העצמי ליום 31 בדצמבר, 2019

(*)

הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**)

אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***)

הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות. נכון ליום 31 בדצמבר, 2019 נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי

(ראה באור 2(ה)4)). בשנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

8. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2019										
שנת חיתום										
סה"כ	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2019 (*)										
	2,275	2,153	1,788	2,287	2,934	3,012	3,429	4,364	4,339	1,715
		5,946	4,522	6,404	13,357	11,721	13,590	19,278	17,725	15,069
			11,255	15,199	34,986	30,878	29,817	39,817	40,850	34,568
				27,313	55,029	55,082	53,193	63,834	63,655	57,445
					82,177	78,160	79,581	92,889	87,362	76,085
						95,571	98,145	125,292	111,742	93,412
							115,816	151,167	140,792	114,118
								161,706	159,771	132,245
									167,839	141,414
										148,860
	44,905	66,548	48,781	65,674	145,827	137,705	149,848	174,560	177,753	161,477
		53,255	36,994	58,716	129,242	137,662	148,963	172,655	175,299	161,321
			36,360	58,231	131,105	131,187	152,856	176,957	179,453	165,271
				59,968	138,914	129,535	133,765	156,556	155,894	137,977
					151,630	136,822	144,876	169,164	159,831	140,170
						144,935	142,773	174,667	163,934	142,679
							150,791	174,627	168,257	145,986
								179,759	173,997	157,262
									174,630	154,632
										153,803
(79,507)		13,293	12,421	5,706	(22,388)	(13,748)	(17,026)	(23,203)	(18,736)	(15,826)
(7.75%)		19.98%	25.46%	8.69%	(17.32%)	(10.48%)	(12.73%)	(14.82%)	(12.02%)	(11.47%)
1,150,036	44,905	53,255	36,360	59,968	151,630	144,935	150,791	179,759	174,630	153,803
818,758	2,275	5,946	11,255	27,313	82,177	95,571	115,816	161,706	167,839	148,860
331,278	42,630	47,309	25,105	32,655	69,453	49,364	34,975	18,053	6,791	4,943
8,955										
340,233										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2019

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2019

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2009

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות,

ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2019

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות

(***) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות. נכון ליום 31 בדצמבר, 2019 נובע בעיקרו משינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ג. ביטוח כללי (המשך)

9. נתונים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח רכב חובה

שנת חיתום						
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
אלפי ש"ח						
167,615	156,604	163,918	174,200	165,778	161,773	164,646
6,045	(1,976)	(2,607)	9,211	12,524	11,101	157
17,073	12,940	777	-	-	-	-
15,102	10,724	9,398	3,560	1,635	2,073	414

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019:
פרמיות ברוטו רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר (*) (* כולל יתרת עודף הכנסות על הוצאות בשייר שנזקפו, בשנת 2015, ישירות לעודפים השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

10. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח חבויות אחרות

שנת חיתום						
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
אלפי ש"ח						
9,889	9,066	10,441	12,494	16,348	20,622	22,194
(256)	1,031	1,161	373	1,587	2,341	1,697
413	521	426	-	-	-	-
892	618	603	653	571	561	281

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019:
פרמיות ברוטו רווח כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר (*) (* כולל יתרת עודף הכנסות על הוצאות בשייר שנזקפו, בשנת 2015, ישירות לעודפים השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

11. הרכב הפסד כולל ברוטו בענף ביטוח רכב חובה

הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	התאמות בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל לפני מסים על הכנסה	אלפי ש"ח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:			
(5,838)	(7,973)	(13,811)	2019
(7,331)	(4,399)	(11,730)	2018
(6,274)	(19,256)	(25,530)	2017

12. הרכב רווח כולל ברוטו בענף ביטוח חבויות אחרות

רווח בגין שנת חיתום שוטפת	התאמות בגין שנות חיתום קודמות	רווח כולל לפני מסים על הכנסה	אלפי ש"ח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:			
3,276	(74)	3,202	2019
3,468	(1,167)	2,301	2018
2,819	3,937	6,756	2017

13. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	התאמות בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל לפני מסים על הכנסה	אלפי ש"ח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:			
157	(11,855)	(11,698)	2019
(1,254)	(11,980)	(13,234)	2018
2,745	(24,254)	(21,509)	2017

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

14. הרכב רווח כולל בשייר בענף ביטוח חבויות אחרות

רווח כולל לפני מסים על הכנסה	התאמות בגין שנות חיתום קודמות	רווח בגין שנת חיתום שוטפת
אלפי ש"ח		

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:

1,642	(55)	1,697	2019
2,100	435	1,665	2018
5,894	4,574	1,320	2017

באור 14: - התחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה והטבות בגין פיטורין.

הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963. התחייבויות החברה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו יוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית להטבה מוגדרת כמפורט להלן:

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

תוכניות להטבה מוגדרת

תשלומי הפיצויים מטופלים על ידי הקבוצה בתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה הקבוצה מפקידה סכומים בפוליסות ביטוח מתאימות.

(א) שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2019

		רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר					הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד				
		סה"כ	רווח	רווח (הפסד)	רווח	תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית (נטו)	סה"כ הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות שוטף	יתרה ליום 1 בינואר 2019	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	הפקדות שהופקדו על ידי המעביד	השפעה על רווח (הפסד) כולל אחר בתקופה	רווח אקטוארי בגין סטיות בניסיון העבר	רווח אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	רווח אקטוארי בגין שינויים בהנחות הדמוגרפיות	תשלומים מהתוכנית	הפסד	הוצאות ריבית, נטו	שירות שוטף	יתרה ליום 1 בינואר 2019	
אלפי ש"ח											
(24,901)	-	(1,012)	(364)	(703)	55	-	3,453	(2,917)	(570)	(2,347)	(24,425)
13,137	1,812	1,318	-	991	-	327	(2,752)	(55)	(55)	-	12,814
<u>(11,764)</u>	<u>1,812</u>	<u>306</u>	<u>(364)</u>	<u>288</u>	<u>55</u>	<u>327</u>	<u>701</u>	<u>(2,972)</u>	<u>(625)</u>	<u>(2,347)</u>	<u>(11,611)</u>

התחייבויות להטבה מוגדרת
שווי הוגן של נכסי תוכנית
התחייבות נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

תוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(א) שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2018

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר						הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד			יתרה ליום 1 בינואר 2018
	הפקדות שהופקדו על ידי המעביד	השפעה על רווח (הפסד) כולל אחר	הפסד אקטוארי בגין סטיות בניסיון העבר	רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	תשלומים מהתוכנית נטו	תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו)	סה"כ הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות שוטף	
(24,425)	-	1,436	199	1,237	-	1,572	(2,679)	(430)	(2,249)	(24,754)
12,814	1,883	155	-	(79)	234	(1,350)	(29)	(29)	-	12,155
<u>(11,611)</u>	<u>1,883</u>	<u>1,591</u>	<u>199</u>	<u>1,158</u>	<u>234</u>	<u>222</u>	<u>(2,708)</u>	<u>(459)</u>	<u>(2,249)</u>	<u>(12,599)</u>

אלפי ש"ח

התחייבויות להטבה מוגדרת
שווי הוגן של נכסי תוכנית
התחייבות נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

תוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(ב) ההנחות העיקריות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

2018	2019
%	
2.8	2.1
3.5	3.5

שיעור היוון (נומינלי) *

שיעור עליית שכר צפויה (נומינלי)

* שיעור ההיוון מבוסס על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה.

(ג) סכומים, עיתוי ואי וודאות של תזרימי מזומנים עתידיים

להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

השינוי במחויבות
להטבה מוגדרת
אלפי ש"ח

ליום 31 בדצמבר, 2019

מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה

השינוי כתוצאה מ:

עליית שכר של 4% (במקום 3.5%)

666

מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבויות התוכנית

השינוי כתוצאה מ:

עליית שיעור היוון של 0.5%

(624)

ירידת שיעור היוון של 0.5%

624

באור 15: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
124,865	157,724	חברות ביטוח ותווכני ביטוח:
17,123	16,340	פיקדונות של מבטחי משנה
		חשבונות אחרים
141,988	174,064	סך כל חברות הביטוח ותווכני ביטוח
24,398	21,294	פרמיות מראש
6,267	6,294	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
6,418	7,756	ספקים ונותני שירותים
9,971	10,779	הוצאות לשלם
10,220	11,766	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
8,233	7,828	סוכני ביטוח
9,147	12,039	מבוטחים
2,429	1,418	אחרים
219,071	253,238	

באור 16: - התחייבויות פיננסיות

א. פירוט התחייבויות פיננסיות

פירוט התחייבויות פיננסיות			
31 בדצמבר			
2018		2019	
שווי הוגן (**)	ערך בספרים	שווי הוגן	ערך בספרים
אלפי ש"ח			
54,989	50,244	56,226	50,245
-	-	746	746
54,989	50,244	56,972	50,991
	30,000		30,000
	20,000		20,000
	50,000		50,000

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

כתבי התחייבויות נדחים (*)

התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד חוזה החלפת ריבית

הון משני מורכב (ראה ב'1)

הון שלישוני מורכב (ראה ב'1)

(**) השווי הוגן של ההתחייבויות הפיננסיות של החברה הניתן לצורכי גילוי בלבד, נקבע במודל DCF, תוך שימוש בשיעור ההיוון המשקף את שיעור הריבית של המנפיק לסוף תקופת הדיווח.

באור 16: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

ב1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים נוספים

31 בדצמבר, 2019

הערות	זכות לפדיון מוקדם	תדירות תשלומי ריבית בשנה	מועדי תשלום הריבית	מועדי תשלום הקרן	שווי הוגן	ערך בספרים	סוג הריבית	סחיר/לא סחיר	תנאי הצמדה	גורם מנפיק	סכום הלוואה מקורי באלפי ש"ח	מועד הנפקה	התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:
			בחודשים מאי, אוגוסט, נובמבר ופברואר בשנים 2016-2023	25.2.23	22,054	20,095	פריים+2.9%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	20,000	26.02.16	כתב התחייבות נדחה
הון שלישוני	26.02.21	4	בחודשים מאי, אוגוסט, נובמבר ופברואר בשנים 2016-2024	25.2.24	34,172	30,150	פריים+3.2%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	30,000	26.02.16	כתב התחייבות נדחה
הון משני	26.2.21	4											

באור 16: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת (המשך)

ב1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים נוספים (המשך)

31 בדצמבר, 2018

הערות	זכות לפדיון מוקדם	תדירות תשלומי ריבית בשנה	מועדי תשלום הריבית	מועדי תשלום הקרן	שווי הוגן	ערך בספרים	סוג הריבית	סחיר/לא סחיר	תנאי הצמדה	גורם מנפיק	סכום הלוואה מקורי באלפי ש"ח	מועד הנפקה	התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:
					באלפי ש"ח								
			בחודשים מאי, אוגוסט, נובמבר ופברואר בשנים 2016-2023	25.2.23	21,742	20,094	פריים+2.9%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	20,000	26.02.16	כתב התחייבות נדחה
הון שלישוני	26.02.21	4											
			בחודשים מאי, אוגוסט, נובמבר ופברואר בשנים 2016-2024	25.2.24	33,247	30,150	פריים+3.2%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	30,000	26.02.16	כתב התחייבות נדחה
הון משני	26.2.21	4											

באור 16: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

2.2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים בדבר ריבית והצמדה (המשך)

ריבית אפקטיבית	
31 בדצמבר	
2018	2019
אחוזים	
4.76	4.76

בסיס הצמדה:
שקלי

3.3. מועדי פירעון

ליום 31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
244	991
-	50,000
50,000	-
50,244	50,991

שנה ראשונה
שנה שניה
שנה שלישית
סה"כ

למידע נוסף בדבר מועדי פירעון של התחייבויות פיננסיות בלתי מהוונות, ראה באור 25(ד).

ג. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ריבית אפקטיבית	
31 בדצמבר	
2018	2019
אחוזים	
2.58	1.41

כתבי התחייבויות נדחים

באור 17: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2019		
ש"ח	ביטוח משנה	ברוטו
אלפי ש"ח		
329,950	182,413	512,363
28,915	(9,801)	19,114
358,865	172,612	531,477

פרמיות בביטוח כללי
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
סה"כ פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2018		
ש"ח	ביטוח משנה	ברוטו
אלפי ש"ח		
419,512	151,179	570,691
4,491	(34)	4,457
424,003	151,145	575,148

פרמיות בביטוח כללי
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
סה"כ פרמיות שהורווחו

באור 17: - פרמיות שהורווחו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		
ש"ח אלפי	ביטוח משנה	ברוטו
398,881	150,589	549,470
(2,739)	(12,615)	(15,354)
396,142	137,974	534,116

פרמיות בביטוח כללי
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
סה"כ פרמיות שהורווחו

באור 18: - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
ש"ח אלפי		
1,299	3,387	4,846
2,877	3,646	3,796
4,176	7,033	8,642
(3,998)	(20,734)	7,061
(1,012)	161	386
(2,472)	3,247	(5,615)
10,685	9,269	10,824
20,966	16,558	15,302
(2,523)	1,921	(1,327)
1,976	1,300	646
27,798	18,755	35,919
323	-	-

רווחים מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים
הכנסות מנדל"ן להשקעה:
שערוך נדל"ן להשקעה
הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה
סך הכל רווחים מנדל"ן להשקעה
רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין:
נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
נכסים המוחזקים לפדיון
נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים
הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
רווח (הפסד) מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים הכנסות מדיבידנד
סך הכל רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון (* בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסיים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך ר"ה שערכם נפגם

(א) רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוחזקים לפדיון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
ש"ח אלפי		
-	(100)	(100)
(1,012)	261	486
(1,012)	161	386

ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד
רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוחזקים לפדיון
סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוחזקים לפדיון

באור 19: - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
22,718	24,933	26,758
92	82	68
<u>22,810</u>	<u>25,015</u>	<u>26,826</u>

עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה
נדחות בגין ביטוח משנה
עמלת סוכנויות ביטוח
סה"כ הכנסות מעמלות

באור 20: - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
427,508	427,118	383,427
113,865	129,477	136,155
<u>313,643</u>	<u>297,641</u>	<u>247,272</u>

סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח כללי:
ברוטו
ביטוח משנה
סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח בשייר

באור 21: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
62,843	62,318	55,503
43,900	49,197	51,258
(1,180)	372	2,270
<u>105,563</u>	<u>111,887</u>	<u>109,031</u>

עמלות רכישה
הוצאות רכישה אחרות
שינוי בהוצאות רכישה נדחות ברוטו
סה"כ עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
אלפי ש"ח			
47,904	52,715	54,614	שכר עבודה ונלוות
6,224	6,766	7,701	פחת והפחתות
14,575	15,956	16,136	אחזקת משרדים ותקשורת
5,344	5,682	6,647	שיווק ופרסום
7,604	7,143	8,212	ייעוץ משפטי ומקצועי
2,178	2,354	2,876	דמי ניהול (באור 26ה')
4,670	4,707	4,042	עמלות כרטיסי אשראי
2,587	3,389	3,486	אחרות
91,086	98,712	103,714	סה"כ (*)
			בניכוי:
			סכומים שסווגו לסעיף שינוי בהתחייבויות
24,473	25,881	26,179	ותשלומים בגין חוזי ביטוח
43,900	49,197	51,258	סכומים שסווגו לסעיף עמלות, הוצאות שיווק
			והוצאות רכישה אחרות
22,713	23,634	26,277	הוצאות הנהלה וכלליות
10,463	10,775	12,616	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
אלפי ש"ח			
2,685	2,347	2,415	ריבית והפרשי הצמדה בגין כתבי התחייבויות נדחים
313	493	733	הוצאות ריבית והפרשי שער למבטחי משנה
2,998	2,840	3,148	סך הכל הוצאות מימון

באור 24: - מסים על ההכנסה

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה

1. כללי

על הכנסות החברה וכל יתר החברות בקבוצה חל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן - הפקודה). בנוסף, על הכנסות החברה המסווגת כ"מוסד כספי" כהגדרתה בחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 חלים מס רווח ושכר. יצויין כי פעילותה של החברה המסווגת כמוסד כספי בענפי הביטוח מהווה את עיקר פעילות הקבוצה.

על הכנסות יתר החברות המוחזקות חל מס חברות.

2. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 (להלן - החוק)

על-פי החוק, עד לתום שנת 2007 נמדדו התוצאות לצורכי מס בישראל כשהן מותאמות לשינויים במדד.

בחדש פברואר 2008 התקבל תיקון לחוק, המגביל את תחולתו של החוק משנת 2008 ואילך. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. תיאומים המתייחסים לרווחי הון, כגון בגין מימוש נדל"ן (שבח) וניירות ערך, ממשיכים לחול עד למועד המימוש. התיקון לחוק כולל, בין היתר, את ביטול תיאום התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת (לנכסים בני פחת שנרכשו לאחר שנת המס 2007) החל משנת 2008.

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח

הסכם עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיים הסכם (להלן - הסכם המס) המתחדש ומתעדכן מדי שנה, המסדיר סוגיות מס ייחודיות לענף בגין שנות המס עד וכולל שנת 2016.

ההסכם מתייחס, בין היתר, לנושאים הבאים:

(א) ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

(ב) הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של ההפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

ההפרשה למס בדוחות הכספיים לשנים 2017-2019 נערכה בהתאם לעקרונות ההסכם האמור לעיל.

באור 24: - מסים על ההכנסה (המשך)

ב. שיעורי המס החלים על ההכנסות של חברות הקבוצה

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים ובכללם החברה, המהווה את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.

2. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה:

שיעור מס כולל במוסדות כספיים	שיעור מס רווח	שיעור מס חברות	שנה
			%
35.04	17.00	24.0	2017
34.19	17.00	23.0	2018 ואילך

ג. שומות מס סופיות

לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2015.

לחברות מאוחדות אחרות הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2015.

ד. מסים על ההכנסה (הטבת מס) הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
אלפי ש"ח			
(1,034)	12,005	6,791	מסים שוטפים (הטבת מס)
1,551	(1,382)	5,990	מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם ו' להלן
357	197	(59)	מסים בגין שנים קודמות (שוטפים ונדחים) התאמת יתרות המסים הנדחים בעקבות שינוי בשיעורי המס
214	-	-	
<u>1,088</u>	<u>10,820</u>	<u>12,722</u>	

באור 24: - מסים על ההכנסה (המשך)

ה. מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
1,156	1,183	1,036
(227)	538	110
929	1,721	1,146

הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
הפסד (רווח) אקטוארי בגין תוכניות להטבה
מוגדרת

ו. מסים נדחים

ההרכב:

סה"כ	אחרים	הפסדים לצרכי מס	השקעות פיננסיות	רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה	הטבות לעובדים
אלפי ש"ח					
(9,711)	1,635	3,301	1,171	(20,086)	4,268
(1,721)	-	-	-	(1,183)	(538)
1,395	172	(3,301)	4,437	(117)	204
(10,037)	1,807	-	5,608	(21,386)	3,934
(1,146)	-	-	-	(1,036)	(110)
(5,990)	132	-	(5,136)	(1,139)	153
49	-	-	-	49	-
(17,124)	1,939	-	472	(23,512)	3,977

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1
בינואר, 2018

שינויים אשר נזקפו להון

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31
בדצמבר, 2018

שינויים אשר נזקפו להון

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים
של פעילויות חוץ

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31
בדצמבר, 2019

באור 24: - מסים על ההכנסה (המשך)

1. מסים נדחים (המשך)

המסים הנדחים מוצגים בדוח על המצב הכספי כדלקמן:

31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
10,037	17,124

התחייבויות בגין מסים נדחים

2. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים ברווח או הפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף ברווח או הפסד:

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2017	2018	2019
אלפי ש"ח		
1,833	31,771	35,882
35.04%	34.19%	34.19%
642	10,863	12,268
198	(424)	(1,256)
409	559	424
(422)	(280)	(153)
46	-	-
(399)	(27)	1,426
214	-	-
357	197	(59)
43	(68)	73
1,088	10,820	12,723
59.36%	34.06%	35.46%

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל תוספת (הפחתה) בגין אי החלת מס רווח על חברות שאינן מוסד כספי עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:

הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס

הכנסות פטורות

הפסדים מועברים המחושבים בשיעור מס שונה

הפרשים בבסיס המדידה

עדכון יתרת מסים נדחים בגין שינויים בשיעורי המס

מסים בגין שנים קודמות (שוטפים ונדחים)

אחרים

מסים על ההכנסה (הטבת מס)

שיעור מס אפקטיבי ממוצע

החברה פועלת בכלל ענפי הביטוח הכללי (אלמנטרי), ומתמקדת בעיקר בתחום ביטוחי הרכב השונים. פעילויות החברה חושפות אותה לסיכונים הבאים:

- סיכונים ביטוחיים;
- סיכונים פיננסיים לרבות, סיכוני שוק; סיכוני נזילות וסיכוני אשראי;
- סיכוני ציות וממשל תאגידי;
- סיכונים תפעוליים.

א. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה מכוונת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה במסגרת הדרישות הרגולטוריות, תוך שמירה על יעדיה העסקיים של החברה ועל איתנותה הפיננסית. המדיניות שאישר הדירקטוריון קובעת, בין השאר, כיצד על החברה לפעול כדי להתמודד עם הסיכונים השונים, ותחומי האחריות החלים על מעגלי הבקרה המבטיחים את מזעור החשיפה לסיכונים.

תחום ניהול הסיכונים בחברה מרוכז על ידי מנהלת הסיכונים העוסקת בזיהוי, מיפוי, מעקב, כימות ובקרה בהתאם למדיניות ונהלי העבודה. מנהלת הסיכונים מזהה ומעריכה את הסיכונים, בשיתוף פעולה עם מנהלי יחידות תומכות וביניהם מחלקות: האקטואריה, השקעות, ביטוח משנה, כספים, חשבות, מערכות מידע והמחלקה המשפטית.

הסיכונים הביטוחיים:

סיכונים אלה הם סיכוני הליבה העסקיים של החברה כחברת ביטוח וכוללים, בין היתר, סיכוני זרבה, סיכוני חיתום וסיכון קטסטרופה:

1. סיכוני זרבה - הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות אשר עלולה לגרום לכך שהזרבות האקטואריות אינן מספקות לכיסוי התביעות.
2. סיכוני חיתום - הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות.
3. סיכון קטסטרופה - חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה.

מדידת החשיפה לסיכונים ביטוחיים נעשית על ידי האקטוארים הממונים וצוות האקטואריה. הדירקטוריון מקבל דיווחים שוטפים מהנהלת החברה. כמו כן, על מנת להקטין ולהגביל את החשיפה לסיכונים אלה, קבעה החברה נהלים והנחיות קפדניות בתחום החיתום, לרבות בניית מערך סילוק תביעות אפקטיבי ועריכת הסדרי ביטוח משנה לצורך הגבלת החשיפה לסיכון הביטוחי.

החברה נוקטת מדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות (אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה הוא רעידת אדמה בארץ) על ידי הגבלת החשיפה לקטסטרופות ולהפסד מרבי אליו מוכנה החברה להיחשף, כתוצאה מאירוע נזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד.

תהליך בקרת הסיכונים מנוהל באמצעות מעגלי הבקרה, כדלקמן:

- היחידות העסקיות: חיתום - ביצוע בקרה של תהליכי חיתום ותשלום תביעות ובכך הקטנת רמת הסיכון לפוליסה בודדת. אקטואריה - ניתוח רווחיות ומחקר סטטיסטי לבחינת התאמת הפרמיה, חוזי ביטוח משנה, וכו'
- מנהלת הסיכונים: בחינת אפקטיביות בקרות החיתום והאסטרטגיה להעברת הסיכון הביטוחי.
- מבקר פנימי: קיום תקין של תהליכי הבקרה המחויבים על פי נהלי החברה.

א. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

הסיכונים הפיננסיים:

הסיכונים הפיננסיים הם סיכונים החושפים את הנכסים ו/או ההתחייבויות לשינויים בשווי הכלכלי שלהם וזאת כתוצאה משינויים בפרמטרים שונים הכוללים, בין היתר, שינויים בשערי ריבית, מדד, שערי מטבע חוץ, שערי מניות ומרווחי אשראי. בניהול הסיכונים הפיננסיים נוטלים חלק מספר אורגנים ויחידות בחברה, החל מוועדת השקעות של הדירקטוריון, מנהל ההשקעות, מנהלת הסיכונים, בקרית השקעות והיחידה העורפית ('בק אופיס'). ניהול הסיכון מאפשר בקרה ושליטה מצד הנהלת החברה, תוך בחינת אופן העמידה בתקנות השקעה, בדיקת מגבלות חשיפה, טיפול ומעקב אחר הסיכונים השונים באמצעות ביצוע סימולציות, ניתוחי רגישות ומבחני קיצון.

ועדת ההשקעות של הדירקטוריון בוחנת ומאשרת את מדיניות ההשקעה, לרבות מדיניות הקצאת אשראי, וקובעת את מגבלות החשיפה המתייחסות לגורמי הסיכון בתיק ההשקעות במטרה לצמצם הנזק העלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בשווקים הפיננסיים כגון: תקרות השקעה במניות, חשיפה מירבית לאגרות חוב קונצרניות בהתייחס לדירוגים, חשיפה מירבית להשקעה בודדת, לענפי משק ולקבוצות לווים וחשיפה למגזרי הצמדה (מט"ח ומדד).

הסיכונים התפעוליים:

הסיכונים התפעוליים הינם הסיכונים להפסדים, העלולים להיגרם מכישלון מערכות פנימיות בחברה וחשיפה לגורם האנושי, כגון טעויות אנוש אגב תהליכי העבודה השוטפים וכן מנזקים כתוצאה מאירועים חיצוניים לחברה. הסיכונים מנוהלים על ידי ההנהלה ומנהלי המחלקות המקצועיות תחת ריכוז ומעקב של מנהלת הסיכונים. החברה מבצעת סקרי סיכונים במטרה לאתר, לזהות, לאמוד ולדרג סיכונים מהותיים, לרבות סקר מעילות והונאות. ממצאי הסקרים מועברים לדירקטוריון, לוועדת ביקורת, למבקר הפנימי ולמנהלי המחלקות, אשר נדרשים לטפל בסיכונים המהותיים אשר זוהו במסגרת הסקר ופועלים במסגרת תכנית עבודה למזעור הסיכונים האמורים.

מדיניות ניהול הסיכונים שנקבעה על ידי הדירקטוריון מתייחסת גם לניהול הסיכונים התפעוליים. בנוסף, נקבעה מדיניות ספציפית לקטגוריות שונות של סיכונים תפעוליים, בהן מניעת מעילות והונאות, אבטחת מידע, המשכיות עסקית, וזאת גם בהתייחס לדרישות הרגולציה בנושאים אלה. המבקר הפנימי, המהווה נדבך חשוב במערך ניהול הסיכונים, פועל, בין היתר, במטרה לאתר ולהתריע על כשלים בתהליכי העבודה והמערכות השונות. תכנית עבודתו השנתית והרב שנתית מתבססת, בין היתר, על סקרי הסיכונים במטרה להפחית את הסיכונים התפעוליים.

ב. דרישות חוקיות

על גופים מוסדיים מוטלת חובה חוקית למנות מנהל סיכונים שתפקידו העיקריים הינם:

- זיהוי הסיכונים הביטוחיים והפיננסיים המהותיים לחוסנו של המבטח ולעמידה בחבותו למבטוחים קיימים ועתידיים.
- כימות החשיפה והערכת השפעה הפוטנציאלית של הסיכונים המהותיים שזוהו לפי אמות מידה שיוגדרו על ידי המבטח ולתקופות עתידיות שיקבעו.
- הערכת ההון העצמי הנדרש (ההון הכלכלי) מחברת הביטוח לצורך נשיאה בסיכונים המהותיים תוך התייחסות למידת המתאם בין הסיכונים השונים.
- דיווח תקופתי למנהל הכללי, לדירקטוריון ולוועדת ההשקעות בדבר הסיכונים. החברה מינתה מנהלת סיכונים אשר אחראית, בין השאר, ליישום הדרישות הרגולטוריות בתחום זה.

דרישות רגולטוריות שונות לעניין ניהול הסיכונים חלות על החברה והעיקריות שבהן:

- פרק 10 לקודקס הרגולציה בנושא "ניהול סיכונים בגופים מוסדיים",
- הוראות לעניין ניהול החשיפה למבטחי משנה,
- הוראות לעניין ניהול סיכוני האשראי, הערכתם והבקרה עליהם.

בנוסף, החברה כפופה להוראות משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II. לפרטים נוספים ראה באור 12 לעיל.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק

סיכון שוק הינו הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי השוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד ובמטבע חוץ.

החברה מחזיקה בתיק השקעות (ניירות ערך סחירים בשוק ההון בארץ ובעולם, נגזרים פיננסיים והשקעות נוספות). תנודה בלתי צפויה של גורמי השוק (Market Factors), כגון שינויים בשיעורי ריבית, אינפלציה, שער החליפין ואירועים פוליטיים וכלכליים אחרים בארץ ובעולם, עשויה להשפיע על הון החברה.

1. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל ההכנסה הכוללת (הון). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח, בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת ולפיכך, במבחני הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן, אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים. תוצאות מבחני הרגישות מוצגות בנטו, בניכוי השפעת מסים.

ליום 31 בדצמבר, 2019

שיעור השינוי בשע"ח של הדולר		שיעור השינוי במדד		השקעות במכשירים הוניים (ב)		שיעור הריבית (א)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
(7,293)	7,293	(310)	310	(4,689)	4,689	11,072	(10,495)
רווח (הפסד) הכנסה כוללת (הון) עצמי (ג)							
(7,293)	7,293	(310)	310	(4,689)	4,689	11,072	(10,495)

ליום 31 בדצמבר, 2018

שיעור השינוי בשע"ח של הדולר		שיעור השינוי במדד		השקעות במכשירים הוניים (ב)		שיעור הריבית (א)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
(8,626)	8,626	(43)	43	(4,330)	4,330	12,665	(11,273)
רווח (הפסד) הכנסה כוללת (הון) עצמי (ג)							
(8,626)	8,626	(43)	43	(4,330)	4,330	12,665	(11,273)

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר, וביחס למכשירים עם ריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי.

(ב) ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך הכספי ולא על שווי כלכלי. על כן במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון, מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי חוב שאינם סחירים, המסווגים כהלוואות חייבים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבות בגין חוזי ביטוח, התחייבויות פיננסיות ופקדונות ויתרות מבטחי משנה. הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים כ- 48% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה.

(ג) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה.

(ד) ניתוחי הרגישות ביחס להכנסה הכוללת מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

2. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות הפיננסית או בתזרים המזומנים הנובע מהם. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
		נכסים עם סיכון ריבית ישיר:
640,407	588,725	נכסי חוב סחירים
172,479	157,893	נכסי חוב שאינם סחירים
5,605	3,072	השקעות פיננסיות אחרות (*)
19,892	51,582	מזומנים ושווי מזומנים (*)
337,099	399,082	נכסי ביטוח משנה (*)
1,175,482	1,200,354	סך כל הנכסים עם סיכון ריבית ישיר
326,161	333,263	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (1)
1,501,643	1,533,617	סך כל הנכסים
		התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר:
50,244	50,991	התחייבויות פיננסיות
972,036	938,396	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,022,280	989,387	סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
248,127	287,063	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (2)
231,236	257,167	הון
1,501,643	1,533,617	סך כל ההון וההתחייבויות

ההתחייבויות הביטוחיות המהוונות הינן בענפי רכב חובה וחבויות. החברה משתמשת בריבית היוון של 1.5% (אשתקד - 1.6%) בהתבסס על ציפיות הנהלת החברה. לאופן קביעת ריבית ההיוון ראה באור 25(ה)4 להלן.

(*) נכסים שלא נלקחו בחשבון במבחני הרגישות הנוגעים לסיכוני שוק כאמור בסעיף ג'1 לעיל.

(1) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר - כוללים מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ונכסים בלתי מוחשיים וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (חייבים ויתרות חובה, פרמיה לגבייה ויתרות שוטפות של חברות ביטוח) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(2) התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר כוללות עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

3. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר, 2019

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ	
אלפי ש"ח					
-	-	-	6,360	6,360	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	-	34,631	34,631	הוצאות רכישה נדחות
-	-	-	39,152	39,152	רכוש קבוע
-	-	-	81,751	81,751	נדל"ן להשקעה
114,032	285,050	-	-	399,082	נכסי ביטוח משנה
-	30	-	-	30	נכסי מסים שוטפים
13,416	-	-	4,480	17,896	חייבים ויתרות חובה
-	81,989	653	-	82,642	פרמיות לגבייה
					השקעות פיננסיות:
243,716	335,286	9,723	-	588,725	נכסי חוב סחירים
50,470	49,560	57,863	-	157,893	נכסי חוב שאינם סחירים
-	-	-	14,281	14,281	מניות
11,964	-	5,743	41,885	59,592	אחרות
306,150	384,846	73,329	56,166	820,491	סה"כ השקעות פיננסיות
38,260	-	13,322	-	51,582	מזומנים ושווי מזומנים
471,858	751,915	87,304	222,540	1,533,617	סך כל הנכסים

ליום 31 בדצמבר, 2019

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ	
אלפי ש"ח					
-	-	-	257,167	257,167	סך הכל הון
					התחייבויות:
239,152	699,244	-	-	938,396	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
-	-	-	17,124	17,124	התחייבות בגין מסים נדחים
11,764	-	-	-	11,764	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
-	4,937	-	-	4,937	התחייבות בגין מסים שוטפים
241,472	-	-	11,766	253,238	זכאים ויתרות זכות
50,991	-	-	-	50,991	התחייבויות פיננסיות
543,379	704,181	-	28,890	1,276,450	סך הכל התחייבויות
543,379	704,181	-	286,057	1,533,617	סך הכל הון והתחייבויות
(71,521)	47,734	87,304	(63,517)	-	סך הכל חשיפה

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

3. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2018

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ	
אלפי ש"ח					
-	-	-	6,458	6,458	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	-	36,901	36,901	הוצאות רכישה נדחות
-	-	-	37,659	37,659	רכוש קבוע
-	-	-	78,955	78,955	נדל"ן להשקעה
98,272	238,827	-	-	337,099	נכסי ביטוח משנה
-	42	-	-	42	נכסי מסים שוטפים
6,141	2,003	-	4,466	12,610	חייבים ויתרות חובה
-	90,124	1,031	-	91,155	פרמיות לגבייה
					השקעות פיננסיות:
281,953	346,403	12,051	-	640,407	נכסי חוב סחירים
54,028	52,493	65,958	-	172,479	נכסי חוב שאינם סחירים
-	-	-	6,993	6,993	מניות
5,605	-	23,946	31,442	60,993	אחרות
341,586	398,896	101,955	38,435	880,872	סה"כ השקעות פיננסיות
17,544	-	2,348	-	19,892	מזומנים ושווי מזומנים
463,543	729,892	105,334	202,874	1,501,643	סך כל הנכסים

ליום 31 בדצמבר, 2018

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ	
אלפי ש"ח					
-	-	-	231,236	231,236	סך הכל הון
					התחייבויות:
256,081	715,955	-	-	972,036	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
-	-	-	10,037	10,037	התחייבות בגין מסים נדחים
11,611	-	-	-	11,611	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
208,851	-	-	10,220	219,071	זכאים ויתרות זכות
50,244	-	-	-	50,244	התחייבויות פיננסיות
526,787	723,363	-	20,257	1,270,407	סך הכל התחייבויות
526,787	723,363	-	251,493	1,501,643	סך הכל הון והתחייבויות
(63,244)	6,529	105,334	(48,619)	-	סך הכל חשיפה

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

ליום 31 בדצמבר, 2019				
% מסה"כ	סך הכל	נסחרות במדד	נסחרות במדד ת"א	
		מניות היתר	125	
אלפי ש"ח				
			<u>ענף משק</u>	
11.0	1,564	-	1,564	תעשייה
8.7	1,243	-	1,243	תקשורת ושרותי מחשב
11.6	1,652	-	1,652	בנקים
19.5	2,791	2,791	-	בינוי ונדל"ן
12.1	1,735	-	1,735	שירותים פיננסיים
3.7	525	-	525	נפט וגז
33.4	4,771	1,064	3,707	אחר
100.0	14,281	3,855	10,426	סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2018				
% מסה"כ	סך הכל	נסחרות במדד	נסחרות במדד ת"א	
		מניות היתר	125	
אלפי ש"ח				
			<u>ענף משק</u>	
18.1	1,264	1,264	-	תעשייה
16.5	1,159	-	1,159	תקשורת ושרותי מחשב
6.0	421	421	-	בנקים
20.8	1,452	395	1,057	בינוי ונדל"ן
30.8	2,153	-	2,153	שירותים פיננסיים
-	-	-	-	נפט וגז
7.8	544	-	544	אחר
100.0	6,993	2,080	4,913	סך הכל

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו היא תידרש לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד.
 2. יצוין כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר, עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.
 3. ההשקעות הפיננסיות של החברה כוללות נכסי השקעה פיננסים סחירים בסך של כ- 610,614 אלפי ש"ח, הניתנים למימוש מיידי (אשתקד - 670,375 אלפי ש"ח). כמו כן, לחברה יתרת מזומנים ושווי מזומנים בסך 51,582 אלפי ש"ח (אשתקד - 19,892 אלפי ש"ח).
- על פי כללי ההשקעה, על החברה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בכללי ההשקעה, כנגד ההון העצמי וכנגד התחייבויות אחרות, בסכום שלא יפחת מ-30% מסכום ההון העצמי המזערי הנדרש ממנה, בהתאמות המפורטות בכללי ההשקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפרעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של החברה. היות שמדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות בדוח על המצב הכספי.

מועדי הפרעון של התחייבויות פיננסיות נכללו על בסיס מועדי הפרעון החוזיים.

ההתחייבויות חשופות לסיכון רזרבה. המודלים האקטואריים מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. אומדן התזרים חשוף לסיכון מודל ולסיכון הפרמטר הכולל את הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

בגין חוזי ביטוח כללי, ברוטו

עד שנה	מעל שנה ועד 3 שנים	מעל ועד 5 שנים	מעל 3 שנים	מעל שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ	אלפי ש"ח					
							עד שנה	מעל 3 שנים	מעל ועד 5 שנים	מעל 3 שנים	מעל שנים	ללא מועד פרעון מוגדר
ליום 31 בדצמבר, 2019	263,349	160,518	219,828	181,380	-	825,075	200,623	181,968	246,916	209,376	-	838,883
ליום 31 בדצמבר, 2018	200,623	181,968	246,916	209,376	-	838,883	263,349	160,518	219,828	181,380	-	825,075

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני נזילות (המשך)

בגין התחייבויות פיננסיות

עד שנה	מעל 3 שנה	מעל 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ	אלפי ש"ח					
						עד שנה	מעל 3 שנים	מעל 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
991	-	50,000	-	-	50,991	ליום 31 בדצמבר, 2019					
244	-	20,000	30,000	-	50,244	ליום 31 בדצמבר, 2018					

ה. סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים כוללים, בין היתר:

- סיכוני חיתום: הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל, כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות, כתוצאה מגורמים שונים.

החברה מנהלת סיכון זה על ידי:

- (1) הגבלת הסיכון באמצעות תהליכי חיתום המותאמים לכל סוג מוצר ביטוחי.
- (2) העברת חלק מהסיכון למבטחי משנה.

- סיכוני זרובה: הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות, אשר עלולה לגרום לכך שהזרבות האקטואריות אינן מספיקות לכיסוי כל ההתחייבויות והתביעות. המודלים האקטואריים על פיהם, בין היתר, מעריכה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

- (1) סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;
- (2) סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

- סיכון קטסטרופה: חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה), כגון אסון טבע, מלחמה, טרור, נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בארץ הינו רעידת אדמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL בשייר) של כ-2.4%, הינו כ-1,819 מיליון ש"ח ברוטו וכ-4 מיליון ש"ח בשייר עצמי.

החברה מנהלת סיכון זה באמצעות העברתו למבטחי משנה בחו"ל במסגרת חוזים יחסיים מסוג Quota Share and Surplus וחוזה לא יחסי מסוג Excess of Loss.

לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים, אשר בגינם נוצרת למבטח חשיפה לסיכונים הביטוחיים, ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכונים ביטוחיים להלן.

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

1. תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם החברה פועלת

החברה משווקת פוליסות ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, רכב רכוש, דירות ובתי עסק.

פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות ברכב חובה מתאפיינות ב-"זנב ארוך" (LONG TAIL) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסות ביטוח נזקי רכב (רכב רכוש וצד ג') מעניקות למבוטח כיסוי לנזק רכוש שנגרמו לרכבו או לרכב צד שלישי. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב שניזוק. התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור הממונה, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, והינו תעריף אקטוארי ובחלקו דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור, וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים שנועדו לבדוק את ניסיון התביעות של המבוטח הכוללים הצגת אישור העדר תביעות ממבטח קודם במשך שלוש שנים אחרונות, הצגת אישור מיגון עדכני וכו', ומשולבים באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

ביטוחי דירות ובתי עסק מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכוני אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.
- הפרשה לפרמיה בחסר.
- תביעות תלויות, כולל הפרשה להוצאות עקיפות לסילוק תביעות.
- בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבים בדרך שאינה תלויה בהנחות כל שהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה ראה באור 2 לעיל.

(ב) בהתאם להוראות הממונה התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות. ההערכות מתבססות, בעיקרן, על ניסיון העבר של התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. הערכת התביעות התלויות נעשתה ברמת ברוטו וברמת ביטוח משנה בנפרד. שיבובים והשתתפות עצמית שתגבה מהמבוטחים, מחושבים על בסיס ניסיון העבר המשתקף בנתוני המודל האקטוארי.

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

כללי (המשך)

ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ובהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה.

ד) כן נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי, שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

ה) בתביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעת (בברוטו ובשייר) על סמך חוות דעת מומחי החברה, ובהתאם להמלצות יועציהם המשפטיים.

ו) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי) וניסיון התביעות בפועל.

ז) הערכת התביעות התלויות, כולל הפרשה להוצאות עקיפות בסילוק תביעות, עבור חלק החברה בפול התבססה על חישוב שבוצע על ידי אקטואר הפול.

3. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

הענפים בהם בוצעה הערכה על בסיס מודלים אקטואריים סטטיסטיים הינם רכב רכוש, רכב חובה ומקיף לדירות. שאר הענפים הינם קטנים בהיקפם לביצוע הערכה סטטיסטית.

בכל הענפים (המקובצים והלא מקובצים) הערכת התביעות התלויות נעשתה ברמת הברוטו וברמת המשנה בנפרד. התביעות התלויות ברמת השייר חושבו כהפרש ביניהן.

א) ענף רכב רכוש

בענף רכב רכוש ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות, תוך חלוקה לסוגי הכיסויים כגון מקיף/צד ג' וסוגי הנזקים כגון תאונה/גניבה. לחודשי הנזק האחרונים, שאינם בשלים, נעשה גם שימוש בשיטת הממוצעים בקביעת עלות תביעה לפוליסה.

לצורך הערכת התביעות התלויות נעשה שימוש בשיטת Link Ratio. הופעל שיקול דעת כדי לאמוד את סכומי הנזק הסופיים בתביעות שאירעו בחודשים האחרונים של שנת 2019. בהערכה עבור נזקי צד ג' הונח גורם "זנב" של 1.01%. הסכום שנלקח בחשבון הינו סכום של הערכה נפרדת של נזקי צד ג', הערכת נזק עצמי והערכת נזקי גניבה. במקביל חושב חלק מבטחי המשנה בגין ביטוח רכב יוקרה וביטוח משאיות וכן ביטוח יחסי מסוג QS החל מחודש חיתום יולי 2018.

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(ב) ענף רכב חובה

בענפי רכב חובה ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומים.

לאור אי הוודאות בבסיס התפתחות התשלומים, לצורך הערכת התביעות התלויות יושם מודל "Chain Ladder", תוך שימוש בתשלומים שבוצעו בשנת 2019 ובמקדמי ההתפתחות המתאימים. כמו כן נעשה שימוש בשיטת ה-BF להערכת יחס תביעות. יחס התביעות שנבחר מתבסס על מודל ה-BF.

הערכות פרטניות שנלקחו בחשבון: ביטוח לאומי, תביעות גדולות, סטיית תקן והוצאות רפואיות. כמו כן, לעניין תקנות ההיוון, דוח קמיניץ ופסיקת בית המשפט העליון בנושא וינוגרד, ראה באור 27(ג) להלן. חלק החברה בתביעות התלויות של הפול, לרבות הפרשה להוצאות עקיפות בסילוק תביעות, נלקח בהתאם לדוח שהתקבל מהפול. הערכת חלקם של מבטחי משנה בתביעות בגין חוזי עודף (EXCESS) נאמדה על בסיס מודל שכיחות וחומרה של תביעה גדולה. החל משנת חיתום 2016 קיים כיסוי ביטוח משנה יחסי.

(ג) ענף דירות

בענף דירות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות התשלומים תוך הפרדה לתביעות גדולות ותביעות רגילות.

השיטות בהן נעשה שימוש הינן: Link Ratio לכל השנים ו- Link Ratio לשלוש שנים האחרונות. הופעל שיקול דעת כדי לאמוד את סכומי הנזק הסופיים בתביעות שאירעו בחודשים האחרונים של שנת 2019. לא הונח גורם "זנב".

הפרשה בגין נזקי צנרת שרברב בהסדר מחושבת בנפרד ונכללת בעתודה הביטוחית הכוללת בענף דירות.

(ד) בחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי שנכללו בעמדת הממונה מחודש ינואר 2015.

בהתאם לעקרונות אלו:

(1) עתודה שחושבה על ידי אקטואר, תחשב כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" אם קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות. במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.

(2) שיעור היוון תזרים המזומנים - ריבית ההיוון המתאימה לבחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי תבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(3) קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק).

4. ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית

(1) נעשה היוון לתביעות תלויות בענף רכב חובה לפי שיעור ריבית שנתית של 1.5% (אשתקד - 1.6%). חישוב ריבית היוון מתבסס על שיעור התשואה הגלומה בתיק הנכסים. התשואה הריאלית הפנימית הגלומה בנכסי החוב המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חובה וחבויות, הינה שיעור ריבית ההיוון אשר נקבעה מתוך ראייה ארוכת טווח.

(2) נכללה תוספת בגין מרווח לסיכון (סטיית תקן) בבסיס העתודה בענף רכב חובה.

5. רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות

- ההערכה האקטוארית כפופה לאי וודאות משמעותית. האומדנים האקטואריים לחיזוי התביעות התלויות, מתייחסים לתוחלת התביעות. בגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, יש אפשרות של סטיות סביב התוחלת. בנוסף, האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל. גם שינוי בגובה התשואה, עלול לגרום לפערים בין ההערכות לתוצאה בפועל.
- היות והמודל האקטוארי מבוסס על ניסיון העבר, הרי ששינוי לא צפוי בהנחות המודל או בהתנהגות התביעות, יגרמו לשינוי בעתודה.
- יצוין שסיכונים אלו נלקחו בחשבון תחת דרישות עמדת הממונה באומדנים לסיכונים הסיסטיים.

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר, 2019			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים	
738,218	157,893	580,325	בארץ
8,400	-	8,400	בחו"ל
<u>746,618</u>	<u>157,893</u>	<u>588,725</u>	סך הכל נכסי חוב
ליום 31 בדצמבר, 2018			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים	
804,220	172,479	631,741	בארץ
8,666	-	8,666	בחו"ל
<u>812,886</u>	<u>172,479</u>	<u>640,407</u>	סך הכל נכסי חוב

לפירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים ראה סעיף ו' (2) להלן.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים

1.א. נכסי חוב

דירוג מקומי (*)

ליום 31 בדצמבר, 2019

ס"ח כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	עד BBB A	AA ומעלה
-------	----------	----------------	----------------	-------------

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

380,768	-	-	-	380,768
199,557	-	-	80,963	118,594
580,325	-	-	80,963	499,362
42,186	-	-	-	42,186
71,406	-	-	11,405	60,001
44,301	-	-	-	44,301
157,893	-	-	11,405	146,488
738,218	-	-	92,368	645,850

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים:
פקדונות בבנקים ובמוסדות
פיננסיים

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות:

בטחונות אחרים
סך הכל נכסי חוב שאינם
סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

דירוג בינלאומי (*)

ליום 31 בדצמבר, 2019

ס"ח כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB	A ומעלה
-------	----------	----------------	-----	------------

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים:

8,400	-	-	-	8,400
8,400	-	-	-	8,400

אגרות חוב ממשלתיות
סך הכל נכסי חוב סחירים
בח"ל

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)
2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)
 - א.1. נכסי חוב (המשך)

דירוג מקומי *

ליום 31 בדצמבר, 2018

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB עד A	AA ומעלה
		אלפי ש"ח		
427,369	-	-	-	427,369
204,372	-	1,342	94,235	108,795
631,741	-	1,342	94,235	536,164
77,176	-	-	12,902	64,274
46,329	-	-	-	46,329
17	17	-	-	-
172,479	17	-	12,902	159,560
804,220	17	1,342	107,137	695,724

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:
 אגרות חוב ממשלתיות
 אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ
 נכסי חוב שאינם סחירים:
 אגרות חוב קונצרניות
 נכסי חוב אחרים לפי בטחונות:

בטחונות אחרים
 לא מובטחים
 סך הכל נכסי חוב שאינם
 סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

דירוג בינלאומי *

ליום 31 בדצמבר, 2018

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB	A ומעלה
		אלפי ש"ח		
8,666	-	-	-	8,666
8,666	-	-	-	8,666

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים:
 אגרות חוב ממשלתיות
 סך הכל נכסי חוב סחירים
 בחו"ל

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.2. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

מידע נוסף

דירוג מקומי *

ליום 31 בדצמבר, 2019

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB עד A	A ומעלה	
אלפי ש"ח					
88,791	88,791	-	-	-	פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
51,949	49,268	-	-	2,681	השקעות פיננסיות אחרות
49,396	-	-	-	49,396	מזומנים ושווי מזומנים

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

דירוג מקומי *

ליום 31 בדצמבר, 2018

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB עד A	A ומעלה	
אלפי ש"ח					
99,959	99,959	-	-	-	פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
55,521	55,521	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
18,943	-	-	-	18,943	מזומנים ושווי מזומנים

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.3. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בח"ל)

דירוג בינלאומי (*)				
ליום 31 בדצמבר, 2019				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	עד BBB A	A ומעלה
אלפי ש"ח				
7,643	5,876	1,767	-	-
2,186	-	-	-	2,186

השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים

דירוג בינלאומי (*)				
ליום 31 בדצמבר, 2018				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	עד BBB A	A ומעלה
אלפי ש"ח				
5,472	5,472	-	-	-
949	-	-	-	949

מזומנים ושווי מזומנים

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

3. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

(א) לעניין יתרות מבטחי משנה, ראה סעיף ו' (6) להלן.

(ב) לעניין יתרות פרמיות לגבייה, ראה באור 9 לעיל.

4. מידע הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9

גילוי על סיכוני אשראי

הטבלה להלן מציגה את הערך בדוחות הכספיים, ליום 31 בדצמבר, 2019, של הנכסים הפיננסיים העומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן), לפי רמות דירוג סיכון אשראי. הערך בדוחות הכספיים נמדד בהתאם ל- IAS 39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

דירוג בינלאומי (*)				
ליום 31 בדצמבר, 2019				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	עד BBB A	
אלפי ש"ח				
51,582	-	82	51,500	מזומנים ושווי מזומנים
55,539	-	28,655	26,884	נכסי חוב סחירים
157,893	-	11,405	146,488	נכסי חוב לא סחירים

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

4. מידע הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9 (המשך)

דירוג בינלאומי (*)				
ליום 31 בדצמבר, 2018				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB עד A	
אלפי ש"ח				
19,892	-	91	19,801	מזומנים ושווי מזומנים
64,073	1,342	32,882	29,849	נכסי חוב סחירים
172,479	17	12,902	159,560	נכסי חוב לא סחירים

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים. לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בדוחות הכספיים של נכסים בקבוצה א' לעיל שאינם בעלי סיכון אשראי נמוך. הערך בדוחות הכספיים נמדד בהתאם ל-39 IAS אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר, 2019		
שווי הוגן	ערך בספרים	
אלפי ש"ח		
30,495	28,655	נכסי חוב סחירים
12,251	11,405	נכסי חוב לא סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2018		
שווי הוגן	ערך בספרים	
אלפי ש"ח		
34,794	34,224	נכסי חוב סחירים
13,499	12,919	נכסי חוב לא סחירים

5. גיול השקעות בנכסי חוב לא סחירים

31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
172,479	157,893	נכסי חוב שערכם לא נפגם

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאנים סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2019		סיכון אשראי מאזני		
אלפי ש"ח	% מסה"כ			
5,236	0.7	ענף משק		
33,569	4.5	ביטוח		
8,508	1.1	אנרגיה		
23,064	3.1	השקעה ואחזקות		
84,020	11.2	תעשייה		
7,884	1.1	בינוי ונדל"ן		
1,223	0.2	מסחר		
122,812	16.4	תקשורת ושרותי מחשב		
52,622	7.0	בנקים		
18,512	2.5	שירותים פיננסיים		
357,450	47.8	שירותים עסקיים אחרים		
389,168	52.2	אג"ח מדינה		
746,618	100.0	סך הכל		

ליום 31 בדצמבר, 2018		סיכון אשראי מאזני		
אלפי ש"ח	% מסה"כ			
5,221	0.6	ענף משק		
32,540	4.0	ביטוח		
11,069	1.4	אנרגיה		
23,687	2.9	השקעה ואחזקות		
94,008	11.6	תעשייה		
6,455	0.8	בינוי ונדל"ן		
7,690	0.9	מסחר		
120,964	14.9	תקשורת ושרותי מחשב		
55,305	6.8	בנקים		
19,912	2.4	שירותים פיננסיים		
376,851	46.3	שירותים עסקיים אחרים		
436,035	53.7	אג"ח מדינה		
812,886	100.0	סך הכל		

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

7. ביטוח משנה

החברה קשורה בהסכמים עם מבטחי משנה לצורך ניהול וגידור הסיכונים אליהם היא נחשפת במהלך פעילותה העיקרית. עם זאת, ביטוח המשנה אינו פוטר את החברה מחבותה כלפי מבוטחיה, ועל כן יציבות מבטחי המשנה עשויה להשפיע על תוצאות פעילותה.

החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה) ואת חובותיהם בגין תביעות ששולמו. חשיפה זו מנוהלת על ידי מחלקת ביטוח משנה, תוך מעקב שוטף אחר מצבם של מבטחי המשנה בשוק העולמי, דירוגם, איתנותם, אופן פירעון התחייבויותיהם הכספיות, בחינת הסכמי ההתקשרות ועוד.

החברה חשופה לריכוז סיכון אשראי למבטח משנה בודד, עקב מבנה שוק ביטוח המשנה והכמות המוגבלת של מבטחי משנה בעלי דירוג מספק. כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

בהתאם להנחיית הממונה, קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות על דירוגם הבינלאומי. במסגרת זו נקבעו מגבלות ותקרות בהיבט של דירוג מבטח המשנה, קטסטרופה, בקרה ומעקב אחר, איתנות פיננסית ופעולות לביצוע במצב של הרעה, גובה השייר שמוכנה החברה ליטול וכו'.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

7. ביטוח משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2019

חובות בפיגור		נכסי ביטוח משנה							קבוצת דירוג
		ביטוח כללי					פרמיה שטרם הורווחה		
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פיקדונות מבטחי משנה	תביעות תלויות		בביטוחי רכוש וחבויות	יתרות בחובה (זכות נטו (ב))	סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2019	
				בביטוח רכב חובה וחבויות	בביטוח רכוש				
אלפי ש"ח									
-	-	99,784	40,539	104,366	17,303	8,256	10,398	18,204	AA ומעלה
42	-	31,924	18,925	36,889	7,176	9,446	(2,662)	23,575	Swiss Re AA- אחרים
-	-	24,496	22,072	40,703	-	6,198	(333)	16,270	A
-	-	37,551	42,683	54,363	8,302	25,246	(7,677)	66,081	AXIS A+
419	-	43,678	33,505	42,722	16,584	21,528	(3,651)	58,283	GIC A- אחרים
461	-	237,433	157,724	279,043	49,365	70,674	(3,925)	182,413	סה"כ

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

7. ביטוח משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2018

חובות בפיגור		נכסי ביטוח משנה						סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2018	קבוצת דירוג
		ביטוח כללי							
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פיקדונות מבטחי משנה	תביעות תלויות		פרמיה שטרם הורוחה	יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)		
				בביטוח רכב חובה וחבויות	בביטוח רכוש	בביטוחי רכוש וחבויות			
אלפי ש"ח									
-	-	110,308	52,469	130,663	19,897	9,344	2,873	20,062	AA ומעלה
-	-	18,643	12,897	23,337	3,513	7,646	(2,956)	20,281	Swiss Re AA-
-	-	9,349	4,475	322	8,646	5,452	(596)	13,989	R&V AA-
-	-	19,790	17,094	32,796	-	5,920	(1,832)	16,137	אחרים
-	-	16,762	19,046	17,903	6,920	15,726	(4,741)	41,221	A
185	-	24,403	18,884	27,712	4,517	16,785	(5,727)	39,489	AXIS A+
185	-	199,255	124,865	232,733	43,493	60,873	(12,979)	151,179	GIC A-
									אחרים
									סה"כ

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

7. ביטוח משנה (המשך)

הערות:

- (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפיקדונות.
- (ב) היתרות לא כוללות יתרות של חברות ביטוח בגין ביטוח משותף.
- (ג) החברה לא הפרישה לחובות מסופקים בגין החשיפה למבטחי משנה.
- (ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P. בהעדר דירוג של S&P, נקבע הדירוג על ידי חברת דירוג אחרת והומר לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה.
- (ה) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בהסתברות נזק של 2.4% (בדומה לאשתקד) (MPL בשייר), הינו כ-1,815 מיליון ש"ח (אשתקד - 1,367 מיליון ש"ח), מתוכו חלקו של מבטח המשנה המשמעותי ביותר בחשיפה זו, הינו 464 מיליון ש"ח (אשתקד - 410 מיליון ש"ח).
- (ו) לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל, אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה.

2. סיכונים גיאוגרפיים

ליום 31 בדצמבר, 2019

סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות*	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	מניות	אגרות חוב		
					קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח							
905,532	178,015	53,665	3,160	14,281	270,963	385,448	ישראל
182,988	182,988	-	-	-	-	-	שווייץ
73,154	41,348	28,086	-	-	-	3,720	ארה"ב
50,429	50,429	-	-	-	-	-	גרמניה
88,971	88,971	-	-	-	-	-	הודו
51,832	47,384	-	4,448	-	-	-	אחרות
<u>1,352,906</u>	<u>589,135</u>	<u>81,751</u>	<u>7,608</u>	<u>14,281</u>	<u>270,963</u>	<u>389,168</u>	סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2018

סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות*	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	מניות	אגרות חוב		
					קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח							
919,774	142,672	53,219	3,116	6,993	281,548	432,226	ישראל
202,086	202,086	-	-	-	-	-	שווייץ
62,870	33,325	25,736	-	-	-	3,809	ארה"ב
45,757	45,757	-	-	-	-	-	גרמניה
40,981	40,981	-	-	-	-	-	הודו
45,350	25,491	-	19,859	-	-	-	אחרות
<u>1,316,818</u>	<u>490,312</u>	<u>78,955</u>	<u>22,975</u>	<u>6,993</u>	<u>281,548</u>	<u>436,035</u>	סך הכל

* השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 26: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

ההרכב

31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
802	7	חייבים ויתרות חובה - בעל שליטה (החברה האם)
802	846	יתרת חובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה
(1,859)	(182)	זכאים ויתרות זכות - בעל שליטה (החברה האם)
3,112	-	יתרת חובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2017		2018		2019		
בעל שליטה (החברה האם)	צד קשור	בעל שליטה (החברה האם)	צד קשור	בעל שליטה (החברה האם)	צד קשור	
אלפי ש"ח						
-	22	-	22	-	22	הכנסות דמי שכירות ואחזקה
-	2,178	-	2,354	-	2,876	הוצאות דמי ניהול (ראה ה' להלן)
4,615	-	4,969	-	4,371	-	שכר מקצועי

ג. תגמולים והטבות לאנשי מפתח ניהוליים המועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2017		2018		2019		
מס' אנשים	סכום (*)	מס' אנשים	סכום (*)	מס' אנשים	סכום (*)	
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		
1,808	2	1,724	2	2,222	3	הטבות לזמן קצר
221	2	222	2	433	3	הטבות לאחר העסקה
2,029		1,946		2,655		

(* סכומי התגמול במונחי עלות לחברה. הסכומים הנ"ל אינם כוללים מס שכר.

באור 26: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. תגמולים והטבות לצדדים קשורים ולבעלי עניין אחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2017		2018		2019		
סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		
990	2	1,067	2	1,152	2	שכר עבודה ונלוות
474	5	605	6	680	6	שכר דירקטורים
<u>1,464</u>		<u>1,672</u>		<u>1,832</u>		

ה. התקשרויות

בין החברה לבין חברת האם קיים הסכם למתן שירותים מחברת האם לחברה תמורת תשלום חודשי. ההסכם נחתם ביום 1 בינואר, 2014 לתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2017, שלאחריה ממשיך ההסכם לחול כל עוד לא קבעו הצדדים אחרת.

בחודש אוקטובר 2018 עודכן גובה התשלום החודשי על פי ההסכם לסך 200 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ כחוק.

בשנת 2019 אישרו ועדת הביקורת, דירקטוריון החברה והאסיפה הכללית הסכם מחודש בין החברה לחברת האם ללא שחל שינוי בגובה התמורה החודשית. ההסכם אושר על ידי ועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית.

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות

להלן תאור בקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו נגד החברה. להערכת הנהלת החברה, בהסתמך, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה מבאי כוחה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות במקום בו נדרשו הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה.

הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות בטבלה שלהלן מצויות בשלבים שונים של הבירור הדינוני.

לגבי התביעות המפורטות בסעיף 1 ו-3 בטבלה להלן, להערכת הנהלת החברה, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי בקשת האישור להתקבל הינם צפויים, עם זאת המשמעות הכספית של קבלת הבקשה אינה צפויה להיות מהותית מבחינת החברה.

בתביעה המפורטת בסעיף 2 בטבלה להלן, ניתן פסק דין לפיו נמחקה בקשת האישור ונדחו התביעות האישיות של המבקשים.

בתביעה המפורטת בסעיף 4 בטבלה להלן נחתם הסכם פשרה בין הצדדים והוגש לאישור בית המשפט. להערכת הנהלת החברה, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי הסכם הפשרה להיות מאושר גבוהים מסיכויי ההידחות.

לגבי התביעה המפורטת בסעיף 5 בטבלה להלן, להערכת החברה, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, היא לא תידרש לשלם סכומים משמעותיים כתוצאה מההליך.

לגבי התביעה המפורטת בסעיף 6 בטבלה להלן, להערכת החברה, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי הבקשה והתביעה להתקבל נמוכים מ-50%.

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות ועילות עיקריות	הקבוצה	פרטים	סכום התביעה
1.	09/15 מחוזי-תל אביב	מבוטחת בביטוח רכב נגד החברה וחברת ביטוח נוספת.	הנתבעות נוקטות בפרקטיקה פסולה כאשר הן משלמות תגמולי ביטוח מבלי לצרף ריבית צמודה כמתחייב בדין, בגין התקופה שתחילתה במועד קרות מקרה הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל למבוטח; ולחילופין, בגין התקופה שתחילתה 30 יום מיום מסירת תביעת הביטוח לחברות ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל למבוטח.	כל מי שקיבל, במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או למצער במהלך 3 השנים שקדמו להגשת התובענה, ו/או יקבל עד למתן פסק הדין בתובענה, תגמולי ביטוח מהחברות מבלי שצורפה להם ריבית כדין.	החברה הגישה תגובה לבקשה לאישור תובענה ייצוגית. בהמלצת בית משפט, ויתרו הצדדים על שלב החקירות והגישו סיכומים בכתב. ההליך ממתין להכרעת בית המשפט בבקשה לאישור התובענה הייצוגית.	10 מיליון ש"ח

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	הקבוצה	פרטים	סכום התביעה
2.	08/16 מחוזי-מרכז	מבוטח בביטוח רכב מקיף נגד החברה וחברת ביטוח נוספת	החברות הנתבעות נוהגות שלא כדין כשהן גובות פרמיה יותר גבוהה בביטוחי רכב חובה ומקיף לנהגים צעירים (שגילם נמוך מ- 24 במועד עריכת הביטוח), אך לא מפחיתות את הפרמיה עם הגעת המבוטחים לגיל 24 במהלך תקופת הביטוח. לטענת התובעים מדובר, בין היתר, בהפרת חוק חוזה הביטוח.	כל מי שרכש ביטוח מהמשיבות, אשר במהלך תקופת הביטוח השתנה גילו, או בשל משך הזמן בו החזיק ברישיון נהיגה היה זכאי להפחתה בתעריף פרמיית הביטוח, מבלי שחברת הביטוח הפחיתה את דמי הביטוח (הפרמיה) בהתאם, בשבע השנים האחרונות.	הבקשה המקורית לאישור התובענה הייצוגית תוקנה, הוסרו ממנה הטענות לעניין ביטוח החובה ונותרה רק הטענה כלפי הביטוח המקיף. בחודש ינואר, 2017 הגישו המבקשים בקשת אישור מתוקנת והחברה הגישה תגובה. בית המשפט הבהיר כי ככל הנראה ידחה את בקשת האישור, ובהמלצתו הודיעו המבקשים כי הם חוזרים בהם מבקשת האישור. בחודש אפריל 2019 נתן בית המשפט פסק דין המאשר את בקשת ההסתלקות של המבקשים, מחק את בקשת האישור, דחה את תביעותיהם האישיות של המבקשים וחייב אותם בהוצאות חברות הביטוח.	100 מיליון ש"ח - ללא חלוקה בין החברות הנתבעות
3.	1/17 מחוזי-מרכז	מבוטחים בביטוח רכב נגד החברה	החברה נוקטת בפרקטיקה לפיה כאשר המבוטח מעדכן אותה במהלך תקופת הביטוח כי הגיע למדרגות גיל ו/או ותק נהיגה, שעל פי המקובל בחברה ממנו ואילך הוא זכאי לתשלום הפרמיה בסכום נמוך יותר, היא מזכה אותו באופן יחסי לעומת כלל תקופת הביטוח, כך שמופחתת הפרמיה בשל הגעתו למדרגת גיל ו/או ותק מופחתת (להלן - הפרקטיקה). החברה נוהגת בניגוד לדין בהימנעותה מלגלות באופן יזום למבוטחיה על קיום הפרקטיקה האמורה.	מבוטחים בביטוח רכב חובה, צד ג' ומקיף, בתקופה שתחילתה בשבע השנים הקודמות להגשת התובענה, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת גיל ו/או ותק נהיגה המזכה על פי דין וכן על פי הפרקטיקה הנהוגה אצל החברה בהפחתת דמי הביטוח, ואשר החברה נמנעה מלנהוג כלפיהם על פי דין ועל פי אותה פרקטיקה נהוגה, ואשר כתוצאה מכך לא קיבלו את ההפחתה בפרמיה.	החברה הגישה תשובה לבקשת האישור בחודש יוני, 2017. ב"כ המבקש חזר בו מהטענה כי החברה גובה כספים מהמבוטחים שלא כדין והסתפק בטענת הפרקטיקה. במסגרת ההליך התקיימו דיוני קדם משפט ודיוני הוכחות. דיוני הוכחות נוספים נקבעו בין החודשים מאי ועד נובמבר, 2020.	43.3 מיליון ש"ח

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	הקבוצה	פרטים	סכום התביעה
4.	4/17 מחוזי-מרכז	מבוטח בביטוח רכב נגד החברה וחברות ביטוח נוספות	הנתבעות נוהגות להוסיף לפרמיה הנגבית בגין פוליסות ביטוח שנפרסו לתשלומים, ריבית (דמי אשראי או דמי גבייה) שלא כדיון, או תוך חריגה משיעורי הריבית שהוצגו בפוליסה. הנתבעות לא מקיימות את חובת הגילוי המוטלת עליהן לגבי שיעור הריבית בחישוב שנת. גביית ריבית כאמור מבססת לתובעים עילות תביעה, בין היתר על בסיס עשיית עושר שלא כדיון, הפרת חובה חקוקה, והפרת חוזה.	מבוטחים ששילמו לחברות הנתבעות ריבית, דמי אשראי, דמי גבייה, דמי הסדר תשלומים ביתר, או כל תשלום דומה, תוך חריגה מהוראות הדין ו/או תוך חריגה משיעורי הריבית אשר הוצגו בפוליסות.	פשרה שהוגש לאישור בית משפט. בהתאם להוראות בית המשפט פרסמה החברה הודעה בעיתון אודות הסדר הפשרה ושלחה את מסמכי הסכם הפשרה למנהל בתי המשפט, ליועץ המשפטי לממשלה ולמפקח על הביטוח. ביום 14 בפברואר, 2020 הגישו לבית המשפט 2 מבקשות, הטוענות להיותן חברות בקבוצת התובעים, בקשה לעיון בהסכם הפשרה והתנגדות להסכם הפשרה בטענה שהוא אינו מיטיב עם חברי הקבוצה הקיימים, אלא עם לקוחות עתידיים. בהחלטה מיום 5 במרץ, 2020 הורה בית המשפט לאפשר למתנגדות לעיין בתיק, ולבקשתן נתן להן ארכה של 30 ימים להגשת נימוקי ההתנגדות.	7.6 מיליון ש"ח

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	הקבוצה	פרטים	סכום התביעה
5.	9/17 מחוזי-ירושלים	מבוטחת נגד החברה ו-12 חברות ביטוח נוספות	הנתבעות נמנעות, כעניין של מדיניות, מהוספת ריבית פיגורים למבוטחיהן לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 לסכום שנפסק לחובתן על-ידי בית המשפט, במקרים בהם הן לא עומדות במועד הפירעון שנקבע בפסק-הדין או בחוק (במקרים שלא נקבע מועד כאמור בפסק הדין).	מי ששולמו לו על ידי מי מהמשיבות סכומי כסף שנפסקו לזכותו על ידי רשות שיפוטית במועד המאוחר למועד הפירעון (כהגדרת המונח בחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961), מבלי שהתווספו לתשלום הסכום הפסוק הפרשי הצמדה ו/או ריבית ו/או ריבית צמודה.	בהצעת בית משפט פנו הצדדים להליך גישור וקיימו מספר ישיבות גישור. המגשרת בתיק הציעה מתווה פשרה לפיו חברות הביטוח יתחייבו לברירת מחדל של תשלום באמצעות העברה בנקאית, כי זמן תשלום תגמולי הביטוח יקוצר מ-30 ימים ל-25 ימים וכי סכום הגמול הכולל שישלמו כל החברות המנהלות את הגישור יעמוד על 1 מלש"ח בתוספת מע"מ. ישיבת גישור נוספת נקבעה ליום 6 במאי, 2020. על חברות הביטוח להודיע עמדתן עד למועד הישיבה.	נטען כי הסכום לא ניתן להערכה
6.	01/18 מחוזי-מרכז	התביעה הוגשה בשם ארגון אמון הציבור, חברה לתועלת הציבור נגד החברה ו-5 חברות ביטוח נוספות.	החברות הנתבעות נוהגות בפרקטיקה לפיה בעת תשלום תגמולי ביטוח עבור נזקים שלא תוקנו בפועל על ידי המבוטח, הן נמנעות מתשלום רכיב המע"מ שלטענתם אמור לחול על נזקים אלו. חברות הביטוח חייבות בתשלום רכיב המע"מ עבור התיקונים, אף אם התיקונים לא בוצעו בפועל, כחלק מחובתן לפצות בגין הנזק, באופן שיביא את המבוטח או הניזוק קרוב ככל הניתן למצב בו היה מצוי אלמלא מקרה הביטוח. חברות הביטוח נוהגות בניגוד לחובות אמון ותום לב מוגברות המוטלות עליהן; מתעשרות שלא על יסוד זכות שבדין על חשבון המבוטחים; מפרות חובות שיפוי המוטלות עליהן על פי חוזה הביטוח ועל פי עקרון השיפוי בדיני הנזיקין.	כל מבוטח ו/או מוטב ו/או צד ג', בכל סוג ביטוח שהוא, אשר במועד הגשת תביעת הביטוח לא תיקן את הנזק שתבע בגינו, ואשר קיבל מחברת הביטוח תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין הנזק מבלי שתגמולי הביטוח כללו את רכיב המע"מ החל על עלות התיקון. בנוסף נתבקש ביחס לכל קבוצה, הגדרה של תת קבוצה של "כל חברי הקבוצה אשר זכאים בניכוי מס תשומות חלקי". מהתובענה הוחרגו חברי קבוצה אשר זכאים בניכוי מס תשומות מלא.	התובענה מצויה בשלבי הבקשה לאישורה. החברה הגישה תשובה לבקשת האישור. התקיימו מספר דיוני הוכחות. ההליך ממתין להכרעת בית המשפט.	4.1 מיליון ש"ח לשנה

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

9. טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענה ייצוגית שאושרה כנגד החברה, כפי שצוינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו.

מספר תביעות הסכום הנתבע

מליוני ש"ח

בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות

60.9	3	צוין סכום המתייחס לחברה
-	2	לא צוין סכום התביעה

ב. התקשרויות

בגין השקעות פיננסיות אחרות קיימת לחברה התחייבות להשקעות עתידיות בקרן השקעה שסכומה הכולל ליום 31 בדצמבר, 2019 הינו כ- 1,868 אלפי ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2018 סך של כ- 2,646 אלפי ש"ח).

ג. ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי

בשנת 2017 נכנס לתוקף תיקון לתקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978 (להלן: "תיקון" ו-"תקנות") שעניינן שיעור ריבית ההיוון החלה על גמלאות שמשלם המוסד לביטוח הלאומי בגין מקרים המשמשים עילה גם לחייב צד שלישי לפי פקודת הנזיקין או חוק הפלת"ד (זכות שיבוב). בגין תשלום הגמלאות כאמור, זכאי המוסד לביטוח לאומי לתבוע את חברות הביטוח בגין כספים ששילם או עתיד לשלם למבוטחיהן. בעדכון התקנות הופחת שיעור הריבית משיעור של 3% לשיעור של 2%. התיקון כלל מנגנון לקביעת השיעור ועדכונו כל ארבע שנים בהסתמך על תשואות ממוצעות של אגרות חוב ממשלתיות.

בנוסף, עורר התיקון את הצורך לבחון את שיעור ריבית ההיוון בנזיקין ואם הוא אמור להיות מושפע מתיקון תקנות ההיוון.

על רקע זה מונתה ועדה בין משרדית לבחינת סוגיית ריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין ("ועדת קמיניץ"). בחודש ינואר 2019 פרסמה ועדת קמיניץ דוח להערות הציבור שבין היתר המליצה לקבוע שגובה ריבית ההיוון ישאר על 3%.

בחודש אוגוסט 2019 ניתן על ידי בית המשפט העליון פסק דין, בנושא ריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין, בו נקבע כי שיעור ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף כאמור, ימשיך לעמוד על 3% תוך אימוץ מנגנון העדכון עליו המליצה הוועדה, וזאת עד להסדרת הנושא בחקיקה. במסגרת פסק הדין הסכימו המבטחים כי שיעור ההיוון לצורך חישוב סכום נכוי תגמולי המוסד לביטוח לאומי ("המל"ל") מאת המבוטחים יעמוד אף הוא על 3% וזאת בתקופת הביניים, עד לתיקון התקנות. לעומת זאת, שיעור ההיוון לצורך תשלום תביעות שיבוב למל"ל, על ידי המבטחים, יעמוד על השיעורים שנקבעו בתקנות.

באור 27: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי (המשך)

המלצות הועדה כוללות קביעת שיעור ריבית היוון אחיד בשיעור 3% ומנגנון עדכון של שיעור הריבית בעתיד. מנגנון העדכון כולל "רצועת ניוד" סביב הריבית בשיעור של 3% כך שרוחב רצועת הניוד יעמוד על 1% ריבית לכל כיוון. ריבית ההיוון האחידה תיקבע על בסיס תשואות של אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA לטווח של 25 שנה, אשר ייבחנו, מדי שנתיים, על ידי החשב הכללי (הגורם המוסמך), וככל שהבדיקה תצביע על חריגה של למעלה מ-1% בין התשואה המחושבת לבין ריבית ההיוון שבתוקף במועד הבדיקה, לכיוון מסוים, הגורם המוסמך הנ"ל יעדכן את שיעור הריבית או לפי שיקול דעתו, בנסיבות חריגות ומיוחדות, ולאחר היוועצות עם גורמים שונים הנוגעים לעניין, ימנע מעדכון כאמור.

כתוצאה מקביעת בית המשפט החברה הקטינה בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני, 2019 את הפרשות להתחייבויות ביטוחיות בענף רכב חובה בסך של כ-15 מיליון ש"ח. יתרת ההתחייבויות הביטוחיות בשייר ליום 31 בדצמבר, 2019 כאמור עומדת על סך של כ-7.7 מיליון ש"ח וזאת עקב תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי כנגד החברה. ככל שיתוקנו תקנות ההיוון ייתכן עדכון של הפרשה.

בחודש אוגוסט 2019 הוגשה בקשה על ידי התובע להארכת המועד להגשת עתירה לדיון נוסף בסוגיה.

בהקשר לאמור יצויין, כי נכון למועד הדוח נראה כי קיימת חריגה מרצועת הניוד של למעלה מאחוז אחד כלפי מטה. על אף האמור החברה לא הגדילה את הפרשה בהתאם לירידת שיעור הריבית בהתבסס, בין היתר, על חוות דעת משפטית, לפיה מנגנון העדכון צריך להיות מופעל לראשונה בחלוף שנתיים מהמועד בו פורסם פסק הדין, כלומר - חודש אוגוסט 2021, על פי ממוצעי התשואות הרלוונטיות בששת החודשים הקודמים לאותו מועד וכי העדכון אינו נעשה באופן אוטומטי אלא בהתאם לקביעת החשב הכללי ולאחר הפעלת שיקול דעת.

החברה בחנה תרחיש של ירידה ב-1% בשיעור ההיוון בפיצוי נזיקי, על תיק ההתחייבויות הביטוחיות נכון ליום 31 בדצמבר, 2019 ואמדה את ההשפעה בכ-14 מיליון ש"ח בשייר לפני מס. יובהר כי אין באמור כל וודאות לגבי התנהגות עקום הריבית, אומדנים לגבי תזרימי התביעות ושיקול דעתו של החשב הכללי ואופן יישום המנגנון.

החברה תמשיך לעקוב אחר ההתפתחויות בנושא ובהתאם תעדכן את הפרשותיה.

באור 28: - אירועים מהותיים לאחר תאריך הדיווח

בחודש פברואר 2020 הסתיימה כהונת מנכ"ל החברה, מר שלומי נחום, לאחר רצונו לסיים תפקידו בחברה.

במקביל נכנסה לתוקף כהונת מר צבי ליבושור כמנכ"ל החברה, לאחר שהמינוי אושר על ידי הגורמים הרלבנטיים בחברה ולאור אי התנגדות הממונה.

לכבוד
בעלי המניות של שירביט חברה לביטוח בע"מ

א.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר, 2019 ו-2018 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2019, 2018 ו-2017 ואשר נכלל כנספח לדוחות הכספיים המאוחדים. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דיעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בחוזר ביטוח 2011-1-4.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
24 במרס, 2020

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחטון**

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - דוחות סולר), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט המפורט להלן:

1. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי.
2. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברות מוחזקות שהחזקת זכויות אלה היא עיסוקן היחיד.

לא הוצג בדוחות כספיים אלו מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות סולר, מכיוון שאלו אינם שונים מפירוט ההשקעות הפיננסיות על בסיס הדוחות הכספיים המאוחדים, כאמור בבאור 10.

לא הוצג בדוחות כספיים אלו מידע בדבר מגזרי פעילות "סולר" מכיוון שאלו אינם שונים באופן מהותי ממגזרי הפעילות על בסיס דוחות מאוחדים, כאמור בבאור 3.

א. דוחות על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
6,458	6,360	נכסים בלתי מוחשיים
36,901	34,631	הוצאות רכישה נדחות
37,647	39,141	רכוש קבוע
948	951	השקעות בחברות בנות
78,255	81,051	נדל"ן להשקעה
337,099	399,082	נכסי ביטוח משנה
29	13	נכסי מסים שוטפים
12,609	17,892	חייבים ויתרות חובה
91,155	82,642	פרמיות לגבייה
		השקעות פיננסיות:
640,407	588,725	נכסי חוב סחירים
172,479	157,893	נכסי חוב שאינם סחירים
6,993	14,281	מניות
60,993	59,592	אחרות
880,872	820,491	סה"כ השקעות פיננסיות
19,667	51,363	מזומנים ושווי מזומנים
<u>1,501,640</u>	<u>1,533,617</u>	סך כל הנכסים

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון**

א. דוחות על המצב הכספי (המשך)

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
		הון:
41,766	41,766	הון מניות
52,869	52,869	פרמיה על מניות
24,568	27,143	קרנות הון
112,033	135,389	יתרת רווח
231,236	257,167	סך כל ההון
		התחייבויות:
972,036	938,396	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
10,037	17,124	התחייבויות בגין מסים נדחים
11,611	11,764	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
7,408	4,937	התחייבות בגין מסים שוטפים
219,068	253,238	זכאים ויתרות זכות
50,244	50,991	התחייבויות פיננסיות
1,270,404	1,276,450	סך כל ההתחייבויות
1,501,640	1,533,617	סך כל ההון וההתחייבויות

24 במרס, 2020

רוגן שקד
סמנכ"ל כספים

צבי ליבושור
מנכ"ל

יגאל רבנוף
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (המשך)**

ב. דוחות על רווח או הפסד ורווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
אלפי ש"ח			
534,116	575,148	531,477	פרמיות שהורווחו ברוטו
137,974	151,145	172,612	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
396,142	424,003	358,865	פרמיות שהורווחו בשייר
27,752	18,689	35,885	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
22,718	24,933	26,758	הכנסות מעמלות
446,612	467,625	421,508	סך כל ההכנסות
427,508	427,118	383,427	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
113,865	129,477	136,155	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
313,643	297,641	247,272	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
105,563	111,887	109,031	הוצאות הנהלה וכלליות
22,618	23,535	26,182	הוצאות מימון
2,998	2,840	3,148	סך כל ההוצאות
444,822	435,903	385,633	חלק ברווחי חברות הנמדדות לפי שיטת השווי המאזני
39	48	7	רווח לפני מסים על ההכנסה
1,829	31,770	35,882	מסים על ההכנסה
1,084	10,819	12,722	רווח נקי
745	20,951	23,160	רווח כולל אחר:
4,868	5,115	4,490	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע
(650)	1,591	306	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(676)	678	(879)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
(929)	(1,721)	(1,146)	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
2,613	5,663	2,771	רווח כולל אחר, נטו
3,358	26,614	25,931	סה"כ רווח כולל

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחכונן (המשך)**

ג. דוחות על השינויים בהון

סה"כ הון	יתרת רווח	קרנות הון אלפי ש"ח	פרמיה על מניות	הון המניות	
206,264	94,707	16,922	52,869	41,766	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2017</u>
745	745	-	-	-	רווח נקי
					רווח (הפסד) כולל אחר:
4,868	-	4,868	-	-	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
(650)	(650)	-	-	-	הפסד אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(676)	-	(676)	-	-	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
(929)	227	(1,156)	-	-	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
2,613	(423)	3,036	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
3,358	322	3,036	-	-	סה"כ רווח כולל
209,622	95,029	19,958	52,869	41,766	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017</u>
(5,000)	(5,000)	-	-	-	חלוקת דיבידנד
20,951	20,951	-	-	-	רווח נקי
					רווח כולל אחר:
5,115	-	5,115	-	-	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
1,591	1,591	-	-	-	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
678	-	678	-	-	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
(1,721)	(538)	(1,183)	-	-	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
5,663	1,053	4,610	-	-	סה"כ רווח כולל אחר
26,614	22,004	4,610	-	-	סה"כ רווח כולל
231,236	112,033	24,568	52,869	41,766	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2018</u>
23,160	23,160	-	-	-	רווח נקי
					רווח כולל אחר:
4,490	-	4,490	-	-	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
306	306	-	-	-	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(879)	-	(879)	-	-	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
(1,146)	(110)	(1,036)	-	-	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
2,771	196	2,575	-	-	סה"כ רווח כולל אחר
25,931	23,356	2,575	-	-	סה"כ רווח כולל
257,167	135,389	27,143	52,869	41,766	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019</u>

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ד' - פרטים נוספים על המבטח

לשנת 2019

תקנה 11: השקעות בחברות בת וחברות קשורות לתאריך המאזן

שיעורי ההחזקה (% *)	ערך מאזני אלפי ש"ח	עלות אלפי ש"ח	סה"כ ע.ג. ש"ח	מספר המניות	סוג המניה	שם החברה
100	46,218	13,165	1	1,000	רגילה	וי.אר.סי. אחזקות בע"מ (להלן: "וי.אר.סי.")
				10	הנהלה 0.001 ש"ח	ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ (להלן: "ארגוס לאומית")
100	263	318	20	200,000	רגילות א' 0.0001 ש"ח	
			15	150,000	רגילות ב' 0.0001 ש"ח	
			5	50,000	רגילות ג' 0.0001	
(** 100	235	171	2,000	2,000	רגילה 1 ש"ח	אוצר סוכנות לביטוח (1993) בע"מ (להלן: "אוצר") Shirbit Partners LLP (להלן: "השותפות")
(*** 100	12,348	8,026	-	-	שותפות	

(* שיעורי ההחזקה בניירות ערך, בהון, בזכויות הצבעה ובסמכויות למינוי מנהלים.
(** מוחזקת על ידי וי.אר.סי.
(***) כ- 1% מהזכויות בשותפות מוחזקות במישרין על ידי בעל שליטה בחברה, מר יגאל רבנוף.

רשימת יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן:

1. שטר הון לארגוס לאומית, אינו נושא ריבית ו/או הצמדה, ללא מועד פרעון. יתרת שטר ההון ליום המאזן הינה בסך אלפי ש"ח 453.
2. הלוואה ל- HASIDA LLC נושאת ריבית בשיעור שנתי של 7%. הלוואה ניתנה לתקופה של 3 שנים, עם חידוש אוטומטי בתום תקופת ההסכם לשנה נוספת, כל שנה. יתרת הלוואה ליום המאזן הינה כ- 15,228 אלפי ש"ח.

תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות בת ובחברות קשורות בתקופת הדוח

אין.

תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וחברות קשורות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן (באלפי ש"ח)

ריבית בינחברתית	דמי ניהול	דיבידנד	רווח (הפסד) כולל אחרי מס	רווח (הפסד) לפני מס	שם החברה
(74)	-	-	927	(3,170)	וי.אר.סי אחזקות בע"מ
(12)	-	-	10	10	ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ אוצר סוכנויות לביטוח (1993)
12	-	-	(3)	(3)	בע"מ
1,053	-	-	3,182	4,710	Shirbit Partners LLC

תקנה 14:

רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן
לתאריך המאזן, מתן הלוואות אינו אחד מעיסוקי העיקריים של התאגיד.

תקנה 20:

מסחר בבורסה
מניות התאגיד אינן נסחרות בבורסה לניירות ערך.

תקנה 21:

תגמולים לנושאי משרה בכירה ולבעל עניין
להלן פירוט התגמולים ששולמו לכל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגיד בשליטת החברה, שניתנו בקשר עם כהונתם בחברה או בתאגיד בשליטת החברה וכן תגמולים ששולמו לבעלי עניין בחברה, בשנת 2019 (באלפי ש"ח):

<u>תפקיד נושא המשרה</u>	<u>סה"כ שכר ונלוות</u>
1. יו"ר הדירקטוריון (*)	2,876
2. מנכ"ל	1,591
3. משנה למנכ"ל	1,236
4. כיהן כמנכ"ל עד ליום 1 במרס, 2019	710
5. משנה למנכ"ל	627
(*) תשלום עבור שירותים ששולמו לחברה בבעלותו.	

תקנה 21א:

השליטה בתאגיד
מר יגאל רבנוף, הינו בעל השליטה המלאה בתאגיד (כ- 100%), באמצעות שירביט אחזקות בע"מ, חברה פרטית בבעלותו המלאה (להלן - שירביט אחזקות).

תקנה 22:

עסקאות עם בעל שליטה

א. ביום 11 באפריל, 2019, ביום 30 באפריל, 2019 וביום 8 במאי, 2019 אישרו ועדת הביקורת, דירקטוריון החברה והאסיפה הכללית (בהתאמה) הסכם בין החברה לחברת האם (להלן - ההסכם). במסגרת ההסכם ניתנים לחברה שירותים על ידי חברת האם, בתמורה חודשית בסך 200 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ כחוק.

ב. על פי הסכם ניהול שנחתם בין אוצר לבין חברת האם (כפי שתוקן מעת לעת), מספקת אוצר שירותי ניהול לחברת האם, תמורת סכום חודשי. על פי תוספת להסכם מחודש דצמבר 2019 החל מיום 1 בינואר, 2020 הופחת הסכום החודשי בגין שירותי הניהול לסך 4.166 אלפי ש"ח.

ג. דירקטוריון החברה אישר ביום 30 באפריל, 2019 בהמשך לאישור ועדת הביקורת מיום 14 במרס, 2019 תשלום מענק בסך 26,000 ש"ח לרן רבנוף, בנו של בעל השליטה.

ד. דירקטוריון החברה אישר ביום 30 באפריל, 2019, בהמשך לאישור ועדת הביקורת מיום 11 באפריל, 2019 העלאת שכר של 1,000 ש"ח (ברוטו) למר אברהם ריצ'קר, גיסו של בעל השליטה.

ה. ביום 21 באוגוסט, 2019 אישרה ועדת הביקורת של החברה כעסקה חריגה, התקשרות בין בעל השליטה, מר יגאל רבנוף, לבין חברת הבת וי.אר.סי אחזקות בע"מ (להלן - וי.אר.סי). לפי העסקה ירכוש בעל השליטה מוי.אר.סי זכויות חכירה לדורות בנכס מקרקעין בתל אביב. ביום 26 בספטמבר, 2019 אישר דירקטוריון החברה את העסקה. לאחר עריכת שומת מקרקעין מעודכנת לנכס הנדל"ן בחודש דצמבר 2019 נדונה העסקה מחדש ואושרה על ידי ועדת הביקורת ביום 13 בפברואר, 2020 ועל ידי דירקטוריון החברה ביום 25 בפברואר, 2020. נכון למועד הדיווח העסקה טרם יצאה לפועל.

ו. ביום 21 באוגוסט, 2019, ביום 26 בספטמבר, 2019 וביום 19 בנובמבר, 2019 אישרו ועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית (בהתאמה) בהתאם להוראות מדיניות התגמול של החברה, את חידוש פוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה לתקופה של שנה. הפוליסה חלה על נושאי משרה ודירקטורים בחברה המכהנים כיום וכן שיכנו בחברה מעת לעת, לרבות בעל השליטה המכהן כיו"ר הדירקטוריון.

ז. לאחר תקופת הדוח עודכנו תנאי התקשרות החברה עם עו"ד משה מצליח, חתנו של בעל השליטה, בהסכמים למתן שירותי ייעוץ משפטי בתחום התביעות. תנאי ההתקשרות סווגו על ידי ועדת הביקורת כלא חריגים ואושרו על ידי הדירקטוריון ביום 29 בינואר, 2020.

ח. לאחר תקופת הדוח סווגה ועדת הביקורת כעסקה בתנאי שוק שאיננה חריגה, רכישת כלי רכב על ידי החברה מאת גב' עדנה רבנוף, כלתו של בעל השליטה. העסקה אושרה על ידי הדירקטוריון ביום 29 בינואר, 2020.

ט. תקנה 270 (4) לחוק החברות לא חלה על החברה.

תקנה 24(א): החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בניירות ערך של התאגיד

ש"ח ע.ג. המוחזק בהון ובהצבעה	מס' בעל המניות	מס' חברה/ת.ז.	ש"ח ע.ג. המוחזק בתאריך 27.3.18	שיעור ההחזקה בהון ובהצבעה
100%	51-197683-9	מס' חברה/ת.ז.	41,764,000	100%

תקנה 24(ב): החזקות בעל עניין בניירות ערך של חברה מוחזקת מהותית

כל החברות המוחזקות של התאגיד, הן חברות פרטיות ובעלותו המלאה של התאגיד.

תקנה 24(ד): מניות רדומות וניירות ערך המירים למניות רדומות

אין.

תקנה 24.א. הון המניות של התאגיד

ההון הרשום של התאגיד: 50,000,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג.
ההון המונפק של התאגיד: 41,764,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג., כל המניות מקנות זכויות הצבעה.

תקנה 24.ב. מרשם בעלי המניות של התאגיד

בעלת המניות של התאגיד היא שירביט אחזקות בע"מ, ח.פ. 51-197683-9. מס' מניות מוחזקות: 41,764,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת (מהוות 100% מההון המונפק).

תקנה 25.א. מען רשום

כתובת: יד חרוצים 18, נתניה 4216002, ת.ד. 6137.

לפרטי כתובת הדוא"ל ומספרי הטלפון והפקס - ראה עמוד 4 לפרק א' - "תיאור עסקי התאגיד".

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

- א. 1. שם: יגאל רבנוף
2. ת.ז.: 004218095
3. יליד 1948.
4. מען: מושב אודים.
5. נתינות: ישראלית.
6. אינו דח"צ או דירקטור בלתי תלוי.
7. אינו חבר בוועדות דירקטוריון.
8. עובד של שירביט אחזקות.
9. מכהן כיו"ר הדירקטוריון משנת: 2012.
10. השכלה: כלכלה וסטטיסטיקה.
11. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש כדירקטור: מכהן כדירקטור בתאגידים הבאים: וי.אר.סי. אחזקות בע"מ; אוצר סוכנות לביטוח (1993) בע"מ; ירקון סוכנות לביטוח בע"מ; ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ.
12. אינו בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד.

- ב.**
1. שם: **ראובן שרוני**
 2. ת.ז.: 0703561-1.
 3. יליד 1938.
 4. מען: משמר הגבול 8, תל-אביב.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. אינו דח"צ או דירקטור בלתי תלוי.
 7. יו"ר ועדת השקעות.
 8. אינו עובד של התאגיד, חברת בת, חברה קשורה או של בעל עניין.
 9. מכהן כדירקטור משנת: 2003¹.
 10. בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח.
 11. השכלה: בוגר החוג ליחסים בינ"ל ומזרח תיכון (האוניברסיטה העברית), Shiller International, MBA- Paris.
 12. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש כדירקטור: דירקטור בחברת גרייף את קרולין נגרות בנין בע"מ.
 13. אינו בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד.
- ג.**
1. שם: **חן לבון**
 2. ת.ז.: 058233784.
 3. יליד 1963.
 4. מען: אילנות 43, ראש העין.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. דח"צ.
 7. יו"ר ועדת ביקורת ויו"ר ועדת מאזן. חבר בוועדת איתור.
 8. אינו עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין.
 9. מכהן כדירקטור חיצוני משנת: 2013.
 10. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
 11. השכלה: בוגר בכלכלה ומנהל עסקים באוניברסיטת בן גוריון, תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון, דוקטורנט באוניברסיטת בן גוריון במסלול מנהל עסקים.
 12. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש כדירקטור: רואה חשבון מוסמך עצמאי; מכהן כדירקטור בתאגידים הבאים: הכשרת היישוב לישראל בע"מ; הכשרת היישוב בישראל-אלפא בע"מ; צמיחה אינווסטמנט האוס בע"מ, קלאב הוטלס אינטרנשיונל (א.ק.ה) בע"מ.
 13. אינו בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד.

¹ כיהן כיו"ר הדירקטוריון משנת 2003 ועד שנת 2012. שב לכהן כחבר דירקטוריון בשנת 2013.

- ד.**
1. שם: **דניאל כרוסט**
 2. ת.ז.: 050644236.
 3. יליד 1951.
 4. מען: רח' זלמן שזר 2, רמת פולג, נתניה.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. אינו דח"צ או דירקטור בלתי תלוי.
 7. חבר בוועדת איתור.
 8. אינו עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין.
 9. מכהן כדירקטור משנת 2010.
 10. השכלה: דיפלומה בבנקאות - המכללה למנהל.
 11. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש דירקטור: סמנכ"ל שיווק - 'ניסקו טלמטיקס סיסטמס', מקבוצת ניסקו ארדן בע"מ. חבר דירקטוריון בחברת 'B2B - בי.טי.בי. מקשרים הלוואות בישראל בע"מ'.
 12. אינו בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד.
- ה.**
1. שם: **רן אפרתי**
 2. ת.ז.: 028073260.
 3. יליד 1971.
 4. מען: הרצל 76, בת ים.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. דח"צ.
 7. חבר בוועדת השקעות, בוועדת ביקורת ובוועדת מאזן. יו"ר ועדת איתור.
 8. אינו עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין.
 9. מכהן כדירקטור חיצוני משנת 2013.
 10. השכלה: תואר ראשון בניהול וכלכלה מהאוניברסיטה הפתוחה. בעל רישיון ניהול תיקי השקעות ורישיון סוכן פנסיוני.
 11. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
 12. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם הוא משמש דירקטור: מנהל השקעות תיקי פלטינום, בית השקעות מיטב דש.
 13. אינו בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד.
- ו.**
1. שם: **ברוך גרנות**
 2. ת.ז.: 00894354.
 3. יליד: 1948. מען: יצחק שדה 19, רעננה.
 4. נתינות: ישראלית.
 5. אינו דח"צ או דירקטור בלתי תלוי.
 6. חבר בוועדת מאזן, בוועדת השקעות ובוועדת הביקורת.
 7. אינו עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין.
 8. מכהן כדירקטור משנת: 2015.
 9. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
 10. השכלה: תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב.
 11. התעסקות בחמש השנים האחרונות והתאגידים בהם משמש כדירקטור: עד ספטמבר 2015 כיהן כסמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית בבנק אוצר החייל.
 12. אינו בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד.

- ז. 1. שם: דורית זינגר
2. ת.ז.: 5599460
3. ילידת: 1959
4. מען: זעירא מרדכי 14, תל אביב.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ.
7. חברה בוועדת ביקורת.
8. אינה עובדת של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין.
9. מכהנת כדירקטור חיצוני משנת: 2017.
10. בעלת מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח.
11. השכלה: תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב, תואר מוסמך במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.
12. התעסקות בחמש השנים האחרונות ותאגידים בהם משמשת כדירקטור: מכהנת כדירקטור בחברה לניהול קרן השתלמות למשפטנים בע"מ (י"ר) והדסה מרכזים רפואיים, עוסקת במתן ייעוץ וייעוץ בנושאי ביטוח ופיננסים, שיווק ופיתוח עסקי. עד שנת 2013 כיהנה כמשנה למנכ"ל הכשרה חברה לביטוח בע"מ.
13. אינה בת משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד.

תקנה 26 א': נושאי משרה בכירה נוספים של התאגיד שפרטים אודותם לא הובאו במסגרת תקנה 26 לעיל

כל נושאי המשרה הבכירה של התאגיד המפורטים להלן אינם בעלי עניין בתאגיד ואינם בני משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין אחר בתאגיד:

- א. ר"ח צבי ליבושור, המנהל הכללי
 - ת.ז.: 50897271. יליד 1951.
 - מכהן כמנהל כללי החל מיום 1 במרס, 2020. עד מועד זה כיהן כמשנה למנכ"ל ומנהל האגף לביטוח כללי בתאגיד.
 - השכלה: ר"ח. תואר ראשון במנהל עסקים, המכללה למנהל בתל אביב. רואה חשבון מטעם מועצת רואי החשבון בישראל.
- ב. ר"ח מאיר איליה מבקר הפנים (אינו עובד התאגיד)
 - ת.ז.: 024664633. יליד 1970.
 - מכהן כמבקר פנים החל ממרס 2013.
 - השכלה: תואר ראשון בעסקים, חשבונאות ומימון - המכללה למנהל בראשון לציון. תואר שני מוסמך MBA במנהל עסקים, המכללה למנהל ראשון לציון. תואר שני במשפטים LLM, אוניברסיטת בר-אילן. רואה חשבון מטעם מועצת רואי החשבון בישראל.
- ג. מנשה קורוט, משנה למנכ"ל
 - ת.ז.: 56400484. יליד 1960.
 - משנה למנכ"ל החל משנת 2012.
 - השכלה: על תיכונית.
- ד. ר"ח רונן שקד, סמנכ"ל הכספים
 - ת.ז.: 024371114. יליד 1969.
 - סמנכ"ל כספים החל משנת 2009. חבר ועדת השקעות של התאגיד החל משנת 2013.
 - השכלה: תואר ראשון במנהל עסקים התמחות בחשבונאות, המכללה למנהל בראש"צ. רואה חשבון מטעם מועצת רואי החשבון בישראל.

תקנה 26 א': נושאי משרה בכירה נוספים של התאגיד שפרטים אודותם לא הובאו במסגרת תקנה 26 לעיל (המשך)

- ה. **עו"ד גל סער, סמנכ"ל, מנהלת המחלקה המשפטית**
ת.ז: 022686604. ילידת 1966.
מכהנת כיועצת משפטית החל משנת 2012.
השכלה: תואר ראשון במשפטים, אוניברסיטת ת"א.
- ו. **רונן נביזדה, מנהל השקעות**
ת.ז: 037471786. יליד 1980.
מכהן כמנהל השקעות החל משנת 2012.
השכלה: תואר ראשון במנהל עסקים (התמחות במימון ושוק ההון), הקריה האקדמית אונו.
- ז. **גב' חגית דוד, מנהלת סיכונים**
ת.ז: 029277399. ילידת 1975.
מכהנת כמנהלת סיכונים החל משנת 2016.
השכלה: תואר ראשון בכלכלה, מכללת אריאל. תואר שני בכלכלה, אוניברסיטת בר אילן.
ניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות: עד שנת 2016 - מנהלת סיכוני אשראי בבנק UBANK.
- ח. **ר"ח אלסיה קושניר, חשבת החברה**
ת.ז: 313973695. ילידת 1980.
מכהנת כחשבת החל משנת 2010.
השכלה: תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת ת"א. רואת חשבון מטעם מועצת רואי החשבון בישראל.
- ט. **מעין מלמד, סמנכ"ל. אקטוארית ממונה בביטוח כללי**
ת.ז: 303531636. ילידת 1981.
אקטוארית ממונה בביטוח כללי החל משנת 2018.
השכלה: תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים, אוניברסיטת חיפה, תואר שני בסטטיסטיקה, מגמת אקטואריה בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת חיפה.
ניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות: עד שנת 2017 - אקטוארית ביטוח כללי במנורה מבטחים בע"מ.
- י. **ד"ר דב רפאל, אקטואר ממונה בריאות (אינו עובד החברה)**
ת.ז: 01762535-1. יליד 1953.
מכהן כאקטואר ממונה בריאות החל משנת 2012.
השכלה: בוגר ומוסמך למתמטיקה, אוניברסיטת קיימברידג', אנגליה, אקטואר מוסמך. חבר באגודת האקטוארים בישראל.
- יא. **עו"ד מיכל רבין גל, סמנכ"ל. מנהלת מערך התביעות**
מספר זיהוי: 04026385. ילידת 1981.
השכלה: תואר ראשון במשפטים, המכללה האקדמית נתניה.
ניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות: מנהלת מערך התביעות בתאגיד.

תקנה 26 א': נושאי משרה בכירה נוספים של התאגיד שפרטים אודותם לא הובאו במסגרת תקנה 26 לעיל (המשך)

נושאי משרה בכירה שכהונתם הסתיימה בתקופת הדוח:

כל נושאי המשרה הבכירה המפורטים להלן אינם בעלי עניין בתאגיד ואינם בני משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין אחר בתאגיד:

- א. **מר גיל ספיר, מנהל כללי**
ת.ז.: 022870208. יליד 1967.
כיהן כמנכ"ל החל משנת 2012 ועד מרס, 2019.
השכלה: בוגר מנהל עסקים, המכללה למנהל תל-אביב.
- ב. **מר אייל אלבלק, מנהל מערכות מידע.**
ת.ז.: 057362758. יליד 1962.
כיהן כמנהל מערכות מידע בתאגיד בין השנים 2016 ועד מרס 2019.
- ג. **יהונתן ראוכברגר, סמנכ"ל מערכות מידע**
ת.ז.: 028682003. יליד 1971.
כיהן כסמנכ"ל מערכות מידע החל מחודש מרס 2019 ועד 31 דצמבר, 2019.
השכלה: בוגר במדעי המחשב ומערכות מידע, המכללה האקדמית עמק יזרעאל.

נושא משרה שכהונתו הסתיימה לאחר תקופת הדוח:

- מר שלומי נחום, מנהל כללי**
ת.ז.: 033432725. יליד 1976.
כיהן כמנכ"ל החל מחודש מרס 2019 ועד 29 בפברואר, 2020.
השכלה: תואר ראשון בביטוח, המכללה האקדמית נתניה. תואר שני MBA במנהל עסקים, המכללה למנהל ראשון לציון.

תקנה 26ב': מורשי החתימה העצמאיים

אין בתאגיד מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה 27: רואה החשבון המבקר של התאגיד

קוסט פורר גבאי את קסירר, רואי חשבון, רח' מנחם בגין 144א', תל-אביב.

תקנה 28: שינויים בתזכיר או בתקנון התאגדות

אין.

א. המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית בדבר תשלום דיבידנד:

- (1) תשלום דיבידנד או ביצוע חלוקה, כהגדרתה בחוק החברות, בדרך אחרת, או חלוקת מניות הטבה - אין.
- (2) שינוי ההון הרשום או המונפק של התאגיד - אין.
- (3) שינוי תזכיר או תקנון של התאגיד - אין.
- (4) פדיון ניירות ערך בני פדיון, כמשמעותם בסעיף 312 לחוק החברות - אין.
- (5) פדיון מוקדם של איגרות חוב - אין.
- (6) עיסקה שאינה בהתאם לתנאי השוק, בין התאגיד ובעל ענין בו, למעט עסקה של התאגיד עם חברה-בת שלו - אין.

ב. לא התקבלו החלטות האסיפה הכללית שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון בעניינים שלעיל.

ג. החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

<u>תאריך</u>	<u>ההחלטה שהתקבלה</u>
<u>2 במאי, 2019</u>	אישור מדיניות תגמול לשנת 2019.
<u>8 במאי, 2019</u>	אישור הסכם בין החברה לבין חברת האם. אישור המשך כהונת ר"ח קוסט, פורר, גבאי את קסירר כר"ח מבקר. אישור מתן הנחות לנושאי משרה וקרוביהם ברכישת פוליסות ביטוח מהחברה.
<u>5 ביוני, 2019</u>	הארכת כהונת הדירקטורים המכהנים ה"ה, יגאל רבנוף, ראובן שרוני, דני כרוסט וברוך גרנות. אישור תנאי העסקת הדירקטור ראובן שרוני.

תקנה 29א': החלטות החברה

ביום 21 באוגוסט, 2019 סווגה כעסקה חריגה ואושרה על ידי ועדת הביקורת עסקת מכר נכס נדל"ן שבבעלות חברת הבת וי.אר.סי אחזקות בע"מ (להלן - וי.אר.סי) לבעל השליטה, מר יגאל רבנוף. העסקה אושרה על ידי הדירקטוריון ביום 26 בספטמבר, 2019. לאחר עריכת שומת מקרקעין מעודכנת לנכס בחודש דצמבר 2019 נדונה העסקה מחדש ואושרה על ידי ועדת הביקורת ביום 13 בפברואר, 2020 ועל ידי דירקטוריון החברה ביום 25 בפברואר, 2020. נכון למועד הדיווח העסקה טרם יצאה לפועל. לפרטים נוספים ראה תקנה 22 לעיל.

פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי, לנושא משרה כהגדרתו בחוק החברות, שבתוקף בתאריך הדוח - נכון לתקופת הדו"ח כל נושאי המשרה בחברה, כהגדרתם בחוק החברות, מכוסים בפוליסה לביטוח אחריות דירקטורים.

צבי ליבושור
מנכ"ל

יגאל רבנוף
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 24 במרס, 2020

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ה' - הצהרת האקטואר בענפי הביטוח

ליום 31 בדצמבר, 2019

הצהרת אקטואר בענפי ביטוח כללי - דצמבר 2019

שירביט חברה לביטוח בע"מ

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי - דצמבר 2019

פרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי הביטוח הכללי עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) ליום 31 בדצמבר, 2019, כפי שמפורט להלן. החל מחודש ספטמבר 2018 מוניתי לתפקיד אקטואר ממונה בביטוח כללי לצורך הערכת הרזרבות של החברה בענפי הביטוח הכללי.

אינני בעלת עניין במבטח ואין לי קשרים עסקיים עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה של בעל עניין במבטח או עם חברה קשורה למבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
 - 1) הפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיווי ("הפולי") כפי שנתקבלה מהפול - ההפרשה התבססה על חישוב שבוצע על ידי הפול.
 - 2) הפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל - אין לחברה ביטוחים מסוג זה לכן לא חושבה הפרשה.
 - 3) לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכת.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

להלן הערכת סכום העתודות:

ליום 31 בדצמבר 2019			
באלפי ש"ח			
שייר	ברוטו		
		תביעות תלויות	
		ענפים שאינם מקובצים:	(א)
2,349	11,870	מקיף דירות	
50,206	58,605	רכב רכוש	
309,333	576,256	רכב חובה	
361,888	646,731	סה"כ ענפים שאינם מקובצים	
403,306	729,721	סה"כ ענפים שאינם מקובצים ומקובצים ¹	(ב)
13,941	13,941	הוצאות עקיפות	(2)
		הפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין הפרמיה	
		שטרם הורווחה	(3)
0	0	רכב חובה	
0	0	רכב רכוש	
0	0	מקיף דירות	
417,247	743,662	סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית	

¹ ענפים מקובצים כוללים: אחריות מוצר, אחריות מקצועית, חבות מעבידים, חבות צד ג, ימי, בתי עסק, הנדסי, כלבים, סוסים, סיכונים אחרים. סכום העתודה בביאור "התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי" כולל בנוסף ענפי בריאות אשר מדווחים בהצהרה נפרדת בסך 5,164 אש"ח ברוטו, 3,170 אש"ח בשייר.

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענפים הבאים: רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות ממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון;
 - ג. עמדת הממונה בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;
 - ד. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 1.א.2, בגין הענפים שאינם מקובצים (רכב רכוש, רכב חובה, מקיף דירות) מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 1.א.2, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים ושאינם מקובצים בכללותם, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה המפורטת בפרק ב' סעיף 2.א.2, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 3.א.2, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות והבהרות

האומדנים האקטואריים מתייחסים לתוחלת התביעות ובגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, מתקיימות סטיות סביב התוחלת.

אי הוודאויות הסטטיסטיות והאחרות קיימות בכל תהליך תביעה ובמיוחד בהערכת רזרבה בענף רכב חובה. אי הוודאות נובעת משינויים עתידיים בלתי צפויים בסביבה הסוציו-אקונומית והמשפטית (שינוי גיל הפרישה, שינויים בהוצאות רפואיות וכו'), אשר לא ניתן לחזותן מראש ולכן, עלות התביעות בפועל תהיה שונה (גבוהה או נמוכה) מההערכה האקטוארית.

ביום 1 באוקטובר, 2017 נכנס לתוקף תיקון לתקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978 (להלן: "תיקון" ו-"תקנות") אשר הפחית את שיעור ריבית ההיוון הקבועה בתקנות ל-2% משיעור של 3% שהיה מקובל עד אז. התיקון כלל מנגנון לקביעת שיעור זה ועדכנונו כל ארבע שנים בהסתמך על תשואות ממוצעות של אגרות חוב ממשלתיות.

עד למועד התיקון, ובהתאם לפסקי דין של בית המשפט העליון שקבעו ששיעור ריבית ההיוון בעת חישוב ניכוי קצבאות הביטוח הלאומי מהפיצוי שנפסק לניזוק יהיה של 3%, היוונו בתי המשפט גם את סכום הפיצויים שנפסקו בגין תביעות עיתיות שסולקו בסכום חד פעמי, באותו השיעור, וכך הושווה שיעור ריבית ההיוון בנוזיקין, לשיעור ריבית ההיוון לפי התקנות.

ביום 13 בינואר, 2019 פורסם להערות הציבור ממצאי דוח ועדת קמיניץ שבין היתר המליצה לקבוע שגובה ריבית ההיוון יישאר על 3%.

בהתאם לכך ביצעה החברה אומדן של השפעת פסק הדין האמור והקטינה את ההפרשות בענפי חובה וחבויות בסך של כ- 26 מיליון ש"ח ברוטו לפני מס. יתרת ההפרשה עומדת על סך של כ-12 מיליון ₪ ברוטו וזאת עקב תביעות שיבוב של המל"ל כנגד החברה. ככל שיתוקנו תקנות ההיוון ייתכן עדכון של ההפרשה.

בחודש אוגוסט 2019 הוגשה בקשה על ידי התובע להארכת המועד להגשת עתירה לדיון נוסף בסוגיה.

בהקשר לאמור יצויין, כי נכון למועד הדוח נראה כי קיימת חריגה מרצועת הניוד של למעלה מאחוז אחד כלפי מטה. על אף האמור החברה לא הגדילה הפרשה בהתאם לירידת שיעור הריבית בהתבסס, בין היתר, על חוות דעת משפטית, לפיה מנגנון העדכון צריך להיות מופעל לראשונה בחלוף שנתיים מהמועד בו פורסם פסק הדין, כלומר - חודש אוגוסט 2021, על פי ממוצעי התשואות הרלוונטיות בששת החודשים הקודמים לאותו מועד וכי העדכון אינו נעשה באופן אוטומטי אלא בהתאם לקביעת החשב הכללי ולאחר הפעלת שיקול דעת.

החברה בחנה תרחיש של ירידה ב- 1% בשיעור ההיוון בפיצוי נזיקי, על תיק ההתחייבויות הביטוחיות נכון ליום 31 בדצמבר, 2019 ואמדה את ההשפעה בכ-14 מיליון ש"ח בשייר לפני מס. יובהר כי אין באמור כל וודאות לגבי התנהגות עקום הריבית, אומדנים לגבי תזרימי התביעות ושיקול דעתו של החשב הכללי ואופן יישום המנגנון.

החברה תמשיך לעקוב אחר ההתפתחויות בנושא ובהתאם תעדכן את הפרשותיה.

החישוב לקביעת העתודות הסתמך על כמות קטנה של נתונים והוא כולל בתוכו הנחות עבודה המבוססות על שיקול דעת אקטוארית וניסיונם של אנשי מחלקת תביעות. ככל שהחברה תצבור ידע וניסיון נוספים, יתכן שהתפתחות התביעות בעתיד תהיה שונה משמעותית מהערכות החברה ובהתאם לכך יתכן שהחברה תידרש לעדכן את אומדניה בהמשך.

ריבית היוון שונתה ל-1.5% לעומת 1.6% אשתקד.

לא היה שינוי מהותי בהפרשות שפורטו בפרק ב' לעיל בהשוואה להפרשות שפורטו בדוח לתקופה הקודמת. יישמתי את עמדת הממונה בקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות בביטוח כללי. חישבתי "עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" לפי הפירוש כי קיים סיכוי סביר למדי ("likely Fairly") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של סיכוי סביר מכוונת לאומדן הסתברות של 75% לפחות.

ההתחייבויות לפי הנוהג המיטבי מהוונות לפי ריבית ריאלית חסרת סיכון בתוספת 50% פרמיית אי נזילות. בדומה לאשתקד ראיתי את כל ענפי הביטוח האחרים (מקיף לבתי עסק, הנדסי, ביטוח כלי שיט, אחריות מקצועית, חבות מעבידים, אחריות המוצר ואחריות כלפי צד ג') כענפים מקובצים הבלתי ניתנים להערכה אקטוארית מאחר והניסיון אינו מתאים לביסוס הערכה האקטוארית. השתמשתי בהערכות הפרטניות המבוססות על סמך חוות דעת מומחי החברה ובהתאם להמלצות יועציהם המשפטיים, כאשר בחלק

מהענפים הוספתי ביטוי מסוים לפי שיקול דעתי, כרכיב IBNR בשנים ה"צעירות" (בענפים: בתי עסק, חקלאי וכלי שייט השתמשתי בהערכות של מחלקת תביעות בלבד).

חתימה

מעין מלמד
שם האקטואר

אקטוארית ממונה
תפקיד

24 מרץ, 2020
תאריך

דין וחשבון אקטוארי בענפי ביטוח בריאות – דצמבר 2019

שירביט חברה לביטוח בע"מ

תוכן עניינים

1. הצהרת האקטואר
2. נקודות הדורשות תשומת לב מיוחדת
3. דוח התפתחות ההערכה אקטוארית של התביעות התלויות בביטוח בריאות
4. ניתוח הערכת התביעות התלויות לכל ענף
5. ניתוח ההערכה של ההפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות
6. ניתוח ההערכה של ההפרשה לפרמיה בחסר

1. הצהרת אקטואר ביטוח בריאות

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן – המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח הבריאות עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31/12/2019, כפי שמפורט להלן. אני משמש יועץ חיצוני למבטח החל מתאריך 1/1/2012. איני בעל עניין במבטח ואין לי קשרים עסקיים עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה של בעל עניין במבטח, או עם חברה בת של המבטח או עם חברה קשורה למבטח. איני בעל עניין, עובד או יועץ קבוע של חברה בת של המבטח או של חברה קשורה למבטח או של גורם אחר המספק למבטח שירותים.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות בענפים המפורטים להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על הפרשות.

ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

(1) הפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל – אין ביטוחים כאלה לכן לא חושבה הפרשה.

(2) העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך הפרשה הכוללת עבור כל הענפים הכלולים – לא נבדק מתאם כזה ומטעמי שמרנות הוערכה הפחתה בסכום 0.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן כוללת הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח (Reserve for Unpaid Losses and Unpaid Allocated Loss Adjustment Expenses).

1. הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן לגבי כל אחד מענפי הביטוח הסטטיסטיים הכלולים בהערכה בברוטו ושייר היא כלהלן:

שייר	ברוטו	
3,063	4,486	ביטוח נסיעות לחו"ל

2. הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן לגבי כל אחד מענפי הביטוח הלא-סטטיסטיים הכלולים בהערכה היא כלהלן:

שייר	ברוטו	
21	214	ביטוח בריאות (ניתוחים ואשפוז, הוצאות רפואיות, מחלות קשות)
86	464	ביטוח תאונות אישיות

ב. להלן פירוט העתודה להוצאות עקיפות אשר מסתכמת בסך של 281 אלפי ש"ח:

ענף	עתודה בגין הוצאות עקיפות לשוב תביעות חדשות אלפי ש"ח
בריאות	9
נסיעות לחול	263
תאונות אישיות	9

הפרשה הנובעת מתנאי חוזה ביטוח: אין צורך בעתודה כזאת.

הפרשה בגין השתתפות ברווחים: אין צורך בעתודה כזאת.

לא חלו שינויים בהנחות היסוד או בשיטות חישוב ההפרשות לעומת מועד הדיווח האחרון.

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח נסיעות לחו"ל הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:

א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א – 1981 והתקנות לפיו;

ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;

ג. כללים אקטוארים מקובלים.

1. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
2. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
3. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בביטוח נסיעות לחו"ל ("ענף סטטיסטי") כתוקפן ביום הדוח הכספי.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בביטוח בריאות (ניתוחים ואשפוז) ובביטוח תאונות אישיות (שהם "ענפים לא סטטיסטיים") כתוקפן ביום הדוח הכספי.
לא חושבה הפרשה לפרמיה בחסר בגין ביטוחים בהם התמורה שהמבטח גובה אינה מכסה את תעריף הסיכון, העלות ליישוב תביעות והוצאות הנלוות לביטוחים אלה (Premium Deficiency Reserve) משום שלא ידוע למבטח על ביטוחים כאלה בתיק החברה.

פרק ד' – הערות והבהרות

1. בביטוח ענפים שהם עדיין לא סטטיסטיים התבססנו על אומדני מחלקת התביעות בתוספת גורמי שמרנות. לתביעות הגדולות ביותר נערך מעקב שוטף של המחלקה האקטוארית בתאום עם מחלקת התביעות. המחלקה האקטוארית דואגת לוודא שחלקם של מבטחי המשנה בתביעה מחושב כהלכה.
2. בביטוח נסיעות לחו"ל נערכת השוואה של הערכה אקטוארית של התביעות עם הערכת מחלקת התביעות, בנפרד בתביעות רכוש ובתביעות נזקי גוף. עבור נזקי גוף ורכוש, לדוח הכספי נלקחות הערכות אקטואריות. כמו כן מוערך הסכום התלוי בגין תביעות גבוהות שטרם דווחו. לא נעשו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת. הנתונים נבדקו הן מול מחלקת התביעות והן מול הנהלת החשבונות.

חתימה

דב רפאל
שם האקטואר

אקטואר
תפקיד

24/03/2020
תאריך